

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
ปริญญา

รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
สาขา	ภาควิชา

เรื่อง ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน: บทสำรวจทัศนคติจาก
ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

Impact of Thailand-China Industrial Estate Project: An Attitude Survey from
People in Chiang Saen District, Chiang Rai Province

นามผู้วิจัย นายนพต จินดาธรรม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ (รองศาสตราจารย์นิตยา เงินประเสริฐศรี, ร.ม.)
กรรมการ (รองศาสตราจารย์เชียวชาญ อาศุวัฒน์กุล, พบ.ม.)
กรรมการ (อาจารย์ลลิตา สุนทรวิภาต, สค.ม.)
หัวหน้าภาควิชา (รองศาสตราจารย์จตุพร บานชื่น, M.S.S.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงทวน, M.A.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 18 เดือน มกราคม พ.ศ. 2549

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน: บทสำรวจทัศนคติจากประชาชน
ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

Impact of Thailand - China Industrial Estate Project: An Attitude Survey from People
in Chiang Saen District, Chiang Rai Province

โดย

นายพนพล จินดาธรรม

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
พ.ศ. 2549

ISBN 974-16-1056-4

นพดล จินดาธรรม 2549: ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน: บทสำรวจ
ทัศนคติจากประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา:
รองศาสตราจารย์นิตยา เงินประเสริฐศรี, ร.ม. 147 หน้า
ISBN 974-16-1056-4

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน และการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนกับ
ทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรม
ไทย-จีน ตลอดจนเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน การวิจัยครั้งนี้
เป็นการผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้คือ
ประชาชนในตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 374 คน กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ
เฉพาะเจาะจงอีกประมาณ 30 คน โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง และการ
สังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ผลข้อมูลด้วยเครื่อง
คอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ควบคุมไปกับการวิเคราะห์เนื้อหา สำหรับสถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ทั้งนี้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05
และ .01

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายมีความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับ
โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน และมีส่วนร่วมปานกลางในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนตลอดจน
มีทัศนคติเห็นด้วยมากต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ส่วนผลการทดสอบสมมติฐาน
พบว่า ทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนและการมีส่วนร่วมในโครงการ
นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นพดล จินดาธรรม
ลายมือชื่อนิติ

นาง เงินประเสริฐศรี
ลายมือชื่อประธานกรรมการ

9 / 01 / 49

Nophadon Jindatham 2006: Impact of Thailand-China Industrial Estate Project: An Attitude Survey from People in Chiang Saen District, Chiang Rai Province. Master of Arts (Political Science), Major Field: Political Science, Department of Political Science and Public Administration. Thesis Advisor: Associate Professor Nittaya Ngenprasertsri, M.A. 147 pages.
ISBN 974-16-1056-4

The purpose of this research was to survey attitude of people in Chiang Saen District, Chiang Rai Province towards Impact of Thailand-China Industrial Estate Project and study related between knowledge about Thailand-China Industrial Estate Project, participation in Thailand-China Industrial Estate Project to attitude of people in Chiang Saen District, Chiang Rai Province towards Impact of Thailand-China Industrial Estate Project. The study also showed policy about Thailand-China Industrial Estate Project. This research was mixed between quantitative research and qualitative research. The sampling focuses on 374 and fixed on 30 People in Chiang Saen District, Chiang Rai Province. Questionnaire, Structured interviewed form and Participant observation were used for collecting data. Data were analyzed by using computer program: statistical software and content analysis. The statistical analysis consisted of percentage, mean, standard deviation and pearson's product moment correlation coefficient to hypothesis testing at .05 and .01 level of significance.

The result of the study showed the high level knowledge about Thailand-China Industrial Estate Project and moderate level participation in Thailand-China Industrial Estate Project. An attitude of people in Chiang Saen District, Chiang Rai Province towards Impact of Thailand-China Industrial Estate Project was showed high level. The result of hypothesis testing found out that knowledge about Thailand-China Industrial Estate Project and participation in Thailand-China Industrial Estate Project were related to attitude of people in Chiang Saen District, Chiang Rai Province towards Impact of Thailand-China Industrial Estate Project at .01 level of significance.

Nophadon Jindatham

Student's signature

Nittaya Ng

Thesis Advisor's signature

9 / 01 / 06

กิตติกรรมประกาศ

หากเราต้องการที่จะทราบความคิดเห็น หรือความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วนั้นนับว่าเป็นเรื่องยากที่จะทำให้แต่ละบุคคลมีความเข้าใจและคิดเห็นตรงกัน แต่เราสามารถที่จะอธิบายความคิดเห็นที่แตกต่างเหล่านั้น และนำมาสรุปผลให้เกิดความกระจ่างซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ก็เช่นกัน ผู้วิจัยมีความต้องการและอยากศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ว่าเป็นอย่างไร เพราะคนในพื้นที่นั้นตัวกันอย่างมาก จึงทำการศึกษาและบูรณาการเอาข้อค้นพบที่ได้ออกมาเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดีตามที่ตั้งใจไว้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นิตยา เงินประเสริฐศรี ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์เชียวชาญ อาศุวัฒนกุล กรรมการสาขาวิชาเอก อาจารย์ลลิตา สุนทรวิภาต กรรมการสาขาวิชารอง อาจารย์จำรอง เงินดี ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ ลำพาย และรองศาสตราจารย์สุพัตรา จุณณะปิยะ ที่ได้กรุณาแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้อง สมบูรณ์ และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ลุง ป้า พี่ชาย และพี่สาว ทุก ๆ ท่าน ที่สละความสบาย และอดทนต่อความลำบากต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการส่งเสริมให้กับผู้วิจัยในการเรียนระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งความยากลำบากเหล่านั้นเป็นแรงผลักดัน เป็นแรงบันดาลใจ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการศึกษาให้มีความอดทน มุมนะ และพยายามให้ประสบความสำเร็จตลอดช่วงชีวิตของการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขออุทิศความรู้ที่เป็นวิทยาทานให้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย และน้า ที่ได้ล่วงลับไปก่อนที่จะเห็นความสำเร็จในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านเหล่านั้นคงยินดีและชื่นชมกับความสำเร็จของผู้วิจัยด้วยเช่นกัน

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านดังรายนามข้างต้นอีกครั้ง และขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโทรัฐศาสตร์รุ่น 13 ทุกคน โดยเฉพาะเพื่อน ๆ ชาวคณะทั้งหลายที่คอยให้กำลังใจและได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาตลอดระยะเวลา 2 ปีในการเรียนทุกท่านเปรียบเสมือนครู และอาจารย์ของผู้วิจัยทั้งในโลกของการศึกษาและในโลกของชีวิตจริง ขอขอบคุณสำหรับความกรุณาอย่างต่อเนืองตลอดมาในชีวิต คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นครูพลีจากหัวใจ

นพดล จินดาธรรม

ธันวาคม 2548

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	7
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ	13
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	16
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	21
แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	23
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ	28
แนวคิดเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม	33
แนวคิดเกี่ยวกับโบราณสถาน	37
โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	39
โครงสร้างการบริหารงานของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย	42
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	51
กรอบแนวคิดในการวิจัย	52
สมมติฐานในการวิจัย	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	54
การวิจัยเชิงปริมาณ	54
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	54
การกำหนดขนาดและการสุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	62
การวิจัยเชิงคุณภาพ	63
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	64
ผลการวิจัย	64
ข้อวิจารณ์	95
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	103
สรุปผลการวิจัย	103
ข้อเสนอแนะ	105
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	111
ภาคผนวก	120
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	121
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง	130
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	137

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถิติสินค้านำเข้า ณ ด้านศุลกากรเชียงแสน เดือนตุลาคม 2545-สิงหาคม 2546	45
2	สถิติสินค้าส่งออก ณ ด้านศุลกากรเชียงแสน เดือนตุลาคม 2545-สิงหาคม 2546	45
3	จำนวนประชาชนที่เป็นกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน	55
4	จำนวน และร้อยละ ของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	65
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	67
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วม ในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	71
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของประชาชน ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านคุณภาพชีวิต	75
8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของประชาชน ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านสิ่งแวดล้อม	78
9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของประชาชน ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคิดของประชาชน ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านสังคมและวัฒนธรรม	85
11	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคิดของประชาชน ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านโบราณสถาน	88
12	สรุปลำดับทักษะคิดของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้านต่าง ๆ	90
13	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคม อุตสาหกรรมไทย-จีน กับทักษะคิดของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้าน 1.) คุณภาพชีวิต 2.) สิ่งแวดล้อม 3.) การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.) สังคมและ วัฒนธรรม 5.) โบราณสถาน	91
14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน กับทักษะคิดของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้าน 1.) คุณภาพชีวิต 2.) สิ่งแวดล้อม 3.) การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.) สังคมและวัฒนธรรม 5.) โบราณสถาน	93
15	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ค1	การกำหนดค่าความยากรายข้อของคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	139
ค2	ค่าความเชื่อมั่นของการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	140
ค3	ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในภาพรวม	141
ค4	ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านคุณภาพชีวิต	143
ค5	ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านสิ่งแวดล้อม	144
ค6	ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	145
ค7	ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านสังคมและวัฒนธรรม	146
ค8	ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านโบราณสถาน	147

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย	39
2	สถานที่ก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	40
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	52

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาระบบเศรษฐกิจไทยตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) นั้นได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะการสร้างการแข่งขันให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สร้างความเชื่อมโยงและความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจภายในประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อขยายโอกาสทางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว รวมทั้งเพิ่มศักยภาพในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (สุดใจ, 2546) ในรูปของความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น โครงการสืบทอดเศรษฐกิจ โครงการทำเหมืองเศรษฐกิจ การจัดตั้งเขตการค้าเสรี การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ฯลฯ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การลงทุน และการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดนของประเทศไทยในอนาคต

ผลจากนโยบายการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนความต้องการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านต่างส่งผลให้การค้าบริเวณเมืองชายแดนของประเทศไทยมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย และมีมูลค่าการค้าชายแดนที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านยังมีความเหลื่อมล้ำกันเป็นอย่างมาก โดยพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศไทยที่ใหญ่กว่า 3 ประเทศเพื่อนบ้าน (กัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และพม่า) รวมกันเกือบ 10 เท่า ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ และรายได้ทั้งในพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ตอนในของประเทศ รัฐบาลไทยจึงได้มีการกำหนดนโยบายการจัดระบบความร่วมมือทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดน (Economic Cooperation Strategy) ขึ้นโดยเริ่มจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย เพื่อนำร่อง (สำนักพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546) โดยมีโครงการต่าง ๆ ตามแผนยุทธศาสตร์การค้าและการลงทุนกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ได้แก่ 1.) สะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่สองจากแม่สายเชื่อมผ่านเชียงตุงไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน 2.) ท่าเรือเชียงแสน 3.) สะพานข้ามแม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงของ 4.) สถานีรถไฟเชียงราย 5.) นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนที่ตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน 6.) แหล่งท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ (ผู้จัดการรายวัน, 2547)

โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เป็นโครงการหนึ่งที่อยู่ในแผนยุทธศาสตร์การค้าและการลงทุนกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ตามนโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย ซึ่งทางโครงการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาคความเหมาะสมในเบื้องต้น และได้พิจารณาพื้นที่ทั้งหมดที่มีการเสนอมาทั้งของบริษัทไทยจีนพัฒนา จำกัด และพื้นที่ที่ทางจังหวัดเชียงรายเสนอไว้รวม 9 แปลง ซึ่งทางโครงการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยพบว่า พื้นที่ที่เหมาะสมที่สุดคือ พื้นที่บริเวณตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายตามที่บริษัทไทยจีนพัฒนา จำกัด ได้เสนอไว้ประมาณ 3,100 ไร่ อย่างไรก็ตามทางผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ได้ยื่นข้อเสนอมให้ทางโครงการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กลับไปทบทวนพื้นที่ที่จะใช้ในการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน อีกครั้งโดยให้พิจารณาพื้นที่บริเวณรอยต่อระหว่างอำเภอเชียงแสน-กิ่งอำเภอดอยหลวง-กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง แต่ผลสรุปได้ยืนยันภายหลังว่าพื้นที่ที่เหมาะสมที่สุด ก็คือ พื้นที่ตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสนที่บริษัทไทยจีนพัฒนา จำกัด ได้เสนอไว้ตามเดิม (ผู้จัดการรายวัน, 2547)

โครงการดังกล่าวได้ถูกต่อต้านและคัดค้านจากกลุ่มนักอนุรักษ์ นักวิชาการ และประชาชนในพื้นที่บางส่วน ทั้งนี้เนื่องจากสถานที่ในการก่อสร้างเป็นแหล่งเกษตรกรรมและอยู่ใกล้เขตพื้นที่ชุ่มน้ำโลก (ผู้จัดการรายวัน, 2547) ตลอดจนอำเภอเชียงแสนเป็นเมืองเก่าแก่มีประวัติศาสตร์และความเป็นมายาวนานมากกว่า 1,000 ปี มีศักยภาพในการท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวผ่านไปยังประเทศอื่นมากกว่าที่จะเป็นแหล่งอุตสาหกรรม(ต่อศักดิ์, 2547) นอกจากนี้ในการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น น้ำเน่าเสีย และอากาศเป็นพิษ เนื่องจากจุดที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนถือได้ว่าอยู่ใกล้แม่น้ำโขงอันเป็นจุดเริ่มต้นแนวพรมแดนของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน อาจทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ท้ายแม่น้ำโขงได้รับผลเสียจากการใช้น้ำเพื่อการเกษตรกรรม ในระยะยาวอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น การก่ออาชญากรรม ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาชุมชนแออัด วัฒนธรรมการบริโภคนิยมทางวัตถุ มีสถานบันเทิง การลักลอบเข้ามาใช้แรงงานของคนต่างด้าว ปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งทุกปัญหานี้ล้วนแล้วแต่ไม่สมควรที่จะเกิดขึ้นในเมืองประวัติศาสตร์อย่างอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย แทบทั้งสิ้น

ด้วยเหตุนี้งานวิจัยเรื่องนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อสำรวจทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้โดยตรง ผลการวิจัยดังกล่าวจะใช้เป็นข้อมูลตัดสินใจเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในอำเภอเชียงแสน และประชาชนในจังหวัดเชียงรายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน และการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน กับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
3. เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้นำไปสู่การตัดสินใจในเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะทัศนคติของประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 จำนวน 5,690 คน

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน หมายถึง ความสามารถในการจดจำเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริง และรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน หมายถึง การเข้ามามีส่วนในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ วางแผนและดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน หมายถึง การแสดงออกโดยลงความเห็นของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ 1.) คุณภาพชีวิต 2.) สิ่งแวดล้อม 3.) การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.) สังคมและวัฒนธรรม 5.) โบราณสถาน

คุณภาพชีวิต หมายถึง เมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ทำให้ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ได้รับผลในสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. มีการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย
2. มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ
3. มีที่อยู่อาศัยสะดวกสบายและมีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม
4. มีโอกาสเข้าถึงบริการสังคมขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม
5. มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
6. มีการผลิตและจัดหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ
7. มีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาความเป็นอยู่และกำหนดวิถีชีวิตของชุมชน
8. มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
9. มีการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น
10. มีการวางแผนครอบครัวให้เหมาะสมกับฐานะ

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมทางน้ำ เสียง ดิน และอากาศ ของชุมชนเมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้น ซึ่งได้แก่

1. มีพื้นที่ป่าไม้ในบริเวณชุมชนเพิ่มขึ้นหรือคงที่
2. มีแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง อยู่ในสถานะสะอาดใช้ประโยชน์ได้
3. มีสภาพดินในพื้นที่อุดมสมบูรณ์ (ไม่มีสารพิษตกค้าง)
4. มีน้ำสะอาดใช้ในการอุปโภค บริโภค และทำการเกษตรกรรม
5. มีการกระจายที่อยู่อาศัยของชุมชนอย่างเหมาะสม (ไม่แออัด)
6. มีเสียงรบกวนจากโรงงานอุตสาหกรรม
7. มีปัญหามลภาวะทางอากาศจากการปล่อยควันของโรงงานอุตสาหกรรม
8. มีก๊าซและควันพิษปล่อยออกมาจากโรงงานอุตสาหกรรม
9. มีปัญหาการก่อกองน้ำทิ้ง และขยะมูลฝอยจากโรงงานอุตสาหกรรม
10. มีกลิ่นเหม็นจากการกำจัดขยะมูลฝอยของโรงงานอุตสาหกรรม

การพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและยาวนาน เมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้นได้ส่งผล ดังนี้

1. แก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับมาตรฐานการครองชีพที่ดี
2. ลดปัญหาการว่างงาน มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม
3. มีแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น
4. มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวเพิ่มสูงขึ้น
5. เกิดการสะสมทุน และค่านิยมในการประหยัดอดออม
6. สร้างฐานการผลิตใหม่ และเกิดการแข่งขันระหว่างประเทศในการผลิตสินค้า
7. ปรับปรุงการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าให้ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ
8. มีการใช้ทรัพยากรภายในอำเภอเชียงแสน และภายนอกประเทศอย่างยั่งยืน
9. มีการขยายตัวของการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดน
10. มีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น
11. มีการขยายตัวของการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ
12. มีปัญหาเงินเฟ้อในระดับจังหวัดและประเทศ
13. ลดปัญหาการขาดดุลการค้า และดุลการชำระเงินของประเทศ
14. มีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

สังคมและวัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรมความเชื่อ ระบบการทำงาน การจัดระเบียบแบบแผนของชุมชนและกลุ่มคน ของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เกิดขึ้น ซึ่งได้แก่

1. มีบ้านเรือนสร้างเพิ่มขึ้น
2. ปรับปรุงสภาพบ้านเรือนให้อยู่ในสภาพดี
3. พบปะสังสรรค์ระหว่างเพื่อนบ้านของคนในชุมชน
4. พึ่งพาอาศัยและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชน
5. มีวิธีการดำเนินชีวิตแบบตัวใครตัวมัน
6. ไม่มีการย้ายถิ่นออกไปทำงานที่อื่น
7. ย้ายถิ่นของคนต่างถิ่นเข้ามาทำงานในอำเภอเชียงแสน จะมีมากขึ้น
8. ได้รับสวัสดิการ เช่น การรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึง
9. มีปัญหาการก่ออาชญากรรม
10. มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด
11. มีปัญหาการเล่นการพนัน
12. มีปัญหาการลักทรัพย์ในชุมชน

โบราณสถาน หมายถึง บริเวณหรือสถานที่ที่มีอายุเก่าแก่ มากกว่า 100 ปี ขึ้นไปที่เป็นประโยชน์ในทางศิลปะ โบราณคดีและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ในเขตอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ได้รับผลกระทบจากโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ซึ่งได้แก่

1. รุกกล้าพื้นที่และทำลายโบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยดิน เช่น ถนน คูเมือง คันดิน หรือเนินดิน
2. รุกกล้าพื้นที่และทำลายโบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยอิฐ เช่น โบสถ์ วิหาร เจดีย์ กำแพงเมือง และอาคารต่าง ๆ
3. รุกกล้าพื้นที่และทำลายโบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยหิน เช่น ปราสาท
4. รุกกล้าพื้นที่และทำลายโบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยไม้ เช่น ศาลา และกุฏิ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน: บทสำรวจทัศนคติจากประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
5. แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
6. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ
7. แนวคิดเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม
8. แนวคิดเกี่ยวกับโบราณสถาน
9. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
10. โครงสร้างการบริหารงานของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
11. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมหรือวัตถุประสงค์กับการประเมินค่า ทั้งที่ชอบและไม่ชอบของบุคคลเกี่ยวกับความเชื่อ ความคิดเห็น วัตถุ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ประสบ (Glassman, 2000; Drew, 2002; Santrocx, 2003)

ในขณะที่ Milton (1990); Fishbein (1997) และ Rod (2002) อธิบายว่า ทัศนคติ หมายถึง การจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือการประเมิน และการตัดสินใจเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบ ในวัตถุ คน หรือเหตุการณ์ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความเห็น ความรู้ของคนเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เป็นไปในทำนองที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

จากนิยาม และคำอธิบายที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทักษะคิด หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมานั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่บุคคลนั้นได้รับ

องค์ประกอบของทัศนคติ

Quinn (1990: 400) และ Rod (2002: 588) ได้วิเคราะห์ว่าองค์ประกอบของทัศนคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. Cognitive component เป็นองค์ประกอบทั้งด้านความรู้ ความเชื่อ และความคิดซึ่งมีอิทธิพลมากต่อการปฏิบัติของบุคคล เป็นความพอใจพื้นฐานในแต่ละตัวบุคคล และเป็นสิ่งที่บุคคลมีความต้องการและไม่ต้องการที่จะรู้ เช่น เหตุผลที่คนกินมังสวิรัตินั้นไม่รับประทานเนื้อสัตว์ก็เพราะเหตุผลในความเชื่อที่ว่าหากรับประทานเนื้อสัตว์แล้วจะเป็นการทำผิดศีลธรรม

2. Affective component เป็นองค์ประกอบในด้านของความรู้สึกและอารมณ์ของบุคคล มีความสัมพันธ์กับความคิด เป็นการแยกคุณลักษณะของทัศนคติออกจากความคิดเห็น เนื่องจากทัศนคติจะมีเรื่องของอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น ประชาชนในสหรัฐอเมริกาไม่รับประทานสุนัขด้วยเหตุที่ว่ามีความรู้สึกผูกพันกับสัตว์เลี้ยง แต่ในบางแห่งของทวีปเอเชียไม่ได้คำนึงถึงความละเอียดอ่อนอันนี้ก่อนที่จะรับประทานสุนัขแต่อย่างใด

3. Behavioral component เป็นองค์ประกอบในด้านพฤติกรรม ที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติเป็นความพร้อมที่จะกระทำ เป็นพฤติกรรมภายนอกของบุคคลที่จะแสดงออกโดยตรงต่อสิ่งของหรือบุคคล การรับรู้ถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งของแต่ละบุคคลอาจมีการแสดงออกของพฤติกรรมต่างกัน เนื่องจากพื้นฐานการรับรู้และสิ่งแวดล้อมของแต่ละคนต่างกัน หากมีสิ่งเร้าหรือที่หมายของทัศนคติที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติหรือมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากองค์ประกอบของทัศนคติข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า องค์ประกอบของทัศนคติจะมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกกันไม่ออก ถ้าหากต้องการที่จะทราบทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วเราสามารถทราบได้จาก ความรู้สึก ความคิดหรือความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมที่ออกมาทั้งในรูปของการพูด การเขียน หรือจากปฏิกิริยาของบุคคลนั้น ๆ ได้แสดงออกมา

การเกิดทัศนคติ

สร้อยตระกูล (2541: 65-66) กล่าวว่า บ่อเกิดของทัศนคติมี 4 ทาง ได้แก่

1. ประสบการณ์ส่วนบุคคล การมีประสบการณ์ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม ก่อให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้น ๆ โดยประสบการณ์ส่วนบุคคลจะกระทบโดยตรงต่อองค์ประกอบด้านความคิด ประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกพอใจย่อมก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงข้าม หากประสบการณ์นั้น ๆ ก่อให้เกิดความไม่พอใจ บุคคลก็จะเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น ๆ
2. การศึกษาเล่าเรียน การอบรมสั่งสอน กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ทั้งที่ได้จาก ครอบครัว โรงเรียน สมาคม พรรคการเมือง ฯลฯ ทั้งในรูปที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
3. การเลียนแบบผู้อื่น ซึ่งเป็นการเลียนแบบอย่างที่ตนชอบยอมรับ หรือเคารพ เพื่อให้เข้ากับคนที่ตนนิยมนักใคร่ การลอกเลียนแบบนี้อาจก้าวไปถึงการถ่ายแบบโดยพยายามทำให้ตนเหมือนกับอีกบุคคลหนึ่งในแง่ความรู้สึกนึกคิดด้วย
4. ความประทับใจ โดยความประทับใจที่รุนแรงมีส่วนในการสร้างทัศนคติด้วย

สำหรับสุชา (2540: 244-245) อธิบายว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติประกอบไปด้วย

1. วัฒนธรรม (Culture) วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลทุก ๆ คนและมีความแตกต่างกัน เริ่มจากครอบครัว สื่อมวลชน และสถาบันอื่น ๆ ในสังคมล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติทั้งสิ้น
2. ครอบครัว (Family) ครอบครัวเป็นแหล่งแรกที่อบรมให้เด็กเรียนรู้การสมาคมต่าง ๆ จึงมีอิทธิพลมากที่สุดในการสร้างทัศนคติให้แก่เด็ก ตลอดจนการปลูกฝังทัศนคติในการดำเนินชีวิตให้แก่บุตรของตน
3. กลุ่มเพื่อน (Social group) เด็กที่จากบิดามารดาอยู่อยู่กับกลุ่มเพื่อนตั้งแต่เล็ก ๆ จะได้รับอิทธิพลต่าง ๆ จากกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเด็กต้องการการยอมรับจากเพื่อน ต้องการคำแนะนำและความช่วยเหลือจากเพื่อนฝูง นั่นคือ เด็กต้องการมิตรนั่นเอง

4. บุคลิกภาพ (Personality) ลักษณะบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ หรือมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลมากเหมือนกัน พวกที่ชอบบอกรังแก พวกหนีสังคม พวกชอบเด่น หรือพวกอ่อนน้อม จะมีทัศนคติไม่เหมือนกัน

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติของบุคคลมี 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติโดยตรง เช่น ความรู้และประสบการณ์ บุคลิกภาพ ฯลฯ
2. ปัจจัยแวดล้อม คือ ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติโดยอ้อม เช่น การศึกษา การเลียนแบบ ฯลฯ ซึ่งเป็นตัวหล่อหลอมให้บุคคลเกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ปรียาพร (2544: 60-61) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติมี 2 แนวทาง ได้แก่

1. การเปลี่ยนในทางเดียวกัน (Congruent change) หมายถึง ทัศนคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกจะเพิ่มมากขึ้นในทางบวกด้วย แต่ถ้าทัศนคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางลบก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางลบ
2. การเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง (Incongruent change) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกจะลดลงและไปเพิ่มทางลบ

สำหรับ Quinn (1990: 417) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ว่าประกอบด้วย 3 ปัจจัย ดังนี้

1. ผู้ชักชวน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คุณลักษณะของแต่ละบุคคลที่พยายามชักชวนหรือนำเสนอให้บุคคลอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงทัศนคติจะต้องมีความน่าเชื่อถือ ทำให้บุคคลที่พยายามชักชวนนั้นเชื่อในสิ่งที่ผู้ชักชวนได้แสดงออก ศิลปะในการพูดจึงเป็นสิ่งจำเป็นของผู้ชักชวน เช่น บุคลิกภาพ น้ำเสียง เนื้อหาและเหตุผลในการชักชวน

2. วิธีการชักชวน เป็นวิธีการหรือศิลปะที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของแต่ละบุคคลอย่างรวดเร็ว โดยมีวิธีการต่าง ๆ เช่น การดึงดูดใจด้วยสิ่งตอบแทน การเยี่ยมเยียนถึงบ้าน การตั้งกลุ่มเพื่อสร้างความกดดัน

3. การเผยแพร่เป็นการนำเสนอทัศนคติของแต่ละบุคคลที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยใช้วิธีการชักชวนวิธีการต่าง ๆ การเผยแพร่จะนิยมใช้ติดต่อสัมพันธ์กันทางสถาบันหรือทางราชการ ผู้ทำการเผยแพร่จะต้องมีความระมัดระวังในการเผยแพร่ให้ถูกต้องวัตถุประสงค์ด้วย

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลนั้นมีอยู่ 2 แนวทาง คือ การเปลี่ยนแปลงในทางเดียวกัน และการเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติประกอบด้วย ผู้ชักชวน วิธีการชักชวน และการเผยแพร่

การวัดทัศนคติ

การวัดทัศนคติทำให้เราเข้าใจทัศนคติของบุคคล และสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ได้ การวัดทัศนคติอาจทำได้หลายแบบ ดังนี้ (สุชา, 2540: 243-244)

1. Scaling technique เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้วัดทัศนคติ มีอยู่ 2 แบบ คือ

1.1 วิธีของเทอร์สโตน (The Thurstone method) แบบนี้ประกอบด้วยประโยคต่าง ๆ ประมาณ 10-20 ประโยค หรือมากกว่านั้น ประโยคต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวแทนของระดับความคิดเห็นต่าง ๆ กัน ผู้ถูกทดสอบจะต้องแสดงให้เห็นว่าเขาเห็นด้วยกับประโยคใดบ้าง ประโยคหนึ่ง ๆ จะกำหนดเอาไว้ คือกำหนดเป็น Scale value ขึ้น เริ่มจาก 0.0 ซึ่งเป็นประโยคที่ไม่พึงพอใจมากที่สุดเรื่อย ๆ ไปถึง 5.5 สำหรับประโยคที่มีความรู้สึกเป็นกลาง ๆ (Natural statement) จนกระทั่งถึง 11.0 ซึ่งมีค่าสูงสุดสำหรับประโยคที่พึงพอใจมากที่สุด

1.2 วิธีของลิเคิร์ต (The Likert technique) มาตรฐานแบบนี้เป็นที่ประกอบด้วยประโยคต่าง ๆ ซึ่งแต่ละประโยคผู้ถูกทดสอบจะแสดงความรู้สึกของตนออกมา 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ละระดับมีคะแนนให้ไว้ตั้งแต่ 1-5 คะแนน คะแนนของคนหนึ่ง ๆ ได้จากคะแนนรวมจากทุก ๆ ประโยค

2. Polling การหยั่งเสียงประชาชน ส่วนมากใช้กับการเลือกตั้งพรรคการเมือง หรือทำอะไรเกี่ยวกับประชาชนก็ต้องมีการตรวจสอบ หยั่งเสียงกันเพื่อหยั่งดูว่ามหาชนมีความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ อย่างไร ผลการหยั่งเสียงจะออกมาตรงหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิธีการสุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นตัวแทนของประชากรได้หรือไม่

3. Questionnaire คือการใช้แบบสอบถามว่าเห็นด้วยหรือไม่ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

3.1 Fixed-alternative questions คือคำถามที่ถามเฉพาะเจาะจงลงไป แล้วให้ตอบตามเรื่องที่ถามเท่านั้น

3.2 Open-ended questions คือคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วนำความคิดเห็นนั้นมาจัดกลุ่มดูว่ามีความรู้สึกอย่างไร หรือมีทัศนคติเช่นไร

ในการวัดทัศนคติโดยส่วนมากแล้วมักจะใช้วิธีของ Likert's Scale ซึ่งพวงรัตน์ (2540: 107-108) ได้สรุปวิธีการวัดทัศนคติ ดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่าต้องการศึกษาทัศนคติของใครที่มีต่อสิ่งใด
2. ให้ความหมายของทัศนคติต่อสิ่งที่จะศึกษานั้นให้แจ่มชัด เพื่อให้ทราบว่าเป็น Psychological นั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง
3. สร้างข้อความให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของสิ่งที่จะศึกษาให้ครบถ้วนทุกแง่มุม และมีข้อความที่เป็นไปในทางบวกและข้อความที่เป็นไปในทางลบมากพอต่อการที่จะนำไปวิเคราะห์แล้วเหลือจำนวนข้อความที่ต้องการ
4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น ซึ่งทำได้โดยผู้สร้างข้อความเองและนำไปให้ผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ไปตรวจสอบและพิจารณาในเรื่องของความครบถ้วนของคุณลักษณะของสิ่งที่จะศึกษา และความเหมาะสมของภาษาใช้ ตลอดจนการตอบรับกับข้อความที่สร้างไว้ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด เช่น พิจารณาว่าควรจะให้ตอบว่า “เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ชอบมากที่สุด ชอบมาก ปานกลาง ชอบน้อย ชอบน้อยที่สุด เป็นต้น

5. ทำการทดลองขั้นต้นก่อนที่จะนำไปใช้จริง โดยการนำข้อความที่ได้ตรวจสอบแล้วนั้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความและความถูกต้องของภาษาที่ใช้อีกครั้งหนึ่ง และเพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเที่ยงตรง และค่าความเชื่อมั่นของมาตรวัดทัศนคติทั้งชุดด้วย

6. กำหนดการให้คะแนนในการตอบของแต่ละตัวเลือก โดยทั่วไปที่นิยมใช้คือกำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 สำหรับข้อความทางบวกและ 1 2 3 4 5 สำหรับข้อความทางลบ

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ความหมายของความรู้ความเข้าใจ

Bloom (1967: 83-85) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมและสภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเน้นการจำไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึง หรือระลึกได้ก็ตาม เป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นอันสืบเนื่องจากการเรียนรู้โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่าง ๆ จนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น

สำหรับ Good (1973) และสุภาพ (2539) ได้สรุปว่า ความรู้ คือ ความสามารถในการจดจำ การตัดสินใจวิเคราะห์ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ข้อมูลต่าง ๆ และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาหรือการค้นหา ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือจากรายงานที่ได้ศึกษามา

Bloom, Hastings และ Madus (1971: 7) กล่าวว่า ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ความจำที่มีอยู่ไปสื่อความหมาย หรืออธิบายความให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยความคิดของตนเอง

จากนิยามและความหมายข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า ความรู้ความเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการจดจำข้อเท็จจริงรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์รับจากการศึกษา ค้นคว้า สังเกต และประสบการณ์ที่ได้สะสมและถ่ายทอดต่อ ๆ กันมา

ระดับของความรู้

Bloom, Hastings และ Madus (1971: 7) กล่าวว่าระดับของความรู้ในด้าน (Cognitive domain) หมายถึง ความสามารถในการระลึกได้และจำได้ สามารถแยกแยะและวินิจฉัยในความรู้ที่เรียนมาแล้วเป็นความสามารถด้านสมอง ซึ่งจำแนกออกเป็น 6 ระดับ คือ

1. ด้านความรู้และความจำ (Knowledge or memory) หมายถึงความสามารถจดจำสิ่งที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว เป็นพฤติกรรมที่เน้นการจำได้ การระลึกได้ การฟื้นความหลังในความรู้ เหตุการณ์หรือวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่ตนเคยมีประสบการณ์ เมื่อถูกซักถามจะสามารถบอก ระบุนั้น ๆ เรื่องนั้น ๆ ได้

2. ความเข้าใจ (Comprehension or understanding) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ความจำที่มีอยู่ไปสื่อความหมาย หรืออธิบายความให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยความคิดของตนเอง ทั้งยังสามารถรักษาความหมายเดิมไว้ได้ จำแนกเป็นความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความ

3. การประยุกต์ใช้ (Application) หมายถึง การนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา อาจเป็นปัญหาเดิมในสถานการณ์ใหม่ หรือปัญหาใหม่ก็ได้โดยอาศัยความรู้เดิมเป็นฐาน จำแนกเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาเดิมได้และแก้ปัญหาใหม่ได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการแยกสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วนประกอบย่อย ๆ ได้ สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบนั้น ๆ ทั้งสามารถมองหาวิธีการที่ส่วนประกอบจะรวมตัวเป็นเช่นนั้น การวิเคราะห์มี 3 ประเภท คือ วิเคราะห์โครงสร้างประกอบ หาความสัมพันธ์ และหาหลักการที่รวมตัวเป็นระบบ

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง การนำเอาองค์ประกอบย่อย ๆ หรือส่วนย่อย ๆ มาประกอบกันเป็นสิ่งสมบูรณ์อย่างใหม่ขึ้นมาอย่างหนึ่ง

6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการวินิจฉัยหรือตัดสินการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไป โดยยึดถือเกณฑ์เป็นหลัก แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ การประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายใน และการประเมินค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก

การวัดความรู้

เยาวดี (2540: 99) กล่าวว่า การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการระลึกนึกถึงเรื่องราว หรือสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วซึ่งคำถามที่ใช้ในระดับนี้ คือความจำ นอกจากนี้ไพศาล (2526: 69-104) กล่าวว่า การวัดความรู้ การวัดความสามารถในการระลึกเรื่องราวข้อเท็จจริงหรือประสบการณ์ต่าง ๆ หรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่บุคคลได้รับ คำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากตำราสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ด้วยคำถามวัดความรู้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ 1.) ถามความรู้ในเรื่อง 2.) ถามความรู้ในวิธีดำเนินการ และ 3.) ถามความรู้รวบยอด

สำหรับจาง(2535: 24-29)ชี้ให้เห็นว่าการวัดความรู้ส่วนมากนิยมใช้แบบทดสอบซึ่งแบบทดสอบนี้เป็นเครื่องมือประเภทข้อเขียนที่นิยมใช้กันทั่ว ๆ ไป แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง โดยให้เขียนตอบเป็นข้อความสั้น ๆ ไม่เกิน 1-2 บรรทัด หรือเป็นข้อ ๆ ตามความเหมาะสม

2. แบบปรนัย แบ่งเป็น

2.1 แบบเติมคำ หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ ซึ่งแบบทดสอบนี้เป็นการวัดความสามารถในการหาคำ หรือข้อความมาเติมลงในช่องว่างของประโยคที่กำหนดให้ถูกต้องแม่นยำ โดยไม่มีคำตอบใดชี้นำมาก่อน

2.2 แบบถูก-ผิด แบบทดสอบนี้วัดความสามารถในการพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ จากความสามารถที่เรียนรู้มาแล้ว โดยจะเป็นการวัดความจำและความคิด ในการออกแบบทดสอบควรต้องพิจารณาถึงข้อความจะต้องชัดเจน ถูกหรือผิดเพียงเรื่องเดียว สั้นกะทัดรัดได้ใจความ และไม่ควรใช้คำปฏิเสธซ้อน

2.3 แบบจับคู่ แบบทดสอบนี้เป็นลักษณะการวางข้อเท็จจริง เงื่อนไข คำ ตัวเลข หรือสัญลักษณ์ไว้ 2 ด้านขนานกัน เป็นแถวตั้ง 2 แถว แล้วให้อ่านดูข้อเท็จจริงในแถวตั้งด้านหนึ่งว่ามีความเกี่ยวข้อง จับคู่ได้พอดีกับข้อเท็จจริงในอีกแถวตั้งหนึ่ง โดยทั่วไปจะกำหนดให้ตัวเลือกในแถวตั้งด้านหนึ่งน้อยกว่าอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ได้ใช้ความสามารถในการจับคู่มากขึ้น

2.4 แบบเลือกตอบ ข้อสอบแบบนี้เป็นข้อสอบที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถวัดได้ครอบคลุมจุดประสงค์และตรวจให้คะแนนได้แน่นอน ลักษณะของข้อสอบประกอบด้วยส่วนข้อคำถาม และตัวเลือก โดยตัวเลือกจะมีตัวเลือกที่เป็นตัวถูก และตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ผู้เขียนข้อสอบต้องมีความรู้ในวิชานั้นอย่างลึกซึ้ง และรู้วิธีการเขียนข้อสอบ โดยมีข้อควรพิจารณา คือ ในส่วนข้อคำถามต้องชัดเจนเพียงหนึ่งเรื่อง ภาษาที่ใช้กะทัดรัดเหมาะสมกับระดับของผู้ตอบ ไม่ใช่คำปฏิเสธหรือปฏิเสธซ้อนกัน และไม่ควรถามคำถามแบบท่องจำ และในส่วนตัวเลือกควรมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียวที่มีความกะทัดรัด ไม่ชี้นำหรือแนะคำตอบ มีความเป็นอิสระจากกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเรียงตามลำดับตามปริมาณหรือตัวเลข ตัวลวงต้องมีความเป็นไปได้และกำหนดจำนวนตัวเลือก 4 หรือ 5 ตัวเลือก

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการคิดมีส่วนร่วมตัดสินใจ มีส่วนร่วมปฏิบัติ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งจะทำให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ (Erwin, 1976; Cohen and Uphoff, 1980; Moorhead and Griffin, 1995; Cotton, 1997)

จากนิยามและความหมายผู้วิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน และร่วมรับผิดชอบของบุคคลในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

Cotton, Vollrath and Froggatt (1989: 156) ได้สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (Formal-informal participation)

1.1 การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ (Formal participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องตามระบบองค์การ เป็นการมีส่วนร่วมเป็นไปตามการจัดผังการบังคับบัญชาขององค์การ

1.2 การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ(Informal participation)เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นอย่างไม่มีโครงสร้าง เป็นการร่วมตกลงกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ระหว่างพนักงานหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของหัวหน้าและลูกน้องที่เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในบรรยากาศของความเป็นส่วนตัว มากกว่าลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ

2. การมีส่วนร่วมทางตรงและทางอ้อม (Direct-indirect participation)

2.1 การมีส่วนร่วมทางตรง (Direct participation) เป็นการเกี่ยวข้องกันโดยตรงที่สมาชิกหรือพนักงานในองค์การได้มีส่วนร่วมโดยทันที

2.2 การมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect participation) เป็นการมีส่วนร่วมของพนักงานโดยผ่านตัวแทน

นอกจากนี้ Hodgetts(1999: 267) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีลักษณะดังนี้

1. การเข้าร่วมกลุ่ม
2. การแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม
3. การจัดองค์การหรือชุมชนแบบมีส่วนร่วม เน้นการจัดประชุมกลุ่ม
4. การมีแรงงาน ทุน เครื่องใช้เครื่องมือสนับสนุน และการมีสุขภาพจิตที่ดี
5. การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยวิธีการแสดงความคิดเห็น
6. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการหรือกิจกรรม

จากลักษณะของการมีส่วนร่วมข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเป็นความรู้สึกทางด้านความคิดและอารมณ์ของแต่ละบุคคล โดยสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม หรือชุมชนได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมหรืออย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (1977: 7-17) ได้เสนอแนวคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามี 3 มิติ (Dimensions) โดยมีมิติของการมีส่วนร่วมจะประกอบไปด้วยประเด็นคำถาม ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมอะไรบ้าง (What) แบ่งเป็น

- 1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making)
- 1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation)
- 1.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)
- 1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

2. การมีส่วนร่วมกับใครบ้าง (Whose) ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ต่างชาติ ทั้งนี้ ให้พิจารณาคุณลักษณะทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้เข้ามีส่วนร่วมในเรื่องอายุ เพศ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา ระดับชั้นในสังคม อาชีพ ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย หรือการถือครองที่ดิน

3. มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง (How) โดยพิจารณาจาก

- 3.1 การมีส่วนร่วมเกิดจากเบื่องบนหรือเบื่องล่าง
- 3.2 ถูกบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมหรือมีแรงจูงใจ
- 3.3 โครงสร้างชุมชน
- 3.4 ช่องทางการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้น เช่น เป็นการมีส่วนร่วมโดยผ่านปัจเจกชน หรือผ่านกลุ่ม เป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง หรือโดยอ้อม และอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ
- 3.5 ระยะเวลา (Duration) ความต่อเนื่องของกิจกรรม
- 3.6 ขอบข่าย (Scope) ความครอบคลุมของกิจกรรม
- 3.7 ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วม

ในขณะที่ Lawler (1986: 104-106) กล่าวว่าองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมว่ามีอยู่ 4 ประการ คือ

- 1. อำนาจการตัดสินใจ (Power) จะเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งในองค์การหนึ่ง ๆ จะมีระดับการมีส่วนร่วมของบุคคลในการกระทำการตัดสินใจที่แตกต่างกัน
- 2. ข้อมูลข่าวสาร (Information) ข้อมูลข่าวสารเป็นทรัพยากรที่สำคัญของอำนาจและความมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม

3. รางวัล (Reward) รางวัลเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการก่อให้เกิดพฤติกรรมในองค์การ ซึ่งมีความสำคัญทั้งรางวัลภายในและภายนอก ในการที่จะกระตุ้นการมีส่วนร่วม

4. ความรู้และทักษะ (Knowledge and Skill) ความรู้และทักษะของบุคคลมีความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและปฏิบัติงานขององค์การ

จากที่กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การประสานความร่วมมือของทุก ๆ คนโดยมีความรับผิดชอบและมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนการมีจิตใจมุ่งมั่นร่วมกันทำงานและปฏิบัติดำเนินการร่วมกัน

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (1980: 213-214) ได้กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วม 4 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

วิธีการวัดระดับการมีส่วนร่วม

ไพโรจน์ (2531: 25) ได้แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 7 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ถูกบังคับ	= ไม่มีส่วนร่วม
ระดับที่ 2 ถูกล่อ	= มีส่วนร่วมน้อย
ระดับที่ 3 ถูกชักชวน	= มีส่วนร่วมน้อย
ระดับที่ 4 ถูกสัมภาษณ์ความต้องการ	= มีส่วนร่วมปานกลาง
ระดับที่ 5 มีโอกาสเสนอความเห็น	= มีส่วนร่วมปานกลาง
ระดับที่ 6 มีโอกาสเสนอโครงการ	= มีส่วนร่วมในระดับสูง
ระดับที่ 7 มีโอกาสตัดสินใจด้วยตัวเอง	= มีส่วนร่วมในอุดมคติ

ในขณะที่ Chapin (1977: 125) ได้เสนอเครื่องชี้วัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยได้กำหนดระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมกิจกรรมของสมาชิกในองค์กรของชุมชนไว้ ดังนี้

1. มีความสนใจและเข้าร่วมประชุม ได้แก่ การให้ความสนใจติดตามข่าวสารต่าง ๆ ของส่วนรวม และการเข้าร่วมประชุมเสนอแนะต่าง ๆ ในที่ประชุมกิจกรรมของส่วนรวม
2. ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือ เช่น การอุทิศงาน เวลา ให้แก่ส่วนรวม
3. เข้าเป็นสมาชิกหรือกรรมการ ได้แก่ การอุทิศแรงงานในการทำกิจกรรมของส่วนรวม โดยการสมัครเป็นสมาชิก หรือเป็นกรรมการของชุมชน
4. เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ การยอมรับใช้ในการทำกิจกรรมตามที่มอบหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ความหมายของคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิต หมายถึง ความรู้สึกต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานที่จะรักษาศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ เช่น มีอาหารดี มีที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมดีปราศจากมลพิษต่าง ๆ ครอบครัวยุติธรรม และมีความสุขสบายในการประกอบอาชีพ (อัจฉรา และชจิรัส, 2532; สุพรรณิ และสนิธ, 2534; บุญสม, 2535)

สำหรับ อนุชาติ และอรทัย (2541: 42) ได้อธิบายว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับของการมีชีวิตที่ดีความพึงพอใจในชีวิตเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า คุณภาพชีวิตหมายถึง การที่บุคคลมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีอันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองในสิ่งที่จำเป็นประโยชน์ทั้งร่างกายและจิตใจ ได้แก่ การมีอาหารบริโภคที่เพียงพอ มีที่อยู่อาศัยปลอดภัยถูกสุขลักษณะ มีการศึกษา การมีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

อัจฉรา และชจิรัส (2532: 8-9) กล่าวว่า องค์ประกอบหรือที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตนั้นควรเป็นปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อการมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตของบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของการศึกษาที่แตกต่างกันไป โดยแบ่งเป็น

1. องค์ประกอบหรือปัจจัยระดับจุลภาค อันได้แก่ ปัจจัยสี่ น้ำ อากาศ การศึกษา ความรัก ความมั่นคงปลอดภัย การมีงานทำ มีรายได้ การมีอิสระ เสรีภาพ การเลื่อนฐานะทางสังคม สุขภาพและความเจ็บป่วย เกียรติยศ ชื่อเสียง เป็นต้น

2. องค์ประกอบหรือปัจจัยระดับมหภาค เป็นปัจจัยที่มีตัวแปรสำคัญในการคาดประมาณความมีคุณภาพชีวิตของบุคคลในระดับชุมชนหรือในประเทศได้ เช่น ระดับการดำรงชีวิต ทรัพยากร ประชากร ระบบสังคมและการเมือง เป็นต้น

สำหรับ Sharma (1975: 109-131) ได้แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. องค์ประกอบทางด้านกายภาพ โดยพิจารณาทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น ความต้องการ อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ

2. องค์ประกอบทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นทางด้านปริมาณและคุณภาพ ได้แก่ การได้รับการศึกษา การมีงานทำ บริการทางการแพทย์ สาธารณสุข สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ความปลอดภัยในการคมนาคมขนส่ง อิสระและเสรีภาพ การพักผ่อนหย่อนใจ โอกาสในการสร้างสรรค์พัฒนาตนเอง

ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต

ดิเรก (2535: 26-27) กล่าวว่าคุณภาพชีวิตมีองค์ประกอบพื้นฐาน 8 ประการ คือ

1. สมาชิกในครอบครัวกินอาหารถูกสุขลักษณะ และพอเพียงกับความต้องการของร่างกาย
2. ประชาชนในครอบครัวที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
3. ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีพ
4. ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
5. ประชาชนมีการผลิตอาหารและจัดหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ครอบครัวสามารถควบคุมช่วงเวลาและจำนวนของการมีบุตรได้ตามต้องการ
7. ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาความเป็นอยู่ และกำหนดวิถีชีวิตของชุมชน
8. ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น

อนุชาติ และอรทัย (2541: 94) กล่าวว่าเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ประกอบด้วย

1. การศึกษา
2. สุขภาพอนามัย
3. สิ่งแวดล้อม
4. ที่อยู่อาศัย
5. ความปลอดภัยของสาธารณะ
6. วัฒนธรรม
7. รายได้
8. การจ้างงาน

9. สวัสดิการและชีวิตในการทำงาน

จากที่กล่าวไปแล้วข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ตัวชีวิตในด้านคุณภาพชีวิต ได้แก่

1. มีการกินอาหารที่ถูกต้องลักษณะเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย
2. มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ
3. มีที่อยู่อาศัยสะดวกสบายและมีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม
4. เข้าถึงบริการสังคมขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม
5. มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
6. มีการผลิตและจัดหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ
7. มีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาความเป็นอยู่และกำหนดวิถีชีวิตของชุมชน
8. มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
9. มีการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น
10. การควบคุมช่วงเวลาและจำนวนของการมีบุตรให้เหมาะสมกับฐานะ

แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ความหมายของสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมหมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเสมอทั้งโดยธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ (พะยอม, 2532; วิจิตร, 2537; ชัชพล, 2546)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปว่า สิ่งแวดล้อมหมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น และเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีพของมนุษย์ด้วย

ประเภทของสิ่งแวดล้อม

ซัพพล (2546: 10-11) กล่าวว่า ประเภทของสิ่งแวดล้อมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (Biotic environment) แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

1.1 สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural environment) คือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มนุษย์ไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวในการเกิด เช่น พืชในป่า สัตว์ในป่า และสัตว์น้ำต่าง ๆ ในทะเล เป็นต้น

1.2 สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man made environment) คือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์เป็นผู้สร้าง ส่วนใหญ่ทำให้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น พืชต่าง ๆ ในสวนในไร่ โคและสุกรในฟาร์ม เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต (Abiotic environment) แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

2.1 สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural environment) คือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ดิน แม่น้ำ ลม ฝน แสงแดด ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เป็นต้น

2.2 สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man made environment) คือสิ่งแวดล้อมที่เกิดมนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต หรือเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ และเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.2.1 สิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม (Physical feature environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีรูปทรง มองเห็นและจับต้องได้ เช่น บ้านเรือน ถนน รถยนต์ เสื้อผ้า เป็นต้น

2.2.2 สิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม (Abstract environment) จะมีลักษณะเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ มองเห็นได้ยากเพราะไม่ใช่วัตถุเป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นอย่างหนึ่ง เช่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปว่า สิ่งแวดล้อมแบ่งเป็น 2 ประเภท ใหญ่ ๆ คือ สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต และสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต ซึ่งมีทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น

โครงสร้างความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

เกษม (2541: 7-9) ได้แบ่งโครงสร้างความรู้ทางสิ่งแวดล้อมออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า ปิโตรเลียม แก๊สธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งทรัพยากรธรรมชาตินี้มีประโยชน์ต่อมนุษย์ ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมทุกประเภท คือ ชีวภาพ กายภาพ จับต้องได้และไม่สามารถเห็นด้วยตาเปล่า เป็นทรัพยากรที่ใช้ไม่รู้จักหมดสิ้น ใช้แล้วเกิดทดแทนได้และใช้แล้วหมดไป
2. สังคมสิ่งแวดล้อม หมายถึง กลุ่มโครงสร้างความรู้ทางสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับสังคม หรือพลังมนุษย์ ได้แก่ ประชากร สาธารณสุข การศึกษา วัฒนธรรม สถานภาพทางสังคม เป็นต้น อันเป็นกลุ่มสิ่งแวดล้อมที่เกิดโดยธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น
3. เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กลุ่มโครงสร้างความรู้สิ่งแวดล้อมที่เป็นลักษณะที่มีรูปแบบเป็นเครื่องมือ แบบผลิตภัณฑ์ และกระบวนการผลิต เครื่องมือ อุปกรณ์ แผนงาน เป็นต้น
4. มลพิษสิ่งแวดล้อม เป็นกลุ่มโครงสร้างความรู้ที่ทุกคนเกือบเข้าใจว่าเป็นสิ่งแวดล้อม ทั้งหมด แท้ที่จริงแล้วเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ได้แก่ อากาศเสีย ฝุ่นละออง ของเน่าเสีย อาหารเป็นพิษ เป็นต้น

ปัญหาสิ่งแวดล้อม

เกษม(2541: 237-538) กล่าวว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับทวีป และระดับโลก มีความคล้ายคลึงกันมาก นอกจากความรุนแรงของแต่ละปัญหาเท่านั้นที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถแบ่งได้เป็น 10 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. การเพิ่มของประชากร
2. การลดลงของพื้นที่ป่าไม้
3. การสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า
4. การขาดแคลนน้ำ
5. การเสื่อมโทรมและพังทลายของดิน
6. ผลที่เกิดจากเกษตรกรรม เช่น สารพิษตกค้างในผลผลิต ในดิน และแหล่งน้ำ
7. เมืองและชุมชนที่ไม่มีแบบแผนชัดเจน
8. การแพร่กระจายของเชื้อโรคในอากาศทำให้เป็นภัยต่อชีวิต

9. การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม

10. ภาวะโลกร้อน (Greenhouse effects) ที่มีผลต่อดินฟ้าอากาศ

สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม

เกษม(2541: 539) กล่าวว่าสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดจาก

1. การใช้ทรัพยากรมากเกินไปเกินความสามารถต่อการปรับตัวของระบบสิ่งแวดล้อม เช่น การทำป่าไม้ การทำประมง การทำเหมืองแร่ ฯลฯ

2. การนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อการนำทรัพยากรมาใช้สนองความต้องการของมนุษย์ โดยไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือเหมาะสม

3. ช่วงเวลาในการใช้ทรัพยากรไม่เหมาะสม แทนที่จะนำทรัพยากรมาใช้ในช่วงฤดูแล้ง กลับนำมาใช้ในช่วงฤดูฝน

4. มีผู้ใช้ทรัพยากรมากเกินไป ทั้งนี้เพราะประชากรมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

5. ผู้ใช้ทรัพยากรขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ ทำให้ขาดความระมัดระวังในการใช้ นอกจากจะนำมาใช้มากและไม่เหมาะสมแล้ว ยังอาจมีส่วนสร้างของเสียและมลภาวะที่เกิดขึ้นได้

6. เกิดมลสารใหม่เพิ่มขึ้นจากเดิมในการใช้ทรัพยากร เช่น การใช้สารปราบศัตรูพืช ก่อให้เกิดการตกค้างในพืช ดิน และแหล่งน้ำ

ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม

สีลาภรณ์ และฉลวยลักษณ์ (2538: 258-261) กล่าวถึงตัวอย่างของตัวชี้วัดในด้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่

1. พื้นที่ป่าในบริเวณชุมชนเพิ่มขึ้นหรือคงที่ เมื่อเทียบกับประชากรในชุมชน ที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงในอัตราที่น้อยกว่าอัตราการเพิ่มของประชากรในชุมชน

2. แหล่งน้ำสาธารณะ มีสภาพดีขึ้น

3. สภาพดินในชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น

4. มลภาวะทางอากาศและเสียงในชุมชนลดลง
5. ชุมชนมีพลังในการต่อรองกับรัฐเกี่ยวกับสิทธิของชุมชนในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

สำหรับ อนุชาติ และอรรถัย (2541: 58) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเครื่องชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม ไว้ดังนี้

1. ความเหมาะสมของการกระจายที่อยู่อาศัย
2. สภาพของสิ่งแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย
3. บริการสาธารณะ
4. สภาพแวดล้อมธรรมชาติ
5. การมีสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะ
6. การมีน้ำสะอาดใช้
7. มีคุณภาพของอากาศที่ดี
8. การมีความพร้อมในการป้องกันแก้ไขภัยพิบัติ

จากที่กล่าวไปทั้งหมดผู้วิจัยสรุปว่า ตัวชี้วัดในด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. มีพื้นที่ป่าไม้ในบริเวณชุมชนเพิ่มขึ้นหรือคงที่
2. สภาพของแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ห้วย หนอง บึง มีสภาพดี
3. สภาพดินในพื้นที่ไม่มีสารพิษหรือสารเคมีตกค้าง
4. มีน้ำสะอาดใช้ในการอุปโภค บริโภค และทำการเกษตรกรรม
5. มีการกระจายที่อยู่อาศัยของชุมชนมีความเหมาะสมไม่แออัด
6. ระดับความดังของเสียง
7. ปัญหามลภาวะทางอากาศ
8. ระดับปริมาณของก๊าซหรือควันพิษในอากาศ
9. ปัญหาการก่อกวนน้ำทิ้ง
10. ปัญหาขยะมูลฝอย และกลิ่นเหม็นจากการกำจัดขยะ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

ความหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง การทำให้เกิดความเจริญเติบโตในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการบริหาร ตลอดทั้งค่านิยม ทศนคติ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยมุ่งขจัดปัญหาความยากจนการว่างงาน และความเหลื่อมล้ำทางรายได้ พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสวัสดิการของสังคมให้ดีขึ้น (สุดใจ, 2546; นิรนาม, 2548)

การพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม ไปในทางที่ดีขึ้นและเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่จำเป็นและตระหนักถึงผลกระทบของสิ่งแวดล้อม เพื่อสงวนทรัพยากรไว้ตอบสนองความจำเป็นของคนรุ่นต่อไป ในอนาคต (อภินันท์, ศศิพิมล, ศรีเพชรชัยศ, บังอร, ภัทรพร, 2539; รัตนา และชลลดา, 2545; นิรนาม, 2547)

จากที่กล่าวไปแล้วข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การพัฒนาเศรษฐกิจหมายถึง การสร้างความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายในการขจัดปัญหาความยากจน การว่างงาน การกระจายรายได้ ยกระดับมาตรฐานในการครองชีพของประชาชน และการเปลี่ยนแปลงสวัสดิการของสังคมให้ดีขึ้น

ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

สุดใจ (2546: 62) ได้สรุปปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนี้

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบไปด้วย ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ ผู้ประกอบการ ทุน และเทคโนโลยี
2. ปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้แก่ ค่านิยม ความสัมพันธ์ของบุคคล ครอบครัว ชนชั้นทางสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น
3. ปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ เสถียรภาพทางการเมือง รูปแบบการปกครอง และการบริหารงาน

หากปัจจัยที่กล่าวถึงข้างต้น ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้นประสบความสำเร็จได้ง่าย อย่างไรก็ตามบางประเทศแม้ว่าจะขาดปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น เป็นประเทศที่ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติและทุน แต่คนในชาตินั้นมีคุณภาพสูงมีชนชั้นกลางมาก และเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ หากคนในชาติร่วมมือ ร่วมใจ ทำงานเพื่อประเทศชาติของตน ก็สามารถสร้างโอกาสและรายได้ให้กับประเทศ ก่อให้เกิดอำนาจซื้อในปัจจัยและทุนที่ขาดแคลน โดยสามารถนำเข้ามาจากต่างประเทศได้ (สุดใจ, 2546: 62)

ณรงค์ (2545: 234-235) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยภายในประเทศ ได้แก่ การสะสมทุน การเพิ่มของประชากร ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และปัจจัยอื่น ๆ เช่น ค่านิยมในการประหยัดและอดออม เป็นต้น

2. ปัจจัยการค้าระหว่างประเทศ มีส่วนช่วยให้ความต้องการสินค้าในประเทศสูงขึ้น โดยที่การค้าระหว่างประเทศจะหมายถึงความต้องการหรือขนาดของตลาดที่ใหญ่ขึ้น เมื่อต้องมีการส่งสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศก็จะต้องเพิ่มการผลิตมากขึ้น ทำให้จำเป็นต้องมีการปรับปรุงการผลิตเพื่อให้สามารถผลิตสินค้าได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการแข่งขันระหว่างประเทศ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการผลิตภายในประเทศให้ดีขึ้นและยกระดับมาตรฐานของสินค้าให้ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ

3. ปัจจัยการลงทุนจากต่างประเทศ ช่วยให้เกิดการสนับสนุนการลงทุนภายในประเทศมากขึ้น ก่อให้เกิดการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ ซึ่งเป็นส่วนที่ช่วยในการพัฒนาการผลิตในประเทศมีความทันสมัย และมีมาตรฐานทัดเทียมกับต่างประเทศ ประกอบกับการลงทุนจากต่างประเทศทำให้มีการผลิตสินค้าชนิดใหม่ ๆ ซึ่ง ก็จะเป็นการขยายตลาดภายในประเทศด้วย

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่าปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ

1. ปัจจัยภายในประเทศ ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นต้น
2. ปัจจัยด้านการค้าระหว่างประเทศ
3. ปัจจัยการลงทุนจากต่างประเทศ

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจ

สุดใจ (2546: 93) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจว่าส่วนใหญ่จะเน้นไปที่ความต้องการของมนุษย์และคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ซึ่งได้แก่

1. การมีมาตรฐานการครองชีพที่ดี
2. การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม
3. การมีงานทำ
4. การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน
5. การควบคุมมลพิษ
6. การสร้างความเป็นธรรมในสังคม
7. การให้เสรีภาพกับประชาชนให้มากขึ้น

สำหรับอภินันท์ และคณะ (2539: 173) ได้จัดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อ

1. ทำให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic growth) เช่น การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในประเทศ
2. ทำให้มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (Economic stability) เช่น ทำให้ภาวการณ์ผลิตการลงทุน ระดับราคาสินค้าและบริการไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก
3. สร้างความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ทำให้ทุกคนได้รับบริการทางเศรษฐกิจจากรัฐเหมือนกัน คือการกระจายรายได้ให้ทั่วถึงนั่นเอง
4. การให้มีเสรีภาพทางเศรษฐกิจ ทำให้ทุกคนสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ตามความสมัครใจ
5. สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ รัฐบาลจะต้องรักษาภาวะทางการเงินและการลงทุนให้มีความมั่นคง คือไม่เสี่ยงเกินไป

จากที่กล่าวไปผู้วิจัยสรุปว่า จุดมุ่งหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ การทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีเสถียรภาพและมีความมั่นคง เพื่อให้ประชาชนภายในประเทศมีมาตรฐานการครองชีพที่ดี มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม และการสร้างความเป็นธรรมให้กับสังคม

การวัดการพัฒนาเศรษฐกิจ

ณรงค์ศักดิ์(2546: 165-168) กล่าวว่า เครื่องมือสำคัญที่ใช้วัดการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ

1. การวัดจากรายได้เฉลี่ย (Per capita GNP) การวัดการพัฒนาเศรษฐกิจจากรายได้เฉลี่ยดูจากรายได้เฉลี่ยโดยการปรับตัวเลขให้รายได้เฉลี่ยของประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ โดยปรับให้เป็นเงินสกุลเดียวกัน ก็จะสามารถเปรียบเทียบกันได้

2. การวัดจากดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ในประเทศที่แท้จริงต่อประชากร (per capita real GDP) ช่วงชีวิต (Life expectancy at birth) อัตราการเข้าศึกษา (school enrollment) และอัตราการอ่านออกเขียนได้ (adult literacy)

3. พิจารณาจากการกระจายรายได้ (Income distribution) ระดับความยากจนและการกระจายรายได้ก็เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ได้

4. วัดจากความยากจน (Poverty) คือ วัดจากมาตรฐานต่ำสุดในการครองชีพโดยใช้เส้นความยากจน (poverty line) เป็นตัวแบ่ง คือดูจากระดับรายได้ต่ำที่ทำให้สามารถดำรงชีวิตได้ และนำไปพิจารณาว่าประชาชนในประเทศนั้นมีระดับรายได้ต่ำกว่าระดับความยากจนมากน้อยเพียงใด

สำหรับวันรักษ์ (2546: 118) ได้กล่าวถึงการวัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่

1. วัดอัตราการเพิ่มของมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นที่แท้จริง (GNP)

2. วัดอัตราการเพิ่มของมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นที่แท้จริงเฉลี่ยต่อบุคคล (GNP per capita)

นอกจากนี้ ณรงค์ (2545: 232) ยังได้กล่าวถึงเครื่องชี้วัดการพัฒนาว่าสามารถวัดได้จากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นการวัดการเปลี่ยนแปลงของระดับรายได้หรือผลผลิตของประเทศในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยตัวเลขทางสถิติที่จะสะท้อนให้เห็นถึงระดับของการพัฒนา ได้แก่

1. อัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติ หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และรายได้ประชาชาติต่อหัว (GDP per capita)

2. อัตราการเพิ่มของตัวเลขความต้องการพื้นฐาน (Basic need) ประกอบด้วย ตัวเลข จปฐ. (ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน) ตัวเลข กชช 2 ค.(ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน) ตัวเลขสถิติ ทางด้านการศึกษา เช่น อัตราการรู้หนังสือ เป็นต้น และตัวเลขสถิติทางสาธารณสุข เช่น อายุเฉลี่ย ของประชากร เป็นต้น

3. การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการใช้แรงงานในระบบเศรษฐกิจ เช่น การมีแรงงานใน สัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น

ในงานเขียนของอภินันท์ และคณะ (2539: 178) ได้แสดงเครื่องชี้วัดภาวะทางเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทยว่าประกอบไปด้วยปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. อัตราการขยายตัวของ GDP (Growth rate of GDP)
2. ภาวะการลงทุน (Investment)
3. รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (Consumption expenditure)
4. การท่องเที่ยว (Tourism)
5. ภาวะเงินเฟ้อ (Inflation)
6. อัตราดอกเบี้ย (Interest)
7. การคลังของประเทศ (Public finance)
8. การเงิน (Monetary)
9. การค้าระหว่างประเทศ (Balance of trade)
10. ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน (Balance of payment)
11. เงินทุนสำรองระหว่างประเทศ (International reserves)

จากที่กล่าวไปเกี่ยวกับตัวชี้วัดการพัฒนาเศรษฐกิจข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าตัวชี้วัดในการ พัฒนาทางเศรษฐกิจ ได้แก่

1. ขจัดปัญหาความยากจน และยกระดับมาตรฐานการครองชีพที่ดี
2. ลดปัญหาการว่างงาน
3. มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม

4. ประชาชนเข้ามาเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรม
5. มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวเพิ่มสูงขึ้น
6. เกิดการสะสมทุน และค่านิยมในการประหยัด
7. มีการขยายตัวของการท่องเที่ยว
8. อัตราการขยายตัวของ GDP
9. การขยายตัวของการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น
10. ภาวะตลาดเงิน เงินเฟ้อและปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจมีความเหมาะสม
11. ลดปัญหาการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินของประเทศ
12. มีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม

ความหมายของสังคมและวัฒนธรรม

คำว่า “สังคม” หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน แบ่งงานกันทำ มีการจัดระเบียบแบบแผนในการอยู่ร่วมกัน โดยมีวิถีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองตามระเบียบกฎเกณฑ์ และมีดินแดนที่ตั้งของสังคมนั้นเป็นหลักแหล่งแน่นอน (รัตนา, 2542; พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2546; พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547)

ส่วนคำว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง วิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม แบบแผนการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อแสดงถึงความเจริญงอกงาม หรืออาจเป็นการกำหนดพฤติกรรม ความคิด หรือระบบการทำงานของมนุษย์ (ไพบูลย์, 2532; อมรา, 2534; เฉลิมมาลัย, 2542; พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2546; พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547)

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า สังคมและวัฒนธรรม หมายถึง กลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่อยู่ร่วมกัน มีแบบแผนการดำรงชีวิต พฤติกรรม ความคิด ความเชื่อ ระบบการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการแสดงออกของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่เป็นเอกลักษณ์

องค์ประกอบของสังคมและวัฒนธรรม

สมพร (2540: 6-7) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของสังคมมี 2 ประการ คือ

1. คนหรือทรัพยากรมนุษย์

2. สิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อม แบ่งเป็น 3 ประการ

2.1 สิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เช่น ดินฟ้าอากาศ ป่าไม้ แร่ธาตุ แม่น้ำ ภูเขา

2.2 สิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุ ได้แก่ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นและเกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น อาคารบ้านเรือน โรงงานอุตสาหกรรม ถนนหนทาง สถานะเชิงมัย

2.3 สิ่งแวดล้อมที่เป็นสถาบัน ได้แก่ สถาบันต่าง ๆ ในสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา สถาบันทางการเมือง สถาบันทางเศรษฐกิจ

ในงานเขียนของไพบูลย์ (2532: 14) ได้พยายามแยกพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมได้ดังนี้ คือ

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับความคิด ได้แก่ ความเชื่อ ความเข้าใจ ทศคติ ตลอดจนอุดมการณ์ต่าง ๆ เช่นความเชื่อในพระเจ้าองค์เดียว หรือหลายองค์ ความคิดหรืออุดมการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง การบริหาร เป็นต้น

2. องค์ประกอบทางพิธีการ เป็นเรื่องเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในสังคม เช่น การแต่งงาน บวชนาค พิธีทางศาสนา รูปแบบความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในระดับต่าง ๆ ว่าจะมีวิธีการอย่างไร เป็นต้น

3. องค์ประกอบทางวัตถุ คือวัฒนธรรมทางวัตถุที่สามารถจับต้องได้และมีรูปร่าง เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ บ้าน โรงเรียน วัด นอกจากนี้ยังรวมถึงภาษาเขียน สัญลักษณ์ในการติดต่อสื่อสารความหมาย มาตรการต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีมนุษย์คิดกันหรือสร้างขึ้นมา

4. องค์ประกอบเกี่ยวกับองค์การ เป็นการมองในลักษณะของสถาบัน หรือองค์การ สมาคมต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งหมายถึงกลุ่มที่มีการจัดอย่างเป็นระเบียบ มีโครงสร้างและหน้าที่ อย่างเป็นทางการ มีการวางกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนวัตถุประสงค์ไว้ในองค์การ ซึ่งจะมีตั้งแต่ระดับต่ำสุด คือ ครอบครัว จนถึงระดับใหญ่สุดคือ องค์การสหประชาชาติ

ประเภทของสังคมและวัฒนธรรม

สมพร (2540: 8) กล่าวว่าประเภทของสังคมแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. สังคมเมือง เป็นลักษณะสังคมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ประกอบอาชีพ รับราชการ ทำงานในรัฐวิสาหกิจ บริษัทร้านค้า โรงงานอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ มีโอกาสได้รับการศึกษา สวัสดิการต่าง ๆ มากมาย

2. สังคมชนบท เป็นสังคมของประชาชนที่อยู่ในชนบท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม มีการศึกษาและรายได้ต่ำ มีคุณธรรมและยึดมั่นในวัฒนธรรมประเพณี

ในประเด็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้น เฉอมาลัย (2542: 52) ได้จำแนกวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ
2. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ประกอบด้วยวิธีการคิด ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ แบบแผน พฤติกรรมต่าง ๆ

ตัวชี้วัดด้านสังคมและวัฒนธรรม

อนุชาติ และอรัญ (2541: 57) กล่าวถึงตัวชี้วัดด้านสังคม (ครอบครัวชุมชน) มีดังนี้

1. ขนาดบ้านเรือน และสภาพบ้านเรือน
2. รูปแบบครอบครัว ความสัมพันธ์อันดีในหมู่ญาติ
3. ความมั่นคงของบุคคล ครอบครัว และสังคม
4. คุณภาพชีวิตครอบครัว
5. การเข้าถึงบริการวางแผนครอบครัวของคู่สมรสที่เต็มใจรับบริการ
6. กระบวนการทางสังคม

7. การเข้าถึงวัฒนธรรมและชีวิตที่มีคุณค่า
8. เสรีภาพในการเลือกและการตัดสินใจ
9. ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
10. ความมั่นคงปลอดภัย และอุบัติเหตุจากการทำงาน
11. สภาพการทำงานในโรงงาน และความขัดแย้ง
12. บริการทางสังคม การคมนาคม สวัสดิการทางสังคม
13. การใช้เวลาวางนันทนาการ
14. โอกาสในการสร้างสรรค์พัฒนาด้านอื่น ๆ

ส่วนสี่ลาภรณ์ และฉลวยลักษณะ (2538: 258-261) ระบุว่าตัวชี้วัดทางด้านสังคมและวัฒนธรรม มีดังนี้

1. สัดส่วนจำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกอพยพย้ายถิ่นออกไปจากชุมชนต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน
2. สัดส่วนจำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกอพยพย้ายกลับเข้ามาในชุมชนต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน
3. จำนวนผู้ได้รับสวัสดิการจากชุมชน เช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน
4. อัตราการประกอบอาชีพการเกษตรและการเสพยาเสพติด
5. การปรับ และการประยุกต์ใช้ในการสืบทอดภูมิปัญญาความรู้พื้นบ้าน
6. การอนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน
7. จำนวนและอัตราเพิ่ม-ลด ของคนที่สนใจบวชเรียนหรือปฏิบัติธรรมตามศาสนา

จากที่กล่าวไปแล้วข้างต้นผู้วิจัยสรุปตัวชี้วัดด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้ดังต่อไปนี้คือ

1. จำนวนของบ้านเรือนในปัจจุบัน
2. การปรับปรุงสภาพบ้านเรือนให้อยู่ในสภาพดี
3. การพบปะสังสรรค์ระหว่างเพื่อนบ้านของคนในชุมชน
4. การพึ่งพาอาศัยการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชน

5. วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน
6. การได้รับสวัสดิการจากชุมชน
7. การย้ายถิ่นที่อยู่ของคนในและนอกพื้นที่
8. ปัญหาการก่ออาชญากรรม
9. การแพร่ระบาดของยาเสพติด
10. ปัญหาการเล่นการพนัน และการลักทรัพย์ในชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับโบราณสถาน

ความหมายของโบราณสถาน

พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535 กล่าวว่า โบราณสถาน หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์ นั้น เป็นประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ทั้งนี้ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่ง โบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วย

โบราณสถาน หมายถึง สถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้างติดแน่นอยู่กับพื้นดินหรือหินมีขนาดใหญ่ ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับโบราณคดี เช่น วัง วัด โบสถ์ มีอายุเก่ากว่า 100 ปีขึ้นไป (ปรีชา, 2540; พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2546; พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547)

จากนิยามข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า โบราณสถาน หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ ที่ก่อสร้างอยู่ติดกับพื้นดินและมีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะเคลื่อนย้ายไปได้และเป็นประโยชน์ทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี โดยมีอายุเก่ากว่า 100 ปีขึ้นไป

ประเภทโบราณสถาน

พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535 กล่าวว่า วิธีในการแยกโบราณสถานอาจแยกได้ 2 วิธี คือ

1. แบ่งแยกโดยพิจารณาจากหลักกรรมสิทธิ์คือแบ่งเป็น

- 1.1 โบราณสถานที่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย
- 1.2 โบราณสถานที่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย

2. แบ่งโดยพิจารณาจากหลักการขึ้นทะเบียนคือ แบ่งเป็น

- 2.1 โบราณสถานที่ขึ้นทะเบียน
- 2.2 โบราณสถานที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน

ปรีชา (2540: 13) ได้แบ่งโบราณสถานออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. โบราณสถานที่ร้าง (Dead monument) ได้แก่สิ่งก่อสร้างในสมัยโบราณที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์และไม่มีผู้คนอาศัย เช่น วัดร้าง วังร้าง เมืองร้าง ซึ่งได้แก่ วัดมเหยงค์ พระราชวังโบราณที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมืองสุโขทัยเก่า ปราสาทหินพิมาย ปราสาทเมืองสิงห์ เป็นต้น

2. โบราณสถานที่ยังไม่ร้าง (Living monument) ได้แก่ สิ่งก่อสร้างสมัยโบราณที่ยังคงใช้ประโยชน์และมีคนอาศัยอยู่ เช่น วัดมหาธาตุ พระบรมมหาราชวัง เป็นต้น

นอกจากนี้ อาจแบ่งได้ตามประเภทของวัสดุที่ใช้ก่อสร้าง เช่น (ปรีชา, 2540: 23)

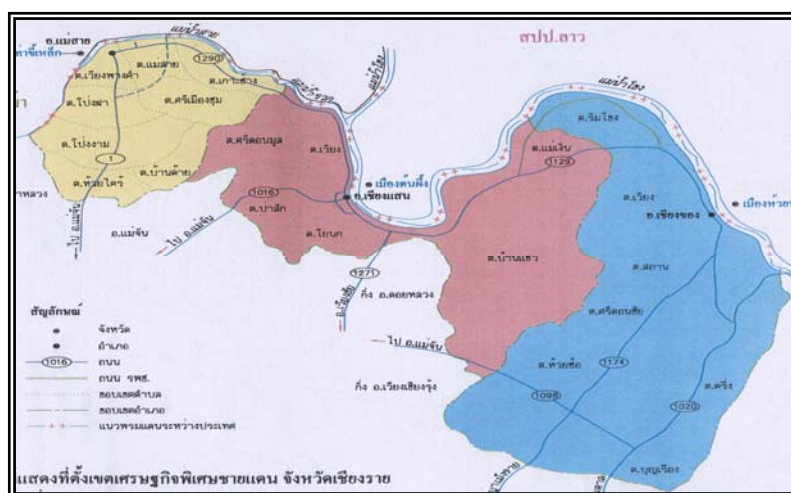
1. โบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยดิน เช่น เนินดิน คันดิน คูเมือง หรือถนน เป็นต้น
2. โบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยอิฐ เช่น โบสถ์ วิหาร เจดีย์ กำแพงเมือง อาคารต่าง ๆ
3. โบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยหิน เช่น ปราสาท ปรังค์ เทวสถาน เป็นต้น
4. โบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยไม้ เช่น ศาลา กุฏิ บ้าน เป็นต้น

จากที่กล่าวไปผู้วิจัยสรุปว่าประเภทของโบราณสถานแบ่งเป็นโบราณสถานที่ขึ้นทะเบียนและเป็นสถานที่ร้างและยังไม่ร้างตลอดจนเป็นสิ่งก่อสร้างที่สร้างด้วย ดิน อิฐ หิน และไม้

โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

บทนำ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2545 เห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำกรอบแนวคิดการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน จังหวัดเชียงราย ให้ครอบคลุมเมืองชายแดนหลัก คือ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ เพื่อให้เป็นโครงการนำร่องของการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นประตูการค้า การผลิต และการลงทุนของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ โดยอาศัยวัตถุดิบและทรัพยากรจากพื้นที่โดยรอบทั้งภายในและประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับจีนตอนใต้และตอนกลาง และความสำเร็จจากการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมในระดับจังหวัด และภาคเหนือตอนบน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยทั้งด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และเพิ่มโอกาสในการจ้างงานในพื้นที่ (สำนักงานพัฒนาพื้นที่เฉพาะ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545) โดยมีโครงการต่าง ๆ ตามแผนยุทธศาสตร์การค้าและการลงทุนกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ได้แก่ สะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่สองจากแม่สายเชื่อมผ่านเชียงตุงไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำเรือเชียงแสน สะพานข้ามแม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงของ สถานีรถไฟเชียงราย นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน แหล่งท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ (ผู้จัดการรายวัน, 2547)

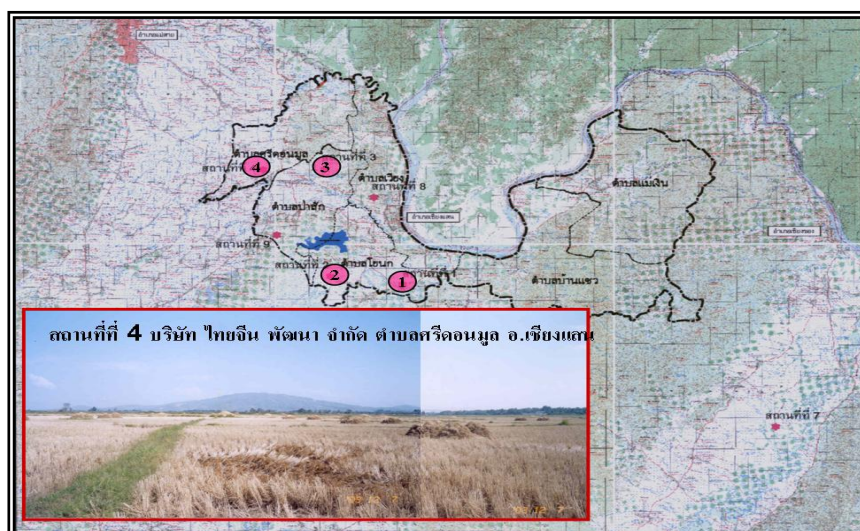

ภาพที่ 1 การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย

ที่มา: สำนักพัฒนาพื้นที่เฉพาะ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545)

โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่าโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและสถานีขนถ่ายสินค้า(ICD)อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ถือเป็นโครงการนำร่องที่จัดทำขึ้นในลักษณะเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เพื่อเปิดประตูการค้า การลงทุนระหว่างจีนตอนใต้กับอินโดจีน เอเชียใต้ และอาเซียน ถือเป็นหนึ่งในการร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง โครงการนี้ถือกำเนิดขึ้นจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2546 โดยได้อนุมัติงบกลางปี 2546 วงเงิน 3,002 ล้านบาทให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งนิคมและเขตประกอบการอุตสาหกรรมและสถานีขนถ่ายสินค้า (ICD)โดยมีกลุ่มนักลงทุนจากจีนยูนนานเป็นกลุ่มนักลงทุนหลัก ใช้งบประมาณในลงทุนก่อสร้างประมาณ 4,000 ล้านบาท สามารถรองรับโรงงานอุตสาหกรรมได้ประมาณ 100 โรงงานมูลค่าการลงทุนรวมประมาณ 1แสนล้านบาท (ผู้จัดการออนไลน์, 2548)

ภาพที่ 2 สถานที่ก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ที่มา: สำนักพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2546)

นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดพื้นที่ตั้ง การพัฒนาโครงการ องค์ประกอบในโครงการ และการบริการเบ็ดเสร็จแบบครบวงจร ดังต่อไปนี้ (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2548)

ที่ตั้งและพื้นที่โครงการ

อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พื้นที่ประมาณ 3,000 ไร่

การพัฒนาโครงการ

เป็นการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมที่เน้นการใช้เทคโนโลยีระดับขั้นสูง การใช้ทรัพยากรในพื้นที่ภายใน และพื้นที่ภายนอกประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการเชื่อมโยงทางด้านการผลิต การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศต่าง ๆ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง และเพื่อส่งเสริมให้มีการจัดระบบระเบียบของอุตสาหกรรมที่เหมาะสมและเกิดการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่ยั่งยืน

องค์ประกอบในโครงการ

1. กิจกรรมหลัก คือ พื้นที่อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร อัญมณี และเครื่องประดับ สิ่งทอ (เสื้อผ้า ผ้าไหม) อุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
2. กิจกรรมสนับสนุน คือ Logistic ตลาดกลางหรือคลังสินค้า ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จครบวงจร ระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณสุขการ

การบริการเบ็ดเสร็จครบวงจร

1. ให้บริการแบบ One Stop Service ในการขออนุญาตก่อสร้างตั้งโรงงานและเปิดดำเนินการ รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมทางด้านการผลิต และการค้าของผู้ประกอบการในพื้นที่
2. ได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการผลิตและการค้าทั้งจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สร้างฐานการผลิตใหม่ไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยคาดว่าจะมีการลงทุนของภาคเอกชนในโรงงานอุตสาหกรรม คลังสินค้า ธุรกิจการค้า และการท่องเที่ยว
2. ส่งผลให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ทั้งทางตรงและทางอ้อม และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน สามารถยกระดับคุณภาพของประชาชนในพื้นที่
3. เกิดการขยายตัวทางการค้าและการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดน ตลอดจนเชื่อมโยงธุรกิจชุมชนสู่ตลาดการค้าระหว่างประเทศ

โครงสร้างการบริหารงานของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ โครงสร้างการบริหารงานของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายได้ ดังนี้ (ที่ทำการปกครองอำเภอ สำนักงานอำเภอเชียงแสน, 2548)

ประวัติความเป็นมา

เชียงแสนเป็นเมืองโบราณในบริเวณภาคเหนือตอนบนที่สำคัญยิ่งเมืองหนึ่งทางประวัติศาสตร์ของแคว้นล้านนา มีแหล่งโบราณคดีทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ปรากฏอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งพระเจ้าแสนภู พระนัดดาของพระเจ้ามังรายมหาราช ทรงสร้างเมืองเชียงแสนขึ้นบนที่ราบสองฝั่งโขง อันเป็นดินแดนเดิมของบรรพชนเมื่อ พ.ศ. 1871 เพื่อใช้เป็นที่พักค้ำค้ำดูแลหัวเมืองต่าง ๆ ในแคว้นโยนก และเป็นปากประตูเพื่อติดต่อกับบ้านเมืองในพื้นที่ปตามเส้นทางแม่น้ำโขง

จนกระทั่งในปี พ.ศ.2442 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้พระยาเดชดำรง ย้ายที่ทำการเมืองเชียงแสน มาตั้งที่เมืองกาสา(อำเภอแม่จันในปัจจุบัน)ต่อมาทางราชการเห็นว่าที่ตั้งอำเภอเชียงแสนตั้งติดกับลำน้ำจันจึงได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอเชียงแสนเป็นอำเภอแม่จัน เมื่อ พ.ศ. 2470 พร้อมกับยกฐานะเมืองเชียงแสนเดิมเป็นกิ่งอำเภอเชียงแสน และต่อมาเมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2501 จึงได้รับการพิจารณา ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเชียงแสนอย่างเป็นทางการจนถึงปัจจุบัน

สภาพภูมิศาสตร์

อำเภอเชียงแสน ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดเชียงรายไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 62 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 422 ตารางกิโลเมตร หรือ 276,250 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน สหภาพพม่า มีอาณาเขตชายแดนระยะทาง 17 กิโลเมตร โดยมีลำน้ำรวกเป็นเส้นกั้นพรมแดน และเมืองตันผึ่ง แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน ระยะทาง 40 กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอแม่จัน และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง ประกอบด้วยพื้นที่ราบลุ่มตอนกลางและตะวันตกของอำเภอ อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางและบริเวณเนินเขาอยู่ทางตะวันตกของอำเภอ โดยมีแม่น้ำโขงและแม่น้ำรวกไหลผ่านทางตอนบน ส่วนแม่น้ำจัน แม่น้ำมะ แม่น้ำกก และแม่น้ำคำ ไหลผ่านทางตอนกลางของพื้นที่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่สูงและภูเขาที่มีพื้นที่ป่าไม้ในทุกลำดับของอำเภอ มีไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ประดู่ ไม้สัก ไม้ไผ่ โดยมีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 166 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งหมด

ลักษณะภูมิอากาศ

มีภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อนมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 21.9 องศาเซลเซียส ฤดูฝนมีฝนตกชุก โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปี 55.25 มิลลิเมตร ส่วนในฤดูร้อนอากาศไม่ร้อนมากนัก แหล่งน้ำของอำเภอเชียงแสนประกอบด้วย แม่น้ำ ลำคลอง ห้วย หนอง บึงต่าง ๆ มากมาย

การปกครอง

อำเภอเชียงแสนแบ่งการปกครองออกเป็น 6 ตำบล 70 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ตำบลเวียงจำนวน 9 หมู่บ้าน ตำบลป่าสัก จำนวน 13 หมู่บ้าน ตำบลบ้านแซว จำนวน 15 หมู่บ้าน ตำบลโยนก จำนวน 8 หมู่บ้าน ตำบลแม่เงิน จำนวน 12 หมู่บ้าน และตำบลศรีดอนมูล จำนวน 13 หมู่บ้าน มีเทศบาลตำบล 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน และองค์การบริหารส่วนตำบล 6 แห่ง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 54,664 คน เป็นชาย 27,120 คน เป็นหญิง 27,544 คน ความหนาแน่นประชากรโดยเฉลี่ย 130 คนต่อตารางกิโลเมตร มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีประมาณ 15,819 บาท

การประกอบอาชีพ

อาชีพหลักได้แก่การทำนา ส่วนอาชีพรองได้แก่ การทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และค้าขาย

การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

มีโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา 2 โรง สังกัดการประถมศึกษาแห่งชาติ 34 โรง 1 สาขา สถาบันฝึกอาชีพ 2 แห่ง มีวัด 24 แห่ง (วัดร้าง 114 แห่ง) สำนักสงฆ์ 33 แห่ง

การสาธารณสุข

มีโรงพยาบาลชุมชน 1 แห่ง สถานีอนามัย 12 แห่ง สถานบริการสุขภาพชุมชน 4 แห่ง
สถานพยาบาลและผดุงครรภ์ 6 แห่ง และคลินิก 1 แห่ง

สาธารณูปโภค

การคมนาคม การเดินทางจากอำเภอเชียงแสนเพื่อไปยังอำเภอข้างเคียง หรือตัวจังหวัด
เป็นไปด้วยความสะดวก โดยมีรถโดยสารไปตัวจังหวัดตลอดทั้งวัน ไปเชียงใหม่วันละ 4 เที่ยว
และไปกรุงเทพมหานครวันละ 2 เที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากมีถนนลาดยางและระยะทางไม่ไกลนัก
การติดต่อภายในอำเภอมิถนนติดต่อทุกตำบล หมู่บ้าน สามารถใช้ได้ตลอดทั้งปี

อำเภอเชียงแสนมีไฟฟ้าใช้แล้วครบทั้ง 70 หมู่บ้าน กลุ่มบ้านที่เกินกว่า 10 ครัวเรือนมี
ไฟฟ้าใช้แล้ว มีการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะครบ 70 หมู่บ้าน มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 2 แห่ง
มีการวางคู่สายโทรศัพท์แล้วจำนวนหนึ่ง และมีวิทยุสื่อสาร รับ-ส่ง ทุกตำบลทุกหมู่บ้าน

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ วัดพระธาตุเจดีย์หลวง วัดพระธาตุผาเงา วัดพระธาตุจอมกิตติ
วัดพระเจ้าล้านทอง วัดป่าสัก วัดพระธาตุสองพี่น้อง วัดดอยปู่เจ้า ทะเลสาบเชียงแสน หอฝิ่น
สามเหลี่ยมทองคำ น้ำตกบ้านไร่ น้ำตกแม่แอบ ฯลฯ

เศรษฐกิจ

การเกษตรกรรม ประชากรร้อยละ 77 มีอาชีพด้านการเกษตรกรรม มีพื้นที่เพาะปลูก
137,737 ไร่ ปลูกข้าว 66,390 ไร่ พืชไร่ 49,620 ไร่ นอกจากนี้ยังมีการปลูกไม้ผล ได้แก่
ส้มเขียวหวาน ลิ้นจี่ ลำไย เลี้ยงสัตว์ และการประมง

การอุตสาหกรรม มีสถานปั๊มใบยาสูบ 7 แห่ง โรงสีข้าวขนาดกลางและขนาดเล็ก จำนวน
65 โรง และโรงงานอุตสาหกรรมน้ำดื่ม 5 แห่ง

การพาณิชย์กรรม มีธนาคาร 4 แห่ง สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ 9 แห่ง และ
มีการค้าขายระหว่าง ไทย-พม่า-ลาว-จีน

การค้าชายแดน

อำเภอเชียงแสนถูกจัดอันดับให้เป็นเมืองชายแดนที่น่าลงทุนเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศ โดยมีมูลค่าการค้าชายแดนกับคู่ค้าทั้ง 3 ประเทศ คือ พม่า ลาว และจีน ในปี 2545 โดยมีปริมาณ 3,512.28 ล้านบาท การขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 166.98 ต่อปี (2540-2545) และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่สุดคือ ประเทศจีน มีมูลค่าการค้าชายแดนขยายตัวโดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 100 ต่อปี รองลงมาได้แก่ ประเทศลาวและประเทศพม่า ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะเชียงแสนสามารถค้าขายโดยตรงกับจีนตอนใต้ผ่านทางแม่น้ำโขง โดยสินค้านำเข้าและส่งออก กับจีนนั้นเป็นสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป ซึ่งปัจจุบันนิยมขนส่งทางแม่น้ำโขงมากขึ้น

ตารางที่ 1 สถิติสินค้านำเข้า ณ ด้านศุลกากรเชียงแสน เดือนตุลาคม 2545-สิงหาคม 2546

ประเทศ	มูลค่านำเข้า (ล้านบาท)	ร้อยละ
สาธารณรัฐประชาชนจีน	478.88	82.94
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	98.51	17.06
สหภาพพม่า	0	0
รวม	577.39	100.00

ที่มา: ที่ทำการปกครองอำเภอ สำนักงานอำเภอเชียงแสน (2548)

ตารางที่ 2 สถิติสินค้าส่งออก ณ ด้านศุลกากรเชียงแสน เดือนตุลาคม 2545-สิงหาคม 2546

ประเทศ	มูลค่าส่งออก (ล้านบาท)	ร้อยละ
สาธารณรัฐประชาชนจีน	2,765.77	98.01
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	40.07	1.40
สหภาพพม่า	16.74	0.59
รวม	2,852.58	100.00

ที่มา: ที่ทำการปกครองอำเภอ สำนักงานอำเภอเชียงแสน (2548)

นโยบายการพัฒนาการค้าชายแดนไทย-จีน

โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ เริ่มโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยรัฐบาลไทยได้ขอความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจาก ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ของ โครงการและกำหนดแผนการดำเนินงานใน 7 สาขาใหญ่ คือ สาขาคมนาคมขนส่ง สาขาพลังงาน สาขาสื่อสารโทรคมนาคม สาขาท่องเที่ยว สาขาการค้าและการลงทุน สาขาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสาขาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ความก้าวหน้าของโครงการ GMS มีผลต่อการพัฒนาการค้าชายแดนทางตอนเหนือของประเทศไทยอย่างมากเพราะ ทำให้เกิดการประสานความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่เคยมี ดังจะเห็นได้จากปริมาณ การค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนตอนใต้ที่ผ่านด่านศุลกากรเชียงแสน จ.เชียงราย เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งความก้าวหน้าของโครงการที่สำคัญในการเชื่อมโยงการค้าระหว่างไทย กับจีน ประกอบด้วย (สำนักงานจังหวัดเชียงราย กลุ่มยุทธศาสตร์การค้าการพัฒนาจังหวัด, 2548: 5-6)

1. เส้นทางถนนไทย-พม่า-จีน ได้แก่ เส้นทางแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก-เชียงตุง-ต้าหลี่-คุนหมิง การก่อสร้างเส้นทางช่วงท่าขี้เหล็ก-เชียงตุง-ต้าหลี่ ระยะทาง 164 กิโลเมตร พม่า ดำเนินการก่อสร้างด้วยงบประมาณของตนเองโดยแล้วเสร็จปลายปี 2545 และไทยจะให้ความช่วยเหลือพม่าก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 วงเงิน 38 ล้านบาทในปีงบประมาณ 2547

2. เส้นทางถนนไทย-ลาว-จีน ได้แก่

2.1 เส้นทางเชียงของ-ห้วยทราย-หลวงน้ำทา-บ่อเต็น-คุนหมิง รัฐบาลไทยกับจีน และ ADB ได้ร่วมกันให้ความช่วยเหลือเป็นเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแก่รัฐบาลลาวฝ่ายละ 30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในการก่อสร้างเส้นทางระยะ 228 กิโลเมตร สำหรับส่วนที่ไทยรับผิดชอบได้มีการลงนาม เงินกู้ระหว่างไทย-ลาวแล้วเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2545 และเบิกเงินกู้งวดแรกจำนวน 175 ล้านบาท เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2545 และเริ่มก่อสร้างได้ในปี 2547 กำหนดจะแล้วเสร็จปี 2550

2.2 เส้นทางห้วยโก๋น-ปากแบ่ง-เมืองเงิน-ไชยะบุรี-บ่อเต็น-คุนหมิงโดยกรม ทางหลวงของไทยได้สำรวจออกแบบ และศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ช่วงเส้นทางห้วยโก๋น-ปากแบ่ง ระยะทาง 55 กิโลเมตร วงเงิน 11.8 ล้านบาท ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดหาแหล่งเงินทุน เพื่อดำเนินการก่อสร้าง

3. ทางน้ำ

3.1 การเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำโขงตอนบนโดย 4 ประเทศ คือ ไทย-พม่า-ลาว-จีน ได้ลงนามความตกลงเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2543 มีผลบังคับใช้เมื่อเดือนเมษายน 2544 ประเทศจีนได้ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการปรับปรุงร่องน้ำระยะที่ 1 จำนวน 11 จุด ประกอบด้วย จีน-พม่า 1 จุด พม่า-ลาว 9 จุด ลาว-ไทย 1 จุด โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่กุมภาพันธ์ 2545 เพื่อให้เรือขนาด 150 ตันสามารถเดินเรือได้ทุกฤดูกาล

3.2 การก่อสร้างท่าเรือเชียงแสน และเชียงของ คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2546 โดยสามารถรองรับการขยายตัวการขนส่งในแม่น้ำโขงได้เพิ่มขึ้น

นโยบายการพัฒนาเขตลุ่มน้ำโขง

ประเทศจีนได้พัฒนาประเทศโดยเริ่มจากการพัฒนาด้านตะวันออกของประเทศ มีเขตเศรษฐกิจพิเศษตามเมืองท่าทางทะเลต่าง ๆ จนปัจจุบันเป็นเขตที่มีการพัฒนาเป็นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ซึ่งได้บรรจุแผนพัฒนาแห่งชาติระยะยาวตั้งแต่ปี 2543 นโยบายของรัฐบาลจีนได้ขยายการพัฒนามาสู่ภาคตะวันตกเพื่อต้องการให้การกระจายตัวทางเศรษฐกิจไปสู่พื้นที่ที่ยังมีการพัฒนาไม่มากนัก ซึ่งมณฑลยูนนานเป็นมณฑลหนึ่งในภาคตะวันตกของจีน ทำให้มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจเพื่อรองรับนโยบายดังกล่าว โดยสรุปข้อมูลของมณฑลยูนนานพอสังเขปได้ดังนี้ (สำนักงานจังหวัดเชียงราย กลุ่มยุทธศาสตร์การดำเนินการพัฒนา จังหวัด, 2548: 6-7)

มณฑลยูนนานมีประชากร 42.4 ล้านคน มีเนื้อที่ 394,000 ตารางกิโลเมตร เป็นมณฑลที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 8 ในจำนวน 32 มณฑลของจีน อาณาเขตทิศตะวันออกติดกับมณฑลกวางสี และกวางโจว ทิศเหนือติดกับมณฑลเสฉวน ทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับทิเบต ทิศตะวันตกและทิศใต้ติดกับ พม่า ลาว และเวียดนาม ผลิตภัณฑ์มวลรวม(GDP) ในปี 2542 มีมูลค่า 179.3 พันล้านหยวน ทางด้านการค้าระหว่างประเทศในปี 2543 มูลค่าการส่งออกและนำเข้าครั้งปีแรกมีมูลค่า 8,980 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเป็นการส่งออก 5,630 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และนำเข้า 3,350 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มาตรการที่มณฑลยูนนานใช้ในการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจและการค้า ประกอบด้วย การเพิ่มอัตราการคืนภาษี ส่งเสริมธนาคารปล่อยสินเชื่อเพื่อกระตุ้นการส่งออก เพิ่มจุดเปิดต่อต่างประเทศ และจุดผ่านแดนของประชาชนแถบชายแดน รวมทั้งส่งเสริมภาคธุรกิจให้สามารถร่วมทุนกับต่างประเทศได้ ทั้งภาคเกษตรกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541-พ.ศ. 2548 ดังนี้

วชิรวัฒน์ (2541) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ที่มีต่อการฝังกลบกากของเสียและสารอันตรายจากนิคมอุตสาหกรรม ผลการศึกษา พบว่า การประกอบอาชีพ รายได้รวมของครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การติดตามรับฟังข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจทางด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการฝังกลบกากของเสียและสารอันตรายที่ต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นต่างกัน ในขณะเดียวกัน ปัจจัยทางด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา การย้ายถิ่นและความรู้ความเข้าใจทางด้านสิ่งแวดล้อมทั่วไปโดยรวม ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นให้แตกต่างกัน และจากการสำรวจความคิดเห็น ผลปรากฏว่าประชาชนเห็นด้วยกับการฝังกลบกากของเสียและสารอันตรายร้อยละ 60.9

อภิรดี (2541) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมชุมชนก่อนและหลังการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม กรณีศึกษา ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมของชุมชนมากขึ้น ประกอบด้วย ด้านการพักพิงหลังสมรสมีการเปลี่ยนแปลงโดยแยกมาอยู่ตามลำพังมากขึ้น อำนาจการตัดสินใจในครอบครัวมีการเปลี่ยนมาเป็นภรรยาใช้อำนาจในการตัดสินใจเพิ่มมากขึ้น ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครัวเรือนมีน้อยลง และด้านการส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลานมีมากขึ้น ส่วนการเปรียบเทียบด้านเศรษฐกิจในช่วงเวลาที่มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งในชุมชนพบว่า มีครัวเรือนที่หันมาประกอบอาชีพหลักเป็นคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นสำหรับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวซึ่งประกอบด้วย รายได้รวมต่อปี รายจ่ายรวมต่อปี ภาวะการมีหนี้สินแตกต่างกัน ด้านความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนพบว่าโรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็นมากที่สุด

เดือนรุ่ง (2542) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประชากรในชนบทระหว่างชุมชนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมและไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชากรที่อยู่ในชุมชนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมมีลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคมที่แตกต่างกัน ตาม 5 ตัวแปร ได้แก่ รายได้ รายจ่าย หนี้สิน การถือครองที่ดิน และการย้ายถิ่น

ดุสิตา (2542) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเพื่อส่งออกในการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนของทัศนคติของผู้ประกอบการในการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมส่งออก พบว่าโดยรวมแล้วค่าเฉลี่ยทัศนคติในการให้ความสำคัญกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการลงทุนเรียงลำดับจากมากไปน้อยของกลุ่มผู้ประกอบการคือ โครงสร้างพื้นฐานเป็นอันดับแรก รองลงมาคือสิทธิประโยชน์ สิ่งแวดล้อม แรงงาน การให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวก ตลาด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และวัตถุดิบ ตามลำดับ ส่วนปัญหาของผู้ประกอบการเพื่อการส่งออกพบปัญหาทั้งหมด 17 ปัญหา ได้แก่ ปัญหาระบบผลิตน้ำประปา ปัญหาการระบายน้ำ ปัญหาระบบสื่อสารและโทรคมนาคม ปัญหาการคมนาคมขนส่ง ปัญหาจุดรับส่งสินค้าและวัตถุดิบ ปัญหาค่าจ้างแรงงาน ปัญหาคุณภาพแรงงาน ปัญหาลักษณะนิสัยของแรงงาน ปัญหาการมีสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมประจำนิคม ปัญหาการมีประโยชน์ในหรือใกล้นิคม ปัญหาการมีสถาบันการเงินในหรือใกล้นิคม ปัญหาการมีบริการรับส่งพัสดุในหรือใกล้นิคม ปัญหาการมีสำนักงานศุลกากรประจำเขตอุตสาหกรรมส่งออก ปัญหาการอยู่ใกล้สถานีตำรวจ ปัญหาการกำจัดขยะ กากของเสีย สารอันตราย และปัญหาการบำบัดน้ำเสีย

นุชรี (2544) ได้ศึกษาผลกระทบของโครงการเขื่อนปากมูลต่อทรัพยากรธรรมชาติและสภาพเศรษฐกิจ สังคมในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินโครงการเขื่อนปากมูลก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้ ประมง ที่ดิน และน้ำจริง ซึ่งหมู่บ้านกรณีตัวอย่างได้รับผลกระทบมากน้อยตามสภาพพื้นที่อยู่อาศัยและการใช้ทรัพยากร จากการลดลงของปริมาณปลาในแม่น้ำมูลส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพและรายได้หลักของชาวบ้าน ทำให้เกิดการว่างงาน รายได้ลดลงแต่รายจ่ายเพิ่มขึ้น เกิดภาวะหนี้สินตามมา มีการอพยพเพื่อหางานนอกภาคเกษตรกรรมสูงขึ้น ส่วนสภาพสังคมแยลงเนื่องจากทุกคนในครัวเรือนและชุมชนต่างแยกย้ายกันไปเพื่อหารายได้ ไม่มีความสัมพันธ์สามัคคีเหมือนก่อน และไม่มีกิจกรรมร่วมกันเหมือนในอดีตที่ผ่านมา

จักรพงศ์ (2545) ได้ศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยมีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และประเทศที่เข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป กลุ่มประเทศอาเซียน ฮองกงและไต้หวัน การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม รองลงมาคือ ภาคการค้าและการเงิน

พจน์ย์ (2545) ได้ศึกษาผลของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ มีผลต่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทยแตกต่างกันไปตามประเทศผู้เข้ามาลงทุน และประเภทอุตสาหกรรมเข้ามาลงทุน โดยการลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่นมีผลต่อการส่งออกในอุตสาหกรรมอาหาร สิ่งทอ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ การลงทุนโดยตรงจากประเทศสหรัฐอเมริกา มีผลต่อการส่งออกในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น การลงทุนโดยตรงจากประเทศฮ่องกง มีผลต่อการส่งออกในอุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ และการลงทุนโดยตรงจากประเทศสิงคโปร์ มีผลต่อการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์

มนตรี (2545) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด ที่มีต่อประชาธิปไตยในองค์กร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อประชาธิปไตยในองค์กร ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ ลักษณะงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์

ณรงค์ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของราษฎรในการพัฒนาป่าชุมชนบ้านหาดผาชน กิ่งอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติของราษฎรมีความสัมพันธ์กับการรวมกลุ่มกิจกรรมพัฒนาชุมชนมากที่สุด รองลงมาได้แก่การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาป่าชุมชน การพบปะเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ขนาดพื้นที่ถือครอง และรายได้ของครัวเรือน โดยมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานน้อยที่สุด

ธีรพัฒน์ (2546) ได้ศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่วนอุทยานม่อนพระยาแช่ ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่และนอกพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับสูง มีระดับทัศนคติต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติในด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการมีส่วนร่วม พบว่า ทัศนคติในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

ไพชนสิษฐ์ (2547) ได้ศึกษาทัศนคติของชาวประมงต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงในจังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุกัญญา (2547) ได้ศึกษาทัศนคติของข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังที่มีต่อการปฏิรูประบบราชการ ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติของข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ชลาทิพย์ (2548) ได้ศึกษาทัศนคติของข้าราชการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติต่อการปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติมีทัศนคติที่ดีต่อการปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ และพบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของข้าราชการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) คือ

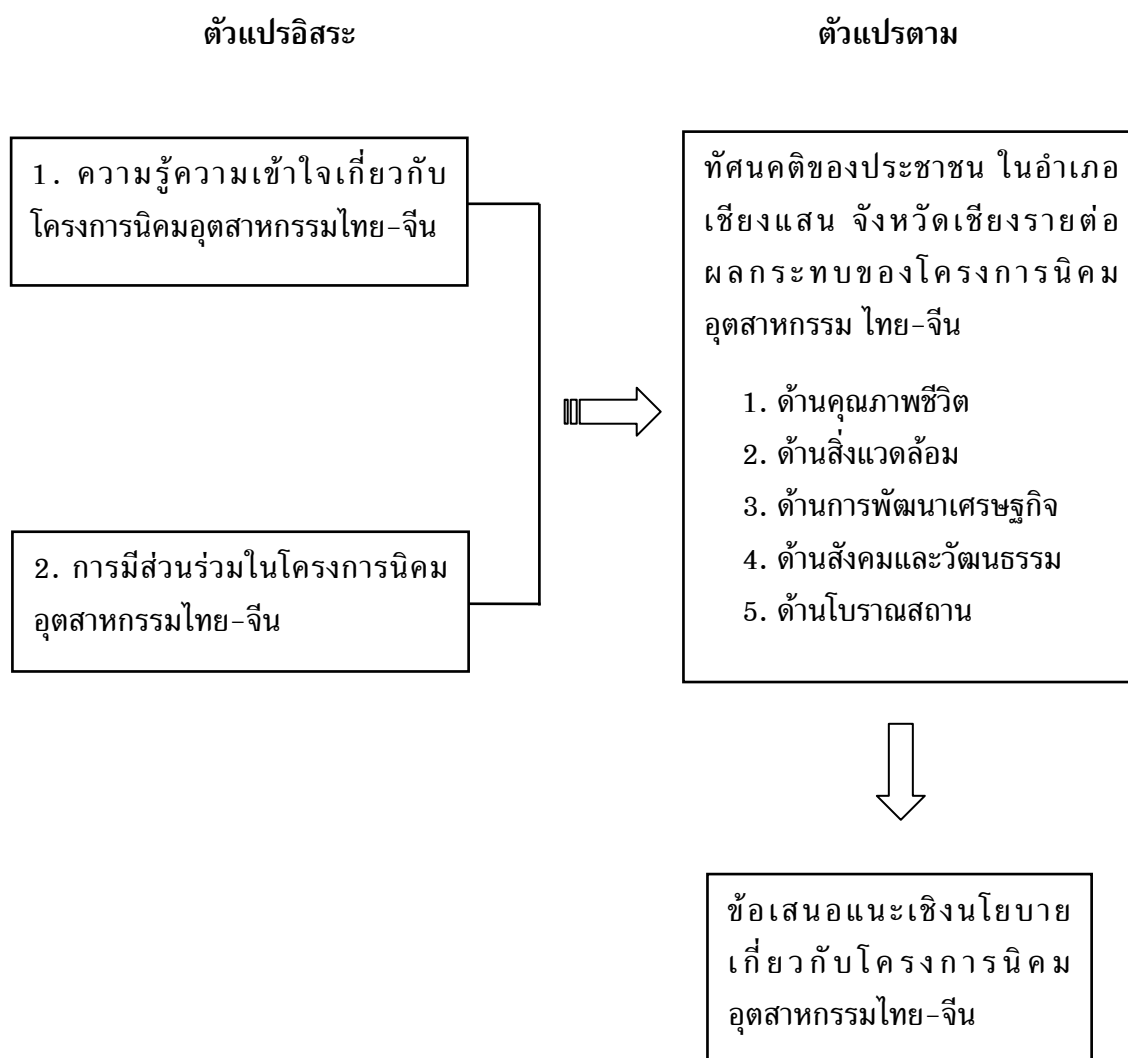
- 1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
- 1.2 การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

2. ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ ทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- 2.1 ด้านคุณภาพชีวิต
- 2.2 ด้านสิ่งแวดล้อม
- 2.3 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
- 2.4 ด้านสังคมสังคมและวัฒนธรรม
- 2.5 ด้านโบราณสถาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้พัฒนามาจากแนวคิดของ Rod (2002) Quinn (1990) รวมทั้งผลงานวิจัยของไพชนสิฏฐ์(2547) สุภัญญา(2547) ณรงค์(2546) อีร์พัฒน์(2546) และมนตรี(2545) ซึ่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน และการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน น่าจะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยต่อไปนี้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ได้แก่

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในด้าน 1.) คุณภาพชีวิต 2.) สิ่งแวดล้อม 3.) การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.) สังคมและวัฒนธรรม และ 5.) โบราณสถาน

2. การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในด้าน 1.) คุณภาพชีวิต 2.) สิ่งแวดล้อม 3.) การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.) สังคมและวัฒนธรรม และ 5.) โบราณสถาน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีการหลัก และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีการเสริมโดยมีขั้นตอนดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบ ๆ โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน จำนวน 8 หมู่บ้านในตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 5,690 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลศรีดอนมูล, 2547)

2. การกำหนดขนาดและการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการเลือกขนาดตัวอย่างและทำการสุ่มตัวอย่าง ของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ (บุญธรรม, 2536: 68)

ขั้นที่ 1 คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยหลักการคำนวณของ Yamane's ดังสูตร ต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยกำหนดให้เท่ากับ .05)

แทนค่า

$$n = \frac{5,690}{1 + (5,690)(.05)^2} = 373.73$$

ดังนั้น ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 374 คน

ขั้นที่ 2 หาจำนวนประชากรที่ต้องการสุ่มในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม/ชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 3 จำนวนประชาชนที่เป็นกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

(หน่วย: คน)

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. บ้านสันตันธง	841	55
2. บ้านสันสลี	346	23
3. บ้านจัวเผ่า	469	31
4. บ้านหนองปลาสะเด็ด	540	35
5. บ้านศรีดอนมูล(หมู่ที่ 9)	1,415	93
6. บ้านศรีบุญยืน	772	51
7. บ้านปากอ้อย	582	39
8. บ้านศรีดอนมูล(หมู่ที่ 12)	725	47
รวม	5,690	374

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลศรีดอนมูล (2547)

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เมื่อผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามหมู่บ้านแล้วคิดสัดส่วนต่อจำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้าน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่าไรแล้ว ก็ทำการจับสลากเลือกกลุ่มตัวอย่างจากรายชื่อทั้งหมดของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านตามสัดส่วนที่คำนวณได้ข้างต้นโดยไม่มีการทดแทน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน(ยังไม่หักค่าใช้จ่าย) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และแหล่งการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน เป็นแบบสอบถามชนิด ใช่-ไม่ใช่ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนและการพิจารณา ดังนี้

ตอบถูก ให้คะแนน = 1

ตอบผิด ให้คะแนน = 0

เมื่อทำการรวบรวมคะแนนที่ได้ทั้งหมดแล้วมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการแปลงข้อมูลในภาพรวมและรายข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ มาก และน้อย โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{1 - 0}{2} = 0.50$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

<u>ระดับความรู้ความเข้าใจ</u>	<u>ระดับค่าเฉลี่ย</u>
มาก	0.51 – 1.00
น้อย	0.00 – 0.50

ระดับค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.50 หมายความว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัด เชียงราย มีความรู้ความเข้าใจน้อยเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ระดับค่าเฉลี่ย 0.51 – 1.00 หมายความว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัด เชียงราย มีความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ลักษณะคำถามเป็นแบบ Rating Scale โดยให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

<u>การมีส่วนร่วม</u>	<u>คะแนน</u>
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว นำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการแปลงข้อมูลในภาพรวมและรายข้อ แบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

<u>ระดับการมีส่วนร่วม</u>	<u>ระดับค่าเฉลี่ย</u>
มาก	3.68 – 5.00
ปานกลาง	2.34 – 3.67
น้อย	1.00 – 2.33

ระดับค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายความว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีส่วนร่วมน้อยในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ระดับค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.67 หมายความว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีส่วนร่วมปานกลางในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ระดับค่าเฉลี่ย 3.68 – 5.00 หมายความว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายมีส่วนร่วมมากในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้านต่าง ๆ (คุณภาพชีวิต, สิ่งแวดล้อม, การพัฒนาเศรษฐกิจ, สังคมและวัฒนธรรม, โบราณสถาน) ลักษณะคำถามเป็น Rating Scale แบบ Likert โดยให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

<u>ทัศนคติ</u>	<u>ข้อความเชิงบวก</u>	<u>ข้อความเชิงลบ</u>
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว นำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการแปลงข้อมูลในภาพรวมและรายข้อแบ่งระดับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับของทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย
เห็นด้วยมาก	3.68 – 5.00
เห็นด้วยปานกลาง	2.34 – 3.67
เห็นด้วยน้อย	1.00 – 2.33

ระดับค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายความว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เห็นด้วยน้อยเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในด้านต่าง ๆ (คุณภาพชีวิต, สิ่งแวดล้อม, การพัฒนาเศรษฐกิจ, สังคมและวัฒนธรรม, โบราณสถาน)

ระดับค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.67 หมายความว่าประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เห็นด้วยปานกลางเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในด้านต่าง ๆ (คุณภาพชีวิต, สิ่งแวดล้อม, การพัฒนาเศรษฐกิจ, สังคมและวัฒนธรรม, โบราณสถาน)

ระดับค่าเฉลี่ย 3.68 – 5.00 หมายความว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เห็นด้วยมากเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในด้านต่าง ๆ (คุณภาพชีวิต, สิ่งแวดล้อม, การพัฒนาเศรษฐกิจ, สังคมและวัฒนธรรม, โบราณสถาน)

ส่วนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายเปิดให้ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบได้อย่างอิสระ

4. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอต่อ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่า ตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นก็นำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

4.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและนำไป ทดสอบ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หลังจากนั้นจึงทำการนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นรายข้อ (Item analysis) โดยวิธีการหา ความสอดคล้องภายใน (Internal consistency method) และหาความเชื่อมั่นรวม โดยใน ส่วน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนนั้นใช้วิธีการของ Kuder-Richardson' Method โดยใช้สูตร KR20(วัลลภ, 2547: 118) สำหรับการมีส่วนร่วมในโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน และทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนใช้วิธีการของ Cronbach (บุญเรียง, 2533: 183-193) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้าน ดังนี้

4.2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ได้ค่าอัลฟาเท่ากับ .7810

4.2.2 การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนได้ค่าอัลฟา เท่ากับ .9574

4.2.3 ทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบ ของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในภาพรวมได้ค่าอัลฟาเท่ากับ .9603 และจำแนก ค่าอัลฟาทัศนคติต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

4.2.3.1 ด้านคุณภาพชีวิต	ได้ค่าอัลฟาเท่ากับ .9373
4.2.3.2 ด้านสิ่งแวดล้อม	ได้ค่าอัลฟาเท่ากับ .9045
4.2.3.3 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	ได้ค่าอัลฟาเท่ากับ .9379
4.2.3.4 ด้านสังคมและวัฒนธรรม	ได้ค่าอัลฟาเท่ากับ .9046
4.2.3.5 ด้านโบราณสถาน	ได้ค่าอัลฟาเท่ากับ .9975

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย แล้วนำมาสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

5.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปสัมภาษณ์ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งตามหมู่บ้านที่อยู่บริเวณรอบๆ โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน จำนวน 374 ชุด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical software)

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน(ยังไม่หักค่าใช้จ่าย) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และแหล่งการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

7.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้อธิบายข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

7.2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

7.2.2 การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

7.2.3 ทศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้านต่าง ๆ (คุณภาพชีวิต, สิ่งแวดล้อม, การพัฒนาเศรษฐกิจ, สังคมและวัฒนธรรม, และโบราณสถาน)

7.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ใช้หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้ (ชูศรี, 2544: 316)

7.3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .71 – 1.00 หมายถึง ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันมาก

7.3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .31 – .70 หมายถึง ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันปานกลาง

7.3.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .00 – .30 หมายถึง ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันน้อย

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ .05 และ .01

8. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson
P	หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ประมาณ 30 คน ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 7 จังหวัดเชียงราย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีดอนมูล กำนันตำบลศรีดอนมูล และผู้ใหญ่บ้านในตำบลศรีดอนมูล ตลอดจนประชาชนผู้ทรงคุณวุฒิในตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informant)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured interviewed form)

2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน: บทสำรวจทัศนคติจากประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยแบ่งผลการวิเคราะห์เนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน และนำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาต่อท้ายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ตั้งแต่ส่วนที่ 2 ถึงส่วนที่ 4 ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายที่มีต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านโบราณสถาน

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละ ของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำแนกตาม
ปัจจัยส่วนบุคคล

		(n = 374)	
ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	220	58.8
	หญิง	154	41.2
อายุ			
	ต่ำกว่า 20 ปี	27	7.2
	20 - 30 ปี	66	17.6
	31 - 40 ปี	99	26.5
	41 - 50 ปี	103	27.5
	51 - 60 ปี	64	17.1
	60 ปีขึ้นไป	15	4.0
สถานภาพสมรส			
	โสด	87	23.3
	สมรส	259	69.3
	หม้าย/หย่าร้าง	28	7.5
ระดับการศึกษา			
	ต่ำกว่าประถมศึกษา	17	4.5
	ประถมศึกษา	196	52.4
	มัธยมศึกษาตอนต้น	62	16.6
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	55	14.7
	อนุปริญญา/ปวส.	16	4.3
	ปริญญาตรี	22	5.9
	สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.8
	อื่น ๆ	3	0.8

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	(n = 374)	
	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกร	195	52.1
ค้าขาย	48	12.8
รับจ้างทั่วไป	64	17.1
รับราชการ	12	3.2
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	5	1.3
นิสิต-นักศึกษา	26	7.0
พนักงานบริษัทเอกชน	12	3.2
อื่น ๆ	12	3.2
รายได้ต่อเดือน(ยังไม่หักค่าใช้จ่าย)		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	281	75.1
5,001 – 10,000 บาท	70	18.7
มากกว่า 10,000 บาท	23	6.1
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย		
ต่ำกว่า 10 ปี	10	2.7
10 – 20 ปี	65	17.4
มากกว่า 20 ปี	299	79.9
แหล่งการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน		
หนังสือพิมพ์	121	32.4
โทรทัศน์	61	16.3
วิทยุ	12	3.2
อินเทอร์เน็ต	10	2.7
เพื่อน ๆ	102	27.3
อื่น ๆ	68	18.2

จากตารางที่ 4 พบว่าประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย (ร้อยละ 58.8) มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี กับช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 27.5 และร้อยละ 26.5 ตามลำดับ) ทั้งนี้ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 69.3) ในส่วนของระดับการศึกษาและอาชีพนั้นพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 52.4) ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 52.1) โดยมีรายได้ต่อเดือน (ยังไม่หักค่าใช้จ่าย) ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 75.1) นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายมากกว่า 20 ปี (ร้อยละ 79.9) และรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด (ร้อยละ 32.4) รองลงมาคือ รับทราบจากเพื่อน ๆ (ร้อยละ 27.3) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

คำถาม	ตอบถูก	ตอบผิด	$\bar{X}$ (S.D.)	(n = 374)
				ระดับความรู้ความเข้าใจ
*1. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นโครงการที่รัฐบาลไทยดำเนินการลงทุนก่อสร้างทั้งหมด	293 (78.3)	81 (21.7)	.78 (.41)	มาก
2. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนจัดอยู่ในแผนการดำเนินงานจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย	328 (87.7)	46 (12.3)	.88 (.33)	มาก
3. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนอยู่ในความดูแลของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	335 (89.6)	39 (10.4)	.90 (.31)	มาก
4. เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ครอบคลุม 3 อำเภอ คือ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ	352 (94.1)	22 (5.9)	.94 (.24)	มาก
5. การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย เป็นโครงการนำร่องแห่งแรกของประเทศไทย	237 (63.4)	137 (36.6)	.63 (.48)	มาก
6. เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงรายเน้นให้อำเภอเชียงแสนเป็นเขตการลงทุนด้านอุตสาหกรรม	300 (80.2)	74 (19.8)	.80 (.40)	มาก
7. นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่าโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและสถานีขนถ่ายสินค้า (ICD) อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย	342 (91.4)	32 (8.6)	.91 (.28)	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

				(n = 374)
คำถาม	ตอบถูก	ตอบผิด	$\bar{X}$ (S.D.)	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
8. พื้นที่ที่ใช้ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมี ประมาณ 3 พันไร่	353 (94.4)	21 (5.6)	.94 (.23)	มาก
*9. พื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนอยู่ในเขต โบราณสถานเชียงแสน	302 (80.7)	72 (19.3)	.81 (.40)	มาก
10. นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นนิคมอุตสาหกรรม ปลอดภาษี	244 (65.2)	130 (34.8)	.65 (.48)	มาก
11. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นการย้ายฐาน การลงทุนจากประเทศจีนตอนใต้มายังประเทศไทย	266 (71.1)	108 (28.9)	.71 (.46)	มาก
12. สถานที่ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนจะมี โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ทางรถไฟ ระบบระบายน้ำ และการวางผังเมืองรองรับอย่างสมบูรณ์แบบ	324 (86.6)	50 (13.4)	.87 (.34)	มาก
13. หากดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนแล้ว เสร็จจะมีโรงงานจากประเทศจีนเข้ามาลงทุนจัดตั้งประมาณ 60 โรงงาน	251 (67.1)	123 (32.9)	.67 (.67)	มาก
14. ลักษณะอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน จะ เป็นอุตสาหกรรมด้านเวชภัณฑ์ อัญมณี ตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องจักรกล และอิเล็กทรอนิกส์	344 (92.0)	30 (8.0)	.92 (.27)	มาก
15. พื้นที่ในการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เป็น พื้นที่ปลูกข้าวและอยู่ใกล้เขตพื้นที่ชุ่มน้ำโลก	190 (50.8)	184 (49.2)	.51 (.50)	มาก
16. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้นจากมติ คณะรัฐมนตรี ในเดือนกรกฎาคมพ.ศ. 2546	323 (86.4)	51 (13.6)	.86 (.34)	มาก
17. ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายเป็นผู้ที่ ได้รับผลประโยชน์จากโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มากที่สุด	318 (85.0)	56 (15.0)	.85 (.36)	มาก
โดยภาพรวม			.80 (.13)	มาก

* หมายถึง คำถามที่ตอบว่าไม่ใช่ (เป็นคำตอบที่ถูกต้อง)

จากตารางที่ 5 โดยภาพรวม พบว่าประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ($\bar{X} = .80$) และเมื่อจัดลำดับความรู้ความเข้าใจตามคะแนนได้ผลดังนี้

ลำดับที่ 1.เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ครอบคลุม 3 อำเภอ คือ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ($\bar{X} = .94$)

ลำดับที่ 1. พื้นที่ที่ใช้ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมีประมาณ 3 พันไร่($\bar{X} = .94$)

ลำดับที่ 2. ลักษณะอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน จะเป็นอุตสาหกรรมด้าน เวชภัณฑ์ อัญมณี ตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องจักรกล และอิเล็กทรอนิกส์($\bar{X} = .92$)

ลำดับที่ 3. นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่าโครงการจัดตั้งนิคม อุตสาหกรรมและสถานี ขนถ่ายสินค้า (ICD) อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย($\bar{X} = .91$)

ลำดับที่ 4. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนอยู่ในความดูแลของการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย($\bar{X} = .90$)

ลำดับที่ 5. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนจัดอยู่ในแผนการดำเนินงานจัดตั้ง เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย($\bar{X} = .88$)

ลำดับที่ 6. สถานที่ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนจะมีโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ทางรถไฟ ระบบระบายน้ำ และการวางผังเมืองรองรับอย่างสมบูรณ์แบบ($\bar{X} = .87$)

ลำดับที่ 7. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้นจากมติคณะรัฐมนตรีในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2546($\bar{X} = .86$)

ลำดับที่ 8. ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จาก โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มากที่สุด($\bar{X} = .85$)

ลำดับที่ 9. พื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนอยู่ในเขตโบราณสถานเชียงแสน ($\bar{X} = .81$)

ลำดับที่ 10. เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงรายเน้นให้อำเภอเชียงแสนเป็นเขตการลงทุนด้านอุตสาหกรรม($\bar{X} = .80$)

ลำดับที่ 11. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นโครงการที่รัฐบาลไทยดำเนินการลงทุนก่อสร้างทั้งหมด($\bar{X} = .78$)

ลำดับที่ 12. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นการย้ายฐานการลงทุนจากประเทศจีนตอนใต้มายังประเทศไทย($\bar{X} = .71$)

ลำดับที่ 13. หากดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนแล้วเสร็จจะมีโรงงานจากประเทศจีนเข้ามาลงทุนจัดตั้งประมาณ 60 โรงงาน($\bar{X} = .67$)

ลำดับที่ 14. นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นนิคมอุตสาหกรรมปลอดภาษี($\bar{X} = .65$)

ลำดับที่ 15. การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย เป็นโครงการนำร่องแห่งแรกของประเทศไทย($\bar{X} = .63$)

ลำดับที่ 16. พื้นที่ในการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นพื้นที่ปลูกข้าวและอยู่ใกล้เขตพื้นที่ชุ่มน้ำโลก($\bar{X} = .51$)

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่าชาวบ้านบางส่วนยังไม่ค่อยรู้เรื่องและเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนสักเท่าใดนักเพราะว่าไม่ค่อยมีสื่อต่าง ๆ แจ้งให้ชาวบ้านได้รับทราบเลย โดยจะรู้เรื่องเกี่ยวกับโครงการนี้อยู่ในวงจำกัดแต่เฉพาะคนที่มีการศึกษาและแกนนำชุมชนเท่านั้น แต่ชาวบ้านในพื้นที่ทั่วไปจะรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับโครงการนี้โดยการเล่าต่อ ๆ กันมาว่าจะมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้นในพื้นที่ นอกจากนี้ประชาชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้ระบายความในใจว่ายังรู้สึกสับสนเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเพราะไม่รู้ว่าพื้นที่ตรงไหนที่ใช้สร้างเป็นโรงงาน และจะใช้พื้นที่เท่าใดในการก่อสร้างโรงงาน ลักษณะของอุตสาหกรรมการผลิตในโรงงานจะเป็นอุตสาหกรรมด้านไหนบ้าง และเมื่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมแล้วจะมีผลกระทบต่ออาชีพเกษตรกรหรือไม่ ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่อยากให้มันิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้น แต่บางส่วนก็ไม่อยากให้มันิคมอุตสาหกรรมเพราะห่วงเกรงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ อยากให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามาชี้แจงอย่างละเอียดให้ชาวบ้านได้ทราบทั่วกันเกี่ยวกับโครงการนิคม อุตสาหกรรมไทย-จีนด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

(n = 374)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$ (S.D.)	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ท่านได้เข้าร่วมประชาพิจารณ์เกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	57 (15.2)	90 (24.1)	123 (32.9)	46 (12.3)	58 (15.5)	3.11 (1.26)	ปานกลาง
2. ท่านได้เข้าร่วมประชุมในตำบลของท่านเองเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน	46 (12.3)	115 (30.7)	83 (22.2)	69 (18.4)	61 (16.3)	3.04 (1.28)	ปานกลาง
3. ท่านได้เข้าร่วมปรึกษาหารือหรือรวมกลุ่มคุยกันกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	68 (18.2)	130 (34.8)	98 (26.2)	47 (12.6)	31 (8.3)	3.42 (1.17)	ปานกลาง
4. ท่านได้เข้าร่วมรับฟังการอภิปรายและสัมมนาในหัวข้อเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	53 (14.2)	98 (26.2)	100 (26.7)	70 (18.7)	53 (14.2)	3.07 (1.26)	ปานกลาง
5.ท่านได้เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจเสนอพื้นที่ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	64 (17.1)	103 (27.5)	64 (17.1)	72 (19.3)	71 (19.0)	3.05 (1.38)	ปานกลาง
6.ท่านได้เข้ามามีส่วนในการเสนอแผนพัฒนาระบบการวางผังเมืองในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	24 (6.4)	93 (24.9)	75 (20.1)	77 (20.6)	105 (28.1)	2.61 (1.30)	ปานกลาง
7. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการวิเคราะห์สภาพของตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนที่จะมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน	89 (23.8)	79 (21.1)	76 (20.3)	52 (13.9)	78 (20.9)	3.13 (1.46)	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$ (S.D)	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		
8. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อรองรับการลงทุนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	42 (11.2)	81 (21.7)	92 (24.6)	69 (18.4)	90 (24.1)	2.78 (1.33)	ปาน กลาง
9. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการกำกับดูแลการดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	27 (7.2)	77 (20.6)	69 (18.4)	75 (20.1)	126 (33.7)	2.48 (1.33)	ปาน กลาง
10. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการชี้แจงถึงผลได้-ผลเสียของชุมชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	56 (15.0)	94 (25.1)	86 (23.0)	62 (16.6)	76 (20.3)	2.98 (1.35)	ปาน กลาง
11. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนให้กับคนในท้องถิ่นได้ทราบ	62 (16.6)	94 (25.1)	92 (24.6)	63 (16.8)	63 (16.8)	3.08 (1.33)	ปาน กลาง
12. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการณรงค์ให้คนในท้องถิ่นอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในบริเวณโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	50 (13.4)	103 (27.5)	93 (24.9)	59 (15.8)	69 (18.4)	3.02 (1.31)	ปาน กลาง
โดยภาพรวม						2.98 (1.08)	ปาน กลาง

จากตารางที่ 6 โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมปานกลางในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ($\bar{X} = 2.98$) และสามารถจัดลำดับระดับการมีส่วนร่วม ตามคะแนนได้ดังนี้

ลำดับที่ 1. ท่านได้เข้าร่วมปรึกษาหารือหรือรวมกลุ่มคุยกันกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ($\bar{X} = 3.42$)

ลำดับที่ 2. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการวิเคราะห์สภาพของตำบลศรีดอนมูล อำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนที่จะมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน($\bar{X} = 3.13$)

ลำดับที่ 3. ท่านได้เข้าร่วมประชาพิจารณ์เกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ($\bar{X} = 3.11$)

ลำดับที่ 4. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการนิคม อุตสาหกรรมไทย-จีน ให้กับคนในท้องถิ่นได้ทราบ($\bar{X} = 3.08$)

ลำดับที่ 5. ท่านได้เข้าร่วมรับฟังการอภิปราย และสัมมนาในหัวข้อเกี่ยวกับโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน($\bar{X} = 3.07$)

ลำดับที่ 6. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจเสนอพื้นที่ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน($\bar{X} = 3.05$)

ลำดับที่ 7. ท่านได้เข้าร่วมประชุมในตำบลของท่านเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน($\bar{X} = 3.04$)

ลำดับที่ 8. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการรณรงค์ให้คนในท้องถิ่นอนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมในบริเวณโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน($\bar{X} = 3.02$)

ลำดับที่ 9. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการชี้แจงถึงผลได้-ผลเสียของชุมชนในการจัดตั้ง นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน($\bar{X} = 2.98$)

ลำดับที่ 10. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อรองรับการลงทุนจัดตั้ง นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน($\bar{X} = 2.78$)

ลำดับที่ 11. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการเสนอแผนพัฒนาระบบการวางผังเมืองในบริเวณ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน($\bar{X} = 2.61$)

ลำดับที่ 12. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการกำกับดูแลการดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน($\bar{X} = 2.48$)

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกแกนนำของประชาชนเป็นกลุ่มตัวอย่างบางคนเปิดเผยว่า ในการทำประชาพิจารณ์ หรือการประชุมต่าง ๆ ส่วนใหญ่นั้นไม่ได้มีการจัดในพื้นที่ที่จะใช้สร้าง นิคมอุตสาหกรรม แต่จะจัดในห้องประชุมที่โรงแรมในตัวเมืองเสียเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีการเปิด โอกาสให้มีการจัดเวทีเสวนาในพื้นที่เลย นักการเมืองส่วนมากที่เข้าร่วมประชุมตัดสินใจนั้นมาจาก กรุงเทพฯ เป็นคนต่างถิ่นไม่รู้จักสภาพพื้นที่จริงว่าเป็นอย่างไร แม้แต่คนในจังหวัดเองบางคนก็ยัง ไม่เคยมาดูพื้นที่จริง ๆ เลย ได้แต่มานั่งประชุมอยู่แต่ในห้องแอร์ นึกภาพเอาว่าพื้นที่ใช้ก่อสร้าง นิคมอุตสาหกรรมเป็นนาข้าวเขียวขจีอุดมสมบูรณ์ และอยู่ใกล้กับโบราณสถาน ข้อมูลที่ได้ก็มี เฉพาะเอกสารที่มีอยู่ตรงหน้า แล้วก็สรุปผลที่ได้ตามเอกสารที่ได้รับแจกไปโดยไม่รู้ความจริงว่า พื้นที่เป็นอย่างไร และประชาชนต้องการอะไร

โดยเฉพาะในการจัดเวทีเสวนาเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ณ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงราย ซึ่งห่างจากจุดที่ตั้งโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ประมาณ 70 กิโลเมตรนั้นเป็นการจัดเฉพาะคนบางกลุ่มเท่านั้น ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้กับคน ในท้องที่ได้ทราบเลย มีแต่แกนนำชุมชนประมาณ 4-5 คนเท่านั้นที่ทราบและได้เข้าร่วมรับฟัง มีการเชิญสื่อมวลชนท่านหนึ่งจากกรุงเทพมหานครมาเป็นวิทยากร และได้วิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ นานาถึงผลกระทบในด้านลบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน โดยได้วิจารณ์ในเชิงค่า อย่างเดียวไม่มีการเสนอแนวทางแก้ไขหรือหาทางออกที่ดีเลย และยังคงกล่าวโจมตีแกนนำชุมชนว่า เป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์จากการค้าที่ดิน พอพูดเสร็จก็รีบนั่งเครื่องบินกลับกรุงเทพมหานคร ไปเลยโดยไม่ได้อยู่รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากกลุ่มแกนนำ และความต้องการของประชาชนใน พื้นที่เลย และสุดท้ายก็นำผลสรุปที่ได้จากการเสวนาในครั้งนั้นมาเป็นข้อมูลเผยแพร่ว่าประชาชน ในพื้นที่ไม่ต้องการให้มีนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เพราะเกรงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และ กลัวเสียภาพลักษณ์ของอำเภอเชียงแสนที่เป็นเมืองโบราณ ซึ่งข้อมูลที่เผยแพร่ไปนั้นไม่ใช่เป็น ข้อสรุปที่ได้จากประชาชนในพื้นที่จริง ๆ แต่เป็นข้อสรุปของนักวิชาการและสื่อมวลชนที่ไม่ได้อยู่ ในพื้นที่ และยังไปกว่านั้นประชาชนในพื้นที่ได้มีการล่ารายชื่อหลายหมื่นคนในการขอให้ทบทวน โครงการนี้อีกครั้ง และขอปรับปรุงผังเมืองใหม่โดยให้ชุมชนเป็นผู้มีส่วนในการกำหนดผังเมือง แต่ก็ถูกเพิกเฉยไม่มีความคืบหน้าใด ๆ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนคติของประชาชนในอำเภอ
เชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
ด้านคุณภาพชีวิต

(n = 374)

ผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	ระดับทัศนคติ					$\bar{X}$ (S.D.)	แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
1. มีการกินอาหารที่ถูก สุขลักษณะและเพียงพอต่อ ความต้องการของร่างกาย	143 (38.2)	143 (38.2)	68 (18.2)	12 (3.2)	8 (2.1)	4.07 (.94)	มาก
2. มีรายได้เพียงพอต่อการ ดำรงชีพ	195 (52.1)	124 (33.2)	42 (11.2)	11 (2.9)	2 (0.5)	4.33 (.83)	มาก
3. มีที่อยู่อาศัยสะดวกสบาย และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ เหมาะสม	143 (38.2)	137 (36.6)	69 (18.4)	19 (5.1)	6 (1.6)	4.05 (.96)	มาก
4. มีโอกาสได้รับบริการสังคม เช่น การรักษาพยาบาลและ การได้รับการศึกษาอย่าง เท่าเทียมกัน	155 (41.4)	144 (38.5)	59 (15.8)	10 (2.7)	6 (1.6)	4.16 (.90)	มาก
5. มีความมั่นคงปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน	119 (31.8)	122 (32.6)	89 (23.8)	30 (8.0)	14 (3.7)	3.81 (1.09)	มาก
6. มีการผลิตและจัดหาอาหาร อย่างมีประสิทธิภาพ	126 (33.7)	148 (39.6)	75 (20.1)	16 (4.3)	9 (2.4)	3.98 (.96)	มาก
7. มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความ เป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของ คนในชุมชน	159 (42.5)	149 (39.8)	45 (12.0)	15 (4.0)	6 (1.6)	4.18 (.91)	มาก
8. มีโอกาสได้รับการศึกษาชั้น พื้นฐาน 12 ปี	166 (44.4)	130 (34.8)	57 (15.2)	14 (3.7)	7 (1.9)	4.16 (.94)	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	ระดับทัศนคติ					$\bar{X}$ (S.D.)	แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
9. มีการพัฒนาระดับจิตใจ ให้ดีขึ้น	132 (35.3)	137 (36.6)	73 (19.5)	20 (5.3)	12 (3.2)	3.95 (1.03)	มาก
10.มีการวางแผนครอบครัว (จำนวนการมีบุตร) ที่เหมาะสม	123 (32.9)	171 (45.7)	49 (13.1)	25 (6.7)	6 (1.6)	4.02 (.94)	มาก
โดยภาพรวม						4.07 (.79)	มาก

จากตารางที่ 7 โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติเห็นด้วยมากต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านคุณภาพชีวิต ($\bar{X} = 4.07$) และสามารถจัดเรียงลำดับระดับทัศนคติในระดับเห็นด้วยมาก ตามคะแนนได้ดังนี้

ลำดับที่ 1. มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ($\bar{X} = 4.33$)

ลำดับที่ 2. มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน ($\bar{X} = 4.18$)

ลำดับที่ 3. มีโอกาสได้รับบริการสังคม เช่น การรักษาพยาบาล และการได้รับการศึกษา
อย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.16$)

ลำดับที่ 3. มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ($\bar{X} = 4.16$)

ลำดับที่ 4. มีการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย
($\bar{X} = 4.07$)

ลำดับที่ 5. มีที่อยู่อาศัยสะดวกสบาย และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.05$)

ลำดับที่ 6. มีการวางแผนครอบครัว (จำนวนการมีบุตร) ที่เหมาะสม($\bar{X} = 4.02$)

ลำดับที่ 7. มีการผลิตและจัดหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ($\bar{X} = 3.98$)

ลำดับที่ 8. มีการพัฒนาระดับจิตใจให้ดีขึ้น($\bar{X} = 3.95$)

ลำดับที่ 9. มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน($\bar{X} = 3.81$)

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้านคุณภาพชีวิตนั้น จะทำให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพอันเนื่องมาจากการจ้างงานอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น และมีเงินส่งบุตรหลานให้ได้เรียนในชั้นสูง ๆ ขึ้นไปไม่ว่างงาน ประชาชนจะมีความทำตลอดทั้งปีนอกเหนือจากการทำไร่ทำนาที่มีรายได้ไม่แน่นอน

ในขณะที่ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างบางส่วนมองว่า วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนเดิมจะเปลี่ยนแปลงไปจากวิถีเกษตรกรรมที่เป็นระบบนาปีหรือการปลูกพืชแบบตามฤดูกาลผลิตมาเป็นการรับเงินเป็นรายวัน รายสัปดาห์ ราย 15 วัน หรือรายเดือน คุณภาพชีวิตของประชาชนจะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่สะสม ระบบทุนนิยมและการจ้างแรงงานงานในภาคอุตสาหกรรมมีเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรจะหันมาเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ที่ดินก็จะรกร้างว่างเปล่าอันเนื่องมาจากคนเข้าสู่ภาคโรงงานกันหมด คนต่างถิ่นก็จะย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ก็จะตามมา ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง ซึ่งเกรงว่าปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จะไม่มีการรับผิดชอบ

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของประชาชนในอำเภอ
เชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
ด้านสิ่งแวดล้อม

(n = 374)

ผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	ระดับทัศนคติ					$\bar{X}$ (S.D.)	แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
1. มีพื้นที่ป่าไม้ในชุมชน เพิ่มขึ้นหรือคงที่ (ไม่ถูก ทำลาย)	151 (40.4)	123 (32.9)	66 (17.6)	21 (5.6)	13 (3.5)	4.01 (1.06)	มาก
2. มีแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ห้วย หนอง บึง อยู่ในสภาพสะอาด สามารถใช้ประโยชน์ได้	154 (41.2)	116 (31.0)	63 (16.8)	22 (5.9)	19 (5.1)	3.97 (1.13)	มาก
3. มีสภาพดินในพื้นที่อุดม สมบูรณ์ (ไม่มีสารพิษ ตกค้าง)	136 (36.6)	98 (26.2)	95 (25.4)	25 (6.7)	20 (5.3)	3.82 (1.16)	มาก
4. มีน้ำสะอาดใช้เพื่อการ อุปโภค บริโภคและใช้ทำ การเกษตรกรรม	149 (39.8)	123 (32.9)	64 (17.1)	23 (6.1)	15 (4.0)	3.98 (1.09)	มาก
5. มีการกระจายที่อยู่อาศัย ของคนในชุมชนอย่าง เหมาะสม(ไม่แออัด)	123 (32.9)	147 (39.3)	72 (19.3)	15 (4.0)	17 (4.5)	3.92 (1.04)	มาก
* 6. มีเสียงรบกวนจาก โรงงานอุตสาหกรรม	46 (12.3)	51 (13.6)	101 (27.0)	109 (29.1)	67 (17.9)	3.37 (1.37)	ปาน กลาง
* 7. มีปัญหามลภาวะทาง อากาศจากการปล่อยควัน ของโรงงานอุตสาหกรรม	48 (12.8)	47 (12.6)	94 (25.1)	106 (28.3)	79 (21.1)	3.40 (1.35)	ปาน กลาง
* 8. มีก๊าซและควันพิษ ปล่อยออกมาจากโรงงาน อุตสาหกรรม	55 (14.7)	36 (9.6)	79 (21.1)	112 (29.9)	92 (24.6)	3.51 (1.31)	ปาน กลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n = 374)

ผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	ระดับทัศนคติ					$\bar{X}$ (S.D.)	แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
*9. มีปัญหาการจัดน้ำทิ้ง และขยะมูลฝอยจากโรงงาน อุตสาหกรรม	41 (11.0)	71 (19.0)	77 (20.6)	83 (22.2)	102 (27.3)	3.36 (1.35)	ปาน กลาง
*10. มีกลิ่นเหม็นจากการ กำจัดขยะมูลฝอย	43 (11.5)	55 (14.7)	87 (23.3)	69 (18.4)	120 (32.1)	3.45 (1.37)	ปาน กลาง
โดยภาพรวม						3.68 (.94)	มาก

* คำถามเชิงลบ

จากตารางที่ 8 โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติเห็นด้วยมากต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.68$) และสามารถจัดเรียงลำดับระดับทัศนคติในระดับเห็นด้วยมาก ตามคะแนนได้ดังนี้

ลำดับที่ 1. มีพื้นที่ป่าไม้ในชุมชนเพิ่มขึ้นหรือคงที่ (ไม่ถูกทำลาย) ($\bar{X} = 4.01$)

ลำดับที่ 2. มีน้ำสะอาดใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค และใช้ทำการเกษตรกรรม ($\bar{X} = 3.98$)

ลำดับที่ 3. มีแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ห้วย หนอง บึง อยู่ในสภาพสะอาด สามารถใช้ประโยชน์ได้ ($\bar{X} = 3.97$)

ลำดับที่ 4. มีการกระจายที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนอย่างเหมาะสม (ไม่แออัด) ($\bar{X} = 3.92$)

ลำดับที่ 5. มีสภาพดินในพื้นที่อุดมสมบูรณ์ (ไม่มีสารพิษตกค้าง) ($\bar{X} = 3.82$)

ลำดับที่ 6. มีก๊าซและควันพิษปล่อยออกมาจากโรงงานอุตสาหกรรม($\bar{X} = 3.51$)

ลำดับที่ 7. มีกลิ่นเหม็นจากการกำจัดขยะมูลฝอย($\bar{X} = 3.45$)

ลำดับที่ 8. มีปัญหามลภาวะทางอากาศจากการปล่อยควันของโรงงานอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.40$)

ลำดับที่ 9. มีเสียงรบกวนจากโรงงานอุตสาหกรรม($\bar{X} = 3.37$)

ลำดับที่ 10. มีปัญหาการก่อกำจัดน้ำทิ้ง และขยะมูลฝอยจากโรงงานอุตสาหกรรม($\bar{X} = 3.36$)

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกประชาชนที่เป็นแกนนำชุมชนได้ชี้แจงว่า โครงการนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน จะไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างที่ประชาชนส่วนใหญ่ห่วงกังวล เพราะทางการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยจะมีแหล่งน้ำกักเก็บไว้ใช้เอง และการบำบัดน้ำเสียนั้นก็ใช้ระบบบำบัดที่ทันสมัย มีขั้นตอนตรวจสอบน้ำ เสียง ดิน และอากาศ อย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก นอกจากนี้ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างบางคนได้ชี้แจงว่าในการปลูกข้าวหรือการทำการเกษตรของประชาชนในพื้นที่ปัจจุบันนั้นแหล่งที่ทำลายสิ่งแวดล้อม เพราะมีการใช้ปุ๋ยเคมี สารปราบศัตรูพืชที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และการเผาหญ้า เผาตอฟางข้าวก็เป็นการทำลายคุณภาพของหน้าดิน ซึ่งจะเป็นอย่างนี้ทุก ๆ ปีและนับวันเกษตรกรก็ยังใช้สารเคมีหลากหลายมากขึ้นในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่แทบทั้งสิ้น

ในขณะที่นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่มีความวิตกกังวลในเรื่องของปัญหาน้ำเน่าเสีย อากาศเป็นพิษ ดินเสื่อมคุณภาพในบริเวณรอบ ๆ โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ว่าอาจส่งผลกระทบในด้านสุขภาพของประชาชน เช่น โรคทางเดินหายใจ โรคผิวหนัง ฯลฯ นอกจากนี้ อาจมีเสียงดังรบกวนจากโรงงานและสถานบันเทิง ตลอดจนปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในระยะยาวที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำเกษตรกรรม และการเลี้ยงสัตว์ของคนในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ก็ยังเชื่อว่าโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนนั้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อและทำลายสิ่งแวดล้อม ตามที่นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิห่วงกังวลส่วนใหญ่กลับเชื่อว่าเมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้นแล้ว ในพื้นที่ก็จะมีน้ำสะอาดใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค และใช้ทำการเกษตรกรรม ตลอดจนแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ห้วยหนอง คลอง บึง อยู่ในสภาพสะอาด สามารถใช้ประโยชน์ได้ตามเดิม

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของประชาชน
ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรม
ไทย-จีน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

(n = 374)

ผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	ระดับทัศนคติ					$\bar{X}$ (S.D.)	แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
1. แก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับมาตรฐานในการ ครองชีพ	208 (55.6)	125 (33.4)	31 (8.3)	7 (1.9)	3 (0.8)	4.41 (.79)	มาก
2. ลดปัญหาการว่างงานมีการ กระจายรายได้อย่างทั่วถึง	222 (59.4)	111 (29.7)	33 (8.8)	6 (1.6)	2 (0.5)	4.46 (.77)	มาก
3. มีแรงงานภาคอุตสาหกรรม เพิ่มมากขึ้น	200 (53.5)	129 (34.5)	33 (8.8)	10 (2.7)	2 (0.5)	4.38 (.80)	มาก
4. รายได้เฉลี่ยต่อหัวของ ประชาชนเพิ่มสูงขึ้น	211 (56.4)	106 (28.3)	50 (13.4)	6 (1.6)	1 (0.3)	4.39 (.80)	มาก
5. เกิดการสะสมทุนและ ค่านิยมในการประหยัดออม	136 (36.4)	138 (36.9)	87 (23.3)	10 (2.7)	3 (0.8)	4.05 (.88)	มาก
6. สร้างฐานการผลิตใหม่ และ เกิดการแข่งขันระหว่าง ประเทศในการผลิตสินค้า	122 (32.6)	160 (42.8)	69 (18.4)	22 (5.9)	1 (0.3)	4.02 (.88)	มาก
7. มีการปรับปรุงการผลิตและ ยกระดับมาตรฐานสินค้าให้ ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ	141 (37.7)	177 (47.3)	40 (10.7)	13 (3.5)	3 (0.8)	4.18 (.82)	มาก
8. มีการใช้ทรัพยากรทั้ง ภายในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และภายนอก ประเทศอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน	136 (36.4)	150 (40.1)	71 (19.0)	13 (3.5)	4 (1.1)	4.07 (.89)	มาก
9. มีการขยายตัวของการ ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ชายแดน	161 (43.0)	155 (41.4)	38 (10.2)	12 (3.2)	8 (2.1)	4.20 (.90)	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

							(n = 374)
ผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย- จีน	ระดับทัศนคติ					$\bar{X}$ (S.D.)	แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
10. อัตราการขยายตัว ของผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (GDP) เพิ่มสูงขึ้น	116 (31.0)	174 (46.5)	72 (19.3)	7 (1.9)	5 (1.3)	4.04 (.84)	มาก
11. เกิดการขยายตัวของการลงทุนและการค้าระหว่างไทย - จีน	152 (40.6)	169 (45.2)	42 (11.2)	8 (2.1)	3 (0.8)	4.23 (.79)	มาก
*12. มีปัญหาเงินเฟ้อในระดับจังหวัดและประเทศ	29 (7.8)	75 (20.1)	162 (43.3)	77 (20.6)	31 (8.3)	3.02 (1.03)	ปานกลาง
13. ลดปัญหาภาวะการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินของประเทศ	73 (19.5)	150 (40.1)	127 (34.0)	20 (5.3)	4 (1.1)	3.72 (.88)	มาก
14. มีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น	109 (29.1)	181 (48.4)	75 (20.1)	7 (1.9)	2 (0.5)	4.04 (.78)	มาก
โดยภาพรวม						4.09 (.61)	มาก

* คำถามเชิงลบ

จากตารางที่ 9 โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีทัศนคติเห็นด้วยมากต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านการพัฒนาศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.09$) และสามารถจัดลำดับระดับทัศนคติเห็นด้วยมากที่สุดไปยังระดับทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง ได้ดังนี้

ลำดับที่ 1. ลดปัญหาการว่างงาน มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.46$)

ลำดับที่ 2. แก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับมาตรฐานในการครองชีพ ($\bar{X} = 4.41$)

ลำดับที่ 3. รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.39$)

ลำดับที่ 4. มีแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.38$)

ลำดับที่ 5. เกิดการขยายตัวของการลงทุนและการค้าระหว่างไทย-จีน ($\bar{X} = 4.23$)

ลำดับที่ 6. มีการขยายตัวของการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ชายแดน ($\bar{X} = 4.20$)

ลำดับที่ 7. มีการปรับปรุงการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าให้ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.18$)

ลำดับที่ 8. มีการใช้ทรัพยากรทั้งภายในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และภายนอกประเทศอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ($\bar{X} = 4.07$)

ลำดับที่ 9. เกิดการสะสมทุน และค่านิยมในการประหยัดอดออม ($\bar{X} = 4.05$)

ลำดับที่ 10. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เพิ่มสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.04$)

ลำดับที่ 10. มีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.04$)

ลำดับที่ 11. สร้างฐานการผลิตใหม่ และเกิดการแข่งขันระหว่างประเทศในการผลิตสินค้า ($\bar{X} = 4.02$)

ลำดับที่ 12. ลดปัญหาภาวะการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินของประเทศ ($\bar{X} = 3.72$)

ลำดับที่ 13. มีปัญหาเงินเฟ้อในระดับจังหวัดและประเทศ ($\bar{X} = 3.02$)

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน จะสามารถจัดปัญหาความยากจนของประชาชนในพื้นที่อย่างเป็น

รูปธรรม โดยมีการจ้างงาน ค้าขาย การบริการต่าง ๆ ตลอดจนสินค้าชุมชน และพืชผลทางการเกษตรก็สามารถจำหน่ายได้ มีฐานการผลิตใหม่ที่มีสินค้าแข่งขันกับต่างประเทศ หากเป็นสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตรก็จะส่งผลให้ภาคการเกษตรมีการขยายตัว รายได้เฉลี่ยต่อหัวก็จะเพิ่มขึ้น ประชาชนก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีและภาระหนี้สินก็จะหมดไป ในขณะที่เกษตรกรบางรายได้ระบายความในใจว่า ปัญหาทางด้านเกษตรทุกวันนี้ไม่มีใครสืบสาน ราคาผลผลิตทางการเกษตรมีราคาถูกแต่ปุ๋ยและสารปราบศัตรูพืชกลับมีราคาแพงจึงไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ไม่เห็นผู้ที่จบปริญญามาทำงานเป็นเกษตรกร ชาวไร่ ชาวนา นอกเสียจากจะไปแย่งกันทำงานในภาคอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ ในเมื่อความจริงมันเป็นเช่นนี้จะละพื้นที่ 3,000 กว่าไร่ให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมให้กับลูกหลานที่เรียนจบมาได้ทำงานใกล้บ้านไม่ดีกว่าหรือเพราะพื้นที่ที่จะใช้ก่อสร้างนั้นเวลาแล้งก็แล้งไม่มีน้ำ เวลานั้นท่วมก็ท่วมเยอะจนนาข้าวเสียหาย ทำนาาก็ทำได้แค่ปีละครั้ง ฝ่ายกักเก็บน้ำก็เป็นฝ่ายถูกสุดท้ายของลำน้ำแม่คำ ประชาชนที่อยู่ฝ่ายลูกแรก ๆ ก็กักเก็บเอาน้ำไปใช้หมด นาข้าวที่เห็นเขียวขจีที่เข้าใจกันว่าเป็นพื้นที่ทำการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์นั้น แท้ที่จริงแล้วไม่ใช่อย่างที่เข้าใจกันเพราะต้นข้าว ที่เห็นนั้นปลูกมาเป็นหนที่ 4 แล้วใน 1 ฤดูนาปีเพราะน้ำท่วม ทำนาอยู่ในพื้นที่นั้นมา 30-40 ปีแล้วย่อมรู้ถึงสภาพปัญหาเหล่านี้เป็นอย่างดี และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทุกปีจนชินแล้ว และไม่มีผู้ใดที่จะยื่นมือเข้ามาช่วยเหลืออย่างจริงจัง และที่แย่ไปกว่านั้นคือการกำหนดพื้นที่นี้ให้เป็นเขตเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม และห้ามก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมโดยไม่ได้ถามไถ่ความคิดเห็นของชาวบ้านในพื้นที่เลย แล้วอย่างนี้ชาวบ้านจะล้มตาอำปากได้เมื่อไหร่ทำไมมากำหนดวิถีชีวิตให้เป็นเกษตรกรที่มีแต่หนี้สินตลอดชั่วลูกชั่วหลานหรืออย่างไร

สำหรับตัวแทนประชาชนในพื้นที่ได้อธิบายว่า ข้อเท็จจริงของการจัดตั้ง อำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจชายแดน คือการเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจในแนวชายแดน เพื่อสร้างเมืองให้มีศักยภาพพร้อมแข่งขัน สร้างคนให้มีรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนเพื่อให้เป็นภูมิด่านทางโรดโลกาภิวัตน์ ซึ่งประชาชนที่อยู่ชายแดนจะได้รับผลกระทบก่อน ตลอดจนให้แนวชายแดนเป็นประตูแห่งการค้า และการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

ส่วนประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าผลดีในทางเศรษฐกิจมีไม่มากเท่าใดนัก เพราะคนในพื้นที่ส่วนมากจะเป็นเกษตรกร มีอาชีพทำนา และเลี้ยงสัตว์ พออยู่ได้ แต่จะเป็นผลดีแก่บุคคลนอกพื้นที่ที่จะเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์มากกว่า โดยเฉพาะการเข้ามาเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรมแต่คนในพื้นที่กลับเป็นเกษตรกรซึ่งอาจไม่ได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่นัก

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของประชาชน
ในอำเภอเชียงแสนจังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรม
ไทย-จีน ด้านสังคมและวัฒนธรรม

(n = 374)

ผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	ระดับทัศนคติ					$\bar{X}$ (S.D.)	แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
1. มีบ้านเรือนสร้างเพิ่มขึ้น	142 (38.0)	164 (43.9)	47 (12.6)	20 (5.3)	1 (0.3)	4.14 (.85)	มาก
2. มีการปรับปรุงบ้านเรือน ให้มีสภาพดี	149 (39.8)	163 (43.6)	44 (11.8)	15 (4.0)	3 (0.8)	4.18 (.85)	มาก
* 3. การพบปะสังสรรค์ ระหว่างเพื่อนบ้านในชุมชน ลดน้อยลง	34 (9.1)	79 (21.1)	90 (24.1)	95 (25.4)	76 (20.3)	3.27 (1.26)	ปาน กลาง
* 4. การพึ่งพาอาศัยและให้ ความช่วยเหลือซึ่งกันและ กันของคนในชุมชนจะ ลดน้อยลง	27 (7.2)	72 (19.3)	72 (19.3)	112 (29.9)	91 (24.3)	3.45 (1.25)	ปาน กลาง
* 5. มีวิถีการดำเนินชีวิตแบบ ตัวใครตัวมัน	35 (9.4)	69 (18.4)	61 (16.3)	125 (33.4)	84 (22.5)	3.41 (1.28)	ปาน กลาง
6. คนในอำเภอเชียงแสนจะ ไม่มีการย้ายถิ่นออกไป ทำงานที่อื่น	150 (40.1)	111 (29.7)	61 (16.3)	35 (9.4)	17 (4.5)	3.91 (1.16)	มาก
7. การย้ายถิ่นของคนต่าง ถิ่นเข้ามาทำงานในอำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย จะมีมากขึ้น	142 (38.0)	141 (37.7)	51 (13.6)	35 (9.4)	5 (1.3)	4.02 (1.01)	มาก
8. คนในท้องถิ่นจะได้รับ สวัสดิการ เช่น การรักษา ความปลอดภัยในชุมชน อย่างทั่วถึง	124 (33.2)	157 (42.0)	77 (20.6)	13 (3.5)	3 (0.8)	4.03 (.87)	มาก

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n = 374)							
ผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	ระดับทัศนคติ					$\bar{X}$ (S.D.)	แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
* 9. มีปัญหาการก่อ อาชญากรรม	33 (8.8)	59 (15.8)	111 (29.7)	90 (24.1)	81 (21.7)	3.34 (1.23)	ปาน กลาง
* 10. มีปัญหาการแพร่ ระบาดของยาเสพติด	34 (9.1)	57 (15.2)	107 (28.6)	85 (22.7)	91 (24.3)	3.38 (1.23)	ปาน กลาง
* 11. มีปัญหาการเล่นการ พนัน	32 (8.6)	61 (16.3)	111 (29.7)	75 (20.1)	95 (25.4)	3.37 (1.23)	ปาน กลาง
* 12. มีปัญหาการลักทรัพย์ ภายในชุมชน	33 (8.8)	62 (16.6)	107 (28.6)	71 (19.0)	101 (27.0)	3.39 (1.28)	ปาน กลาง
โดยภาพรวม						3.66 (.74)	ปาน กลาง

* คำถามเชิงลบ

จากตารางที่ 10 โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติเห็นด้วยปานกลางต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.66$) และสามารถจัดลำดับของระดับทัศนคติเห็นด้วยมากที่สุดไปยังระดับทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง ได้ดังนี้

ลำดับที่ 1. มีการปรับปรุงบ้านเรือนให้มีสภาพดี ($\bar{X} = 4.18$)

ลำดับที่ 2. มีบ้านเรือนสร้างเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.14$)

ลำดับที่ 3. คนในท้องถิ่นจะได้รับสวัสดิการ เช่น การรักษาความปลอดภัยในชุมชนอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.03$)

ลำดับที่ 4. การย้ายถิ่นของคนต่างถิ่นเข้ามาทำงานในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จะมีมากขึ้น($\bar{X} = 4.02$)

ลำดับที่ 5. คนในอำเภอเชียงแสน จะไม่มีการย้ายออกไปทำงานที่อื่น($\bar{X} = 3.91$)

ลำดับที่ 6. การพึ่งพาอาศัยและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชน จะลดน้อยลง($\bar{X} = 3.45$)

ลำดับที่ 7. มีวิธีการดำเนินชีวิตแบบตัวใครตัวมัน($\bar{X} = 3.41$)

ลำดับที่ 8. มีปัญหาการลักทรัพย์ในชุมชน($\bar{X} = 3.39$)

ลำดับที่ 9. มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด($\bar{X} = 3.38$)

ลำดับที่ 10. มีปัญหาการเล่นการพนัน($\bar{X} = 3.37$)

ลำดับที่ 11. มีปัญหาการก่ออาชญากรรม($\bar{X} = 3.34$)

ลำดับที่ 12. การพบปะสังสรรค์ระหว่างเพื่อนบ้านในชุมชนลดน้อยลง($\bar{X} = 3.27$)

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกรงว่าเมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้น สังคมแบบเอื้ออาทรมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือกัน จะเปลี่ยนมาเป็นสังคมแบบตัวใครตัวมัน ขาดความสามัคคี เกิดการแบ่งแยกทางสังคมระหว่างผู้มีรายได้มากกับผู้มีรายได้น้อย ผู้ที่ด้อยโอกาสจะไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ วิถีชีวิตเกษตรกรรมจะเปลี่ยนไป ส่วนด้านวัฒนธรรมนั้น วัฒนธรรมตะวันตก(วัตถุนิยม)จะเข้ามากำหนดวิถีชีวิตแทน วัฒนธรรมไทย ผู้คนจะก้าวร้าวไม่นับถือกัน การปฏิบัติตามหลักศาสนาก็จะเสื่อมถอย คนต่างถิ่นจะย้ายเข้ามาอยู่มากขึ้น เกิดวัฒนธรรมหลากหลาย การลักขโมย การก่ออาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และชุมชนแออัด ก็จะตามมา ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่า โครงการนี้จะทำให้ลูกหลานและคนในพื้นที่จะไม่ย้ายถิ่นฐานไปทำงานที่อื่น และประชาชนที่ออกไปทำงานที่อื่นก็จะกลับคืนสู่ถิ่นฐานบ้านเกิด ครอบครัวได้อยู่พร้อมหน้าและอบอุ่น ซึ่งปัจจุบันลูกหลานออกไปทำงานที่กรุงเทพฯ และจังหวัดลำพูนกันหมดซึ่งมันอยู่ไกลจากบ้านมาก

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของประชาชน
ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรม
ไทย-จีน ด้านโบราณสถาน

(n = 374)

ผลกระทบของโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	ระดับทัศนคติ					$\bar{X}$ (S.D.)	แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
*1. มีการรื้อล้างพื้นที่และทำลาย โบราณสถานที่ยกก่อสร้างด้วยดิน เช่น ถนน คูเมือง คันดิน เนินดิน	32 (8.6)	31 (8.3)	52 (13.9)	119 (31.8)	140 (37.4)	3.81 (1.26)	มาก
*2. มีการรื้อล้างพื้นที่และทำลาย โบราณสถานที่ยกก่อสร้างด้วยอิฐ เช่น โบสถ์ วิหาร เจดีย์ กำแพง เมือง วัด และอาคารต่าง ๆ	27 (7.2)	28 (7.5)	52 (13.9)	127 (34.0)	140 (37.4)	3.87 (1.20)	มาก
*3. มีการรื้อล้างพื้นที่และทำลาย โบราณสถานที่ยกก่อสร้างด้วยหิน เช่น ปราสาท	23 (6.1)	32 (8.6)	50 (13.4)	120 (32.1)	149 (39.8)	3.91 (1.19)	มาก
*4. มีการรื้อล้างพื้นที่และทำลาย โบราณสถานที่ยกก่อสร้างด้วยไม้ เช่น ศาลา และกุฏิ	26 (7.0)	27 (7.2)	55 (14.7)	121 (32.4)	145 (38.8)	3.89 (1.20)	มาก
โดยภาพรวม						3.87 (1.18)	มาก

* คำถามเชิงลบ

จากตารางที่ 11 โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติเห็นด้วยมากต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
ด้านโบราณสถาน ($\bar{X} = 3.87$) และสามารถจัดเรียงลำดับระดับของทัศนคติที่เห็นด้วยมาก
ตามคะแนนได้ดังนี้

ลำดับที่ 1. มีการรื้อล้างพื้นที่ และทำลายโบราณสถานที่ยกก่อสร้างด้วยหิน เช่น ปราสาท
($\bar{X} = 3.91$)

ลำดับที่ 2. มีการรื้อล้างพื้นที่ และทำลายโบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยไม้ เช่น ศาลา และกุฏิ ($\bar{X} = 3.89$)

ลำดับที่ 3. มีการรื้อล้างพื้นที่ และทำลายโบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยอิฐ เช่น โบสถ์ วิหาร เจดีย์ กำแพงเมือง วัด และอาคารต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.87$)

ลำดับที่ 4. มีการรื้อล้างพื้นที่ และทำลายโบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยดิน เช่น ถนน คูเมือง คันดิน เนินดิน ($\bar{X} = 3.81$)

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการ นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนจะไม่ส่งผลกระทบต่อโบราณสถานแต่อย่างใด เพราะพื้นที่ที่ใช้ในการก่อสร้างอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 20 กิโลเมตร และข้อมูลจากแกนนำชุมชนที่ได้ไป ศึกษาดูงานที่นิคมอุตสาหกรรมบ้านห้วยไฮเทค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลนักจาก พระราชวังบางปะอิน และนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ก็ไม่ได้ตั้งอยู่ห่างจากเขต โบราณสถานและโบราณวัตถุของจังหวัดลำพูนมากนัก ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยไม่เกิดปัญหา นอกเสียจากว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจเท่านั้น พื้นที่ของอำเภอเชียงแสน เป็นพื้นที่กว้างขวางสามารถแบ่งแยกกระหว่างโบราณสถานและนิคมอุตสาหกรรมออกจากกันโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อโบราณสถานได้อย่างชัดเจน

ในขณะที่ตัวแทนประชาชนในพื้นที่ได้เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมว่ามีความเห็นของนักวิชาการ สื่อมวลชน ซึ่งได้วิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ ผลได้-ผลเสีย คาดว่าจะได้ไม่คุ้มเสีย สืบเนื่องมาจาก เมืองเชียงแสนมีภาพลักษณ์ของความเป็นเมืองประวัติศาสตร์ มีโบราณคดีที่สั่งสมมานานหลาย ร้อยปี การที่มีนิคมอุตสาหกรรมอาจจะทำให้ภาพลักษณ์ของความเป็นเมืองประวัติศาสตร์ เมืองท่องเที่ยว และเป็นมรดกโลกเสื่อมเสียไป และปัจจุบันรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณให้ทาง กรมศิลปากรเข้ามาทำการบำรุงซ่อมแซมโบราณสถานในเขตตัวเมืองเชียงแสน เพื่อให้เป็นเมือง ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของประเทศชาติต่อไป สำหรับประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างบางส่วน เกรงว่า อาจมีการรื้อล้างพื้นที่โบราณสถานได้ในอนาคตเพราะเมื่อมีคนต่างถิ่นเข้ามา มาก ความต้องการด้านที่พักอาศัยย่อมมีมากขึ้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่โบราณสถาน ตลอดจนเชียงแสนเป็นเมืองท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์อาจถูกละเลยและลดความสำคัญลงไป

ตารางที่ 12 การเรียงลำดับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้านต่าง ๆ
(n = 374)

ทัศนคติของประชาชนต่อผลกระทบของ โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	$\bar{X}$	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	4.09	เห็นด้วยมาก
2. ด้านคุณภาพชีวิต	4.07	เห็นด้วยมาก
3. ด้านโบราณสถาน	3.88	เห็นด้วยมาก
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.68	เห็นด้วยมาก
5. ด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.66	เห็นด้วยปานกลาง
โดยภาพรวม	3.88	มาก

จากตารางที่ 12 โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในระดับที่เห็นด้วยมากต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรม
ไทย-จีน ($\bar{X} = 3.88$) และสามารถเรียงลำดับของระดับทัศนคติในแต่ละด้านจากมากไปสู่
ปานกลาง ได้ดังนี้

ลำดับที่ 1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.09$)

ลำดับที่ 2. ด้านคุณภาพชีวิต ($\bar{X} = 4.07$)

ลำดับที่ 3. ด้านโบราณสถาน ($\bar{X} = 3.88$)

ลำดับที่ 4. ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.68$)

ลำดับที่ 5. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.66$)

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้าน 1.) คุณภาพชีวิต 2.) สิ่งแวดล้อม 3.) การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.) สังคมและวัฒนธรรม 5.) โบราณสถาน

ตารางที่ 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนกับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้าน 1.) คุณภาพชีวิต 2.) สิ่งแวดล้อม 3.) การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.) สังคมและวัฒนธรรม 5.) โบราณสถาน

ตัวแปร	r	p	ระดับของความสัมพันธ์
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน กับทัศนคติด้านคุณภาพชีวิต	0.317**	0.000	ปานกลาง
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน กับทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อม	0.185**	0.000	น้อย
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน กับทัศนคติด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	0.359**	0.000	ปานกลาง
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน กับทัศนคติด้านสังคมและวัฒนธรรม	0.232**	0.000	น้อย
5. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน กับทัศนคติด้านโบราณสถาน	0.146**	0.005	น้อย
โดยภาพรวม	0.299**	0.000	น้อย

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 13 ในภาพรวมพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย - จีน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน โดยมีระดับความสัมพันธ์น้อยระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ($r = 0.299$)

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้านต่าง ๆ ตามลำดับความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้ดังนี้

ลำดับที่ 1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ($r = 0.359$)

ลำดับที่ 2. ด้านคุณภาพชีวิต($r = 0.317$)

ลำดับที่ 3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม($r = 0.232$)

ลำดับที่ 4. ด้านสิ่งแวดล้อม($r = 0.185$)

ลำดับที่ 5. ด้านโบราณสถาน($r = 0.146$)

สมมติฐานที่ 2 การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้าน 1.)คุณภาพชีวิต 2.)สิ่งแวดล้อม 3.)การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.)สังคมและวัฒนธรรม 5.)โบราณสถาน

ตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนกับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้าน 1.)คุณภาพชีวิต 2.)สิ่งแวดล้อม 3.)การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.)สังคมและวัฒนธรรม 5.)โบราณสถาน

ตัวแปร	r	p	ระดับของความสัมพันธ์
1. การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนกับทัศนคติด้านคุณภาพชีวิต	0.480**	0.000	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนกับทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อม	0.356**	0.000	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนกับทัศนคติด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	0.477**	0.000	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนกับทัศนคติด้านสังคมและวัฒนธรรม	0.367**	0.000	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนกับทัศนคติด้านโบราณสถาน	0.333**	0.000	ปานกลาง
โดยภาพรวม	0.478**	0.000	ปานกลาง

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 14 พบว่า การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน โดยมีระดับความสัมพันธ์ปานกลางระหว่าง ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ($r = 0.478$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในด้านต่าง ๆ ตามลำดับความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้ดังนี้

ลำดับที่ 1. ด้านคุณภาพชีวิต($r=0.480$)

ลำดับที่ 2. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ($r=0.477$)

ลำดับที่ 3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม($r=0.367$)

ลำดับที่ 4. ด้านสิ่งแวดล้อม($r=0.356$)

ลำดับที่ 5. ด้านโบราณสถาน($r=0.333$)

ข้อวิจารณ์

ส่วนที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ($\bar{X} = .80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ทั้ง 17 ประเด็น ซึ่งประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน 4 ลำดับแรก ได้แก่

ลำดับที่ 1.เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ครอบคลุม 3 อำเภอ คือ อำเภอ แม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ ($\bar{X} = .94$)

ลำดับที่ 1.พื้นที่ใช้ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมีประมาณ 3 พันไร่ ($\bar{X} = .94$)

ลำดับที่ 2. ลักษณะอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน จะเป็นอุตสาหกรรมด้านเวชภัณฑ์ อัญมณี ตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องจักรกล และอิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = .92$)

ลำดับที่ 3. นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่าโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและสถานีนถ่ายสินค้า(ICD) อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ($\bar{X} = .91$)

ลำดับที่ 4.โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนอยู่ในความดูแลของโครงการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ($\bar{X} = .90$)

จากประเด็นต่าง ๆ ข้างต้น เนื่องจากพื้นที่ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ มีการติดต่อด้านชายกับประเทศเพื่อนบ้าน(พม่า-ลาว-จีน) อยู่เป็นประจำ ทั้งทางบกและทางลำน้ำโขง และมีการก่อสร้างถนนเป็นโครงข่ายเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้ครบเต็มรูปแบบในปีพ.ศ. 2550 ส่งผลให้ทั้ง 3 อำเภอของจังหวัดเชียงรายนับว่าเป็นประตูเศรษฐกิจที่สำคัญ ตลอดจนมีการแจ้งจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย(กนอ.) สื่อมวลชนและในเวทีประชาพิจารณ์ ให้ประชาชนได้รับทราบถึงพื้นที่ที่จะใช้ก่อสร้างโดยโครงการนิคมอุตสาหกรรมจะเป็นผู้ควบคุมดูแลในการก่อสร้าง ชื่อของโครงการ และได้มีการกำหนดลักษณะของนิคมอุตสาหกรรมในลักษณะของนิคมอุตสาหกรรมแบบเชิงนิเวศน์ (Eco-Industrial Estate

Development) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะเข้ามาลงทุนเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง-ขนาดย่อมซึ่งมีฐานการผลิตเดิมอยู่แล้ว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548: 6-7)

ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจระดับมากเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนใน 5 ลำดับท้าย ได้แก่

ลำดับที่ 1. พื้นที่ในการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นพื้นที่ปลูกข้าวและอยู่ใกล้เขตพื้นที่ชุ่มน้ำโลก ($\bar{X} = .51$)

ลำดับที่ 2. การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย เป็นโครงการนำร่องแห่งแรกของประเทศไทย ($\bar{X} = .63$)

ลำดับที่ 3. นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นนิคมอุตสาหกรรมปลอดภาษี ($\bar{X} = .65$)

ลำดับที่ 4. หากดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนแล้วเสร็จ จะมีโรงงานจากประเทศจีนเข้ามาลงทุนจัดตั้งประมาณ 60 โรงงาน ($\bar{X} = .67$)

ลำดับที่ 5. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นการย้ายฐานการลงทุนจากประเทศจีนตอนใต้มายังประเทศไทย ($\bar{X} = .71$)

สำหรับ 5 ประเด็นข้างต้นนี้ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่บางส่วนยังคงข้องสงสัยเกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำโลก ซึ่งอำเภอเชียงแสนมีพื้นที่ชุ่มน้ำโลกนั่นก็คือ ทะเลสาบเชียงแสน(หนองบงคาย) ตำบลโยนก ซึ่งอยู่ห่างจากจุดที่ตั้งโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนประมาณ 15 กิโลเมตร ลักษณะเป็นที่ลุ่มชื้นแฉะตลอดปี แต่พื้นที่ที่ใช้ในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนไม่ใช่ลักษณะดังที่กล่าวมาจึงอาจเกิดความสับสน นอกจากนี้ยังไม่แน่ใจว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย จะได้รับเลือกให้เป็นโครงการนำร่องเป็นแห่งแรกของประเทศไทย เพราะเศรษฐกิจพื้นฐานในปัจจุบันเป็นเกษตรกรรมไม่ใช่อุตสาหกรรม และไม่แน่ใจเกี่ยวกับจำนวนโรงงานจากนักลงทุนจีนที่จะเข้ามาจัดตั้ง ตลอดจนสิทธิพิเศษในเขตโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนจึงทำให้ประชาชนในพื้นที่บางส่วนรู้สึกสับสนในประเด็นเหล่านี้อยู่พอสมควร

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} = 2.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่าระดับของการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน 3 ลำดับแรก คือ

ลำดับที่ 1. ท่านได้เข้าร่วมปรึกษาหารือหรือรวมกลุ่มคุยกันกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน($\bar{X} = 3.42$)

ลำดับที่ 2. ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพของตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนที่จะมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน($\bar{X} = 3.13$)

ลำดับที่ 3. ท่านได้เข้าร่วมประชาพิจารณ์เกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน($\bar{X} = 3.11$)

จากทั้ง 3 ประเด็นดังกล่าว ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เมื่อได้ทราบข่าวเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน จะเข้ามาจัดตั้งในพื้นที่นั้น ประชาชนในพื้นที่เกิดการตื่นตัวกันเป็นอย่างมาก โดยมักจะรวมกลุ่มคุยกัน ปรึกษาหารือกัน ทั้งในละแวกบ้าน ตลาดชุมชน หรือที่วัดเกี่ยวกับโครงการว่าจะมีในพื้นที่จริงหรือไม่ สภาพของปัญหาและความเหมาะสมของพื้นที่ที่จะใช้ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ตลอดจนใครจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องนี้กันบ้าง และได้มีการทำประชาพิจารณ์ในประเด็นเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นระยะ ๆ จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวกับความเป็นไปของโครงการนี้อยู่พอสมควร

ส่วนประเด็นการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนอยู่ใน 3 ลำดับท้าย คือ

ลำดับที่ 1. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการกำกับดูแลการดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน($\bar{X} = 2.48$)

ลำดับที่ 2. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการเสนอแผนพัฒนาระบบการวางผังเมืองในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน($\bar{X} = 2.61$)

ลำดับที่ 3. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อรองรับการลงทุนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ($\bar{X} = 2.78$)

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในเรื่องของการกำกับดูแลและการวางผังเมืองนี้ประชาชนในพื้นที่ไม่ค่อยได้เข้ามามีส่วนร่วม เพราะส่วนใหญ่การกำกับดูแลจะเป็นหน้าที่ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย(กนอ.) ตลอดจนการจัดทำแผนพัฒนาตำบลก็จะเป็นหน้าที่ของพนักงานในองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) เป็นเสียส่วนใหญ่จึงทำให้ประเด็นเหล่านี้ประชาชนในพื้นที่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในประเด็นเหล่านี้สักเท่าใดนัก

ส่วนที่ 3 ทศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

จากผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเห็นด้วยมากต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ($\bar{X} = 3.88$) เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ได้ให้ความสนใจในเรื่องของโครงการนี้กันเป็นจำนวนมาก และสามารถจัดเรียงลำดับทัศนคติในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ คือ 1.)ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ($\bar{X} = 4.09$) 2.)ด้านคุณภาพชีวิต($\bar{X} = 4.07$) 3.)ด้านโบราณสถาน($\bar{X} = 3.88$) 4.)ด้านสิ่งแวดล้อม($\bar{X} = 3.68$)และ 5.)ด้านสังคมแล้ววัฒนธรรม($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวก (เห็นด้วย)ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน โดยเห็นว่าเมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เกิดขึ้นในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายจะทำให้ลดปัญหาการว่างงาน มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง แก้ไขปัญหาความยากจน ยกย่องมาตรฐานการครองชีพ รายได้จะเพิ่มสูงขึ้น เกิดการขยายตัวของการลงทุนและการค้าระหว่างไทย-จีน มีการขยายตัวของการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ชายแดน อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) จะเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้มีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนลดปัญหาภาวะการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของจักรพงศ์ (2545) ที่พบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยมีบทบาทและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

เนื่องจากประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ราคาผลผลิตทางการเกษตรก็ตกต่ำ และมีปัญหาระยะหนี้สิน จึงทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนว่าน่าจะเป็นผลดีในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการนำผลผลิตทางการเกษตรเข้าสู่ภาคโรงงาน ถือว่าเป็นการ

ยกระดับมาตรฐานสินค้าทางการเกษตรให้มีคุณภาพและมีราคา ส่งผลให้ประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ และขจัดปัญหาภาวะหนี้สินให้หมดไป

2. ด้านคุณภาพชีวิต ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านคุณภาพชีวิตในเชิงบวก โดยเห็นว่า เมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้นในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายจะส่งผลให้ มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน มีโอกาสได้รับบริการสังคม เช่น การรักษาพยาบาล และมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตลอดจนมีการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย มีที่อยู่อาศัยสะดวกสบาย อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มีการวางแผนครอบครัวที่เหมาะสม มีการผลิตและจัดหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาระดับจิตใจให้ดีขึ้น มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิรดี (2541) ที่ได้เปรียบเทียบการส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลานก่อนและหลังที่จะมีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม พบว่าการส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลานมีมากขึ้น หลังจากการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม

ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นขึ้นอยู่กับรายได้ ซึ่งรายได้ก็จะมาจากการจ้างแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ย่อมเป็นค่าจ้างที่มากกว่าการจ้างแรงงาน และราคาผลผลิตในภาคเกษตรกรรม อย่างแน่นอน ดังนั้นหากมีรายได้ดีแล้วก็ย่อมมีเงินส่งบุตรหลานให้เรียนหนังสือสูง ๆ มีงานทำที่ดี ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามไปด้วย

3. ด้านโบราณสถาน ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านโบราณสถานในเชิงบวก โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นานกว่า 20 ปี ได้ชี้ประเด็นให้เห็นว่า เมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้นในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายจะไม่ส่งผลกระทบและทำลายแก่โบราณสถานและภาพลักษณ์ของอำเภอเชียงแสนอย่างแน่นอน เนื่องจากจุดที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนกับตัวเมืองเชียงแสนอยู่ห่างกันประมาณ 20 กิโลเมตร แม้ว่าหากมีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นก็จะไม่เกิดการรุกร้าพื้นที่โบราณสถานอย่างแน่นอน เพราะนอกเหนือจากพื้นที่ที่ใช้ก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมแล้ว อำเภอเชียงแสนยังมีพื้นที่ว่างอีกเป็นจำนวนมากในการสร้างที่อยู่อาศัยและมีภูเขา(ดอยสะเก้ง)คั่นกลางอยู่ซึ่งสามารถแยกระหว่างตัวเมืองเชียงแสนที่เป็นเมืองเก่ากับเขตนิคมอุตสาหกรรมได้อย่างชัดเจน

4. ด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก โดยเห็นว่า เมื่อมีโครงการนิคม

อุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และยังเชื่อว่าพื้นที่ป่าไม้ในชุมชนจะไม่ถูกทำลาย มีน้ำสะอาดใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค และใช้ทำการเกษตรกรรม มีการกระจายที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนอย่างเหมาะสม(ไม่แออัด) และสภาพดินในพื้นที่อุดมสมบูรณ์ (ไม่มีสารพิษตกค้าง) ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของอุตสาหกรรมจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม ลักษณะของนิคมอุตสาหกรรมแบบเชิงนิเวศน์ (Eco-Industrial Estate Development) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีการวางผังเมือง และจัดระบบบำบัดน้ำเสียที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน จึงทำให้ประชาชนเชื่อว่าไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น มีก๊าซและควันพิษปล่อยออกมาจากโรงงานอุตสาหกรรม เสี่ยงรบกวนจากโรงงานอุตสาหกรรม และน้ำเน่าเสีย อย่างที่หัวนเกรงกันแต่อย่างใด

5. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านสังคมและวัฒนธรรมในเชิงลบ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่นานกว่า 20 ปี ได้ชี้ประเด็นให้เห็นว่า เมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้นในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายจะทำให้มีบ้านเรือนสร้างเพิ่มขึ้น การย้ายถิ่นของคนต่างถิ่นเข้ามาทำงานจะมีมากขึ้น การพึ่งพาอาศัยและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชนจะลดน้อยลง การพบปะเพื่อนสังสรรค์ระหว่างบ้านในชุมชนลดน้อยลงวิถีการดำเนินชีวิตแบบตัวใครตัวมัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทางสังคมวิทยา ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากสังคมชนบทมาเป็นสังคมเมืองนั้น จะก่อให้เกิดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นจากคนต่างถิ่นเข้ามาทำงานมากขึ้น และสิ่งที่ช่วยให้การอพยพย้ายและมีความรวดเร็วก็คือ การคมนาคมขนส่งที่สะดวกสบาย เช่น รถไฟ รถยนต์ เป็นต้น คนงานในภาคเกษตรกรรมต้องอพยพเข้ามาเป็นแรงงานในโรงงานมากขึ้น เนื่องจากมีการใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลลดลง ตลอดจนเกิดค่านิยมทางวัตถุมากกว่าเรื่องอื่น ๆ เกิดปัญหาชุมชนแออัด และการก่ออาชญากรรม(สุพิตรา, 2545: 10-13)

เนื่องจากสภาพของสังคมเปลี่ยนไปเป็นแบบสังคมอุตสาหกรรม หรือสังคมเมืองมากขึ้น ผู้คนจึงจำเป็นที่จะต้องแข่งขันกันทำมาหากิน ผู้มีรายได้มากจะเป็นผู้ที่ได้เปรียบและได้รับการยอมรับจากสังคม วัฒนธรรมตะวันตก(วัตถุนิยม)จะเข้ามากำหนดวิถีชีวิตแทนวัฒนธรรมไทย บุตรหลานก็จะไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร ประกอบกับมีคนต่างถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ปัญหาในด้านสังคมต่าง ๆ ย่อมมีตามมา เช่น มีปัญหาการลักทรัพย์ในชุมชน การแพร่ระบาดของยาเสพติด การเล่นเกมพนัน การก่ออาชญากรรม ตลอดจนปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองก็จะมีมากขึ้นด้วย

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สำหรับการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน และการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1.) คุณภาพชีวิต 2.) สิ่งแวดล้อม 3.) การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.) สังคมและวัฒนธรรม 5.) โบราณสถาน

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1.) คุณภาพชีวิต 2.) สิ่งแวดล้อม 3.) การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.) สังคมและวัฒนธรรม 5.) โบราณสถาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไพชนสิษฐ์ (2547) ที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และผลการศึกษาของสุกัญญา(2547) ที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติของข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง รวมทั้งผลการศึกษาของ มนตรี (2545) ที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อประชาธิปไตยในองค์กร แม้ว่าผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติในประเด็นอื่น ๆ แต่ก็ชี้ให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจนั้นมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ เช่นเดียวกับผลการวิจัยในครั้งนี้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในพื้นที่จังหวัดเชียงรายไม่มีเขตนิคมอุตสาหกรรมอย่างใน จังหวัดลำพูน ชลบุรี ระยอง หรือจังหวัดสมุทรปราการ แต่จะมีลูกหลานเข้าไปทำงานในพื้นที่จังหวัดเหล่านั้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือที่จังหวัดลำพูน ประกอบกับมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายขึ้น และโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ก็เป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม ทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความตื่นตัวเป็นอย่างมากในการติดตามข้อมูลข่าวสาร จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้และเข้าใจถึงที่มา ความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ส่งผลให้มีทัศนคติในเชิงบวกต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

2. การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1.) คุณภาพชีวิต 2.) สิ่งแวดล้อม 3.) การพัฒนาเศรษฐกิจ

4.) สังคมและวัฒนธรรม 5.) โบราณสถาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณรงค์ (2546) ที่พบว่า ทศนคติของราษฎรมีความสัมพันธ์กับการรวมกลุ่มกิจกรรมพัฒนาชุมชนมากที่สุด รองลงมาได้แก่การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาป่าชุมชน รวมทั้งผลการศึกษาของ อีรพัฒน์ (2546) ที่พบว่า ทศนคติในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ แม้ว่าผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับทศนคติในประเด็นอื่น ๆ แต่ก็ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมนั้นมีความสัมพันธ์กับทศนคติ เช่นเดียวกับผลการวิจัยในครั้งนี้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์เป็นครั้งคราว การพูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับผลได้ผลเสียของชุมชน ตลอดจนการเข้าร่วมรับฟังอภิปรายที่ทางโครงการนิคมอุตสาหกรรม(กนอ.) และแกนนำในชุมชนได้จัดขึ้น จึงทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในโครงการนี้พอสมควรส่งผลให้มีทศนคติในเชิงบวกต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน: บทสำรวจทัศนคติจากประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.)สำรวจทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน 2.)ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนกับทัศนคติ ของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน และ3.) เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงประมาณ 30 คน และเป็นประชาชนในเขตตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และทำการสุ่มตัวอย่างจำนวนประชาชนในแต่ละหมู่บ้านที่อยู่รายล้อมโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 374 คน และใช้แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์เนื้อหา และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ.05 และ.01 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย (ร้อยละ 58.8) และมีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 27.5) ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 69.3) โดยในส่วนของการศึกษาและอาชีพนั้นพบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 52.4) และประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 52.1) โดยมีรายได้ต่อเดือน (ยังไม่หักค่าใช้จ่าย)ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 75.1) นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงรายมากกว่า 20 ปี (ร้อยละ 79.9) และรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด (ร้อยละ 32.4)

ในส่วนของการรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน นั้นพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=80$) ในขณะที่การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนนั้น พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.98$) สำหรับทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อ ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน พบว่ามีทัศนคติในระดับที่เห็นด้วยมาก ในภาพรวม($\bar{X}=3.88$) และเมื่อจัดลำดับทัศนคติเป็นรายด้านจากระดับที่เห็นด้วยมากไปยัง ทัศนคติที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ได้ดังนี้ 1.)ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ($\bar{X}=4.09$) 2.)ด้านคุณภาพชีวิต($\bar{X}=4.07$) 3.) ด้านโบราณสถาน($\bar{X}=3.88$) 4.) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.68$) 5.) ด้านสังคมและวัฒนธรรม($\bar{X}=3.66$) ตามลำดับ

ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรอิสระได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน และการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรม ไทย-จีน ตัวแปรตาม คือ ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1.)ด้านคุณภาพชีวิต 2.)ด้านสิ่งแวดล้อม 3.)ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ 4.)ด้านสังคมและ วัฒนธรรม 5.) ด้านโบราณสถาน ผลปรากฏว่า ทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคม อุตสาหกรรมไทย-จีน และการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มีความสัมพันธ์ กับผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1.)คุณภาพชีวิต 2.) สิ่งแวดล้อม 3.)การพัฒนาเศรษฐกิจ 4.)สังคมและวัฒนธรรม 5.) โบราณสถาน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 15 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปร	ค่านัย สำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตาม สมมติฐาน	ไม่เป็นไปตาม สมมติฐาน
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน กับทัศนคติต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	0.000**	✓	-
2. การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน กับทัศนคติต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	0.000**	✓	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

1.1 ควรมีการชี้แจง ประชาสัมพันธ์ และประกาศ ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกันอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับโครงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทราบว่า เป็นโครงการนำร่องเป็นแห่งแรกของประเทศ

1.2 ควรมีการชี้แจงและให้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ แก่ประชาชนเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เช่น ลักษณะของพื้นที่ที่จะใช้ก่อสร้างว่าเป็นอย่างไร จำนวนเงิน ที่จะต้องลงทุน สภาพภูมิศาสตร์ จำนวนพื้นที่ที่จะใช้ก่อสร้างโรงงาน รูปแบบผังเมืองลักษณะ และเงื่อนไขพิเศษของนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน รวมทั้งจำนวนโรงงานที่จะเข้ามาก่อตั้งเมื่อโครงการแล้วเสร็จให้ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าใจตรงกันเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

2. การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

2.1 รมรณรงค์ให้คนในท้องถิ่นอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในบริเวณโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

2.2 ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการชี้แจงถึงผลได้-ผลเสียของชุมชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

2.3 ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อรองรับการลงทุนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

2.4 เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแผนพัฒนาระบบการวางผังเมืองในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

2.5 ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนในการกำกับดูแลการดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

3. ทศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านคุณภาพชีวิต

3.1 จัดตั้งสถานีตำรวจชุมชนโดยเน้นให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครในการสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยภายในชุมชนให้มากขึ้น

3.2 ส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่บุตรหลาน เพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้านวิชาชีพในการเข้ามาเป็นแรงงานภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนยกระดับค่าจ้างแรงงานให้สูงขึ้นเพื่อมาตรฐานในการครองชีพที่ดี

4. ทศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านสิ่งแวดล้อม

4.1 จัดระบบบำบัดน้ำเสียให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนมีการควบคุมมลพิษทางอากาศเสียง และกลิ่นจากโรงงานอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ

4.2 มีการตรวจสอบคุณภาพของสิ่งแวดล้อมบริเวณโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนอย่างต่อเนื่อง และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจัดการ กับทรัพยากรในพื้นที่อย่างยั่งยืน

4.3 จัดวางระบบผังเมือง เช่น พัฒนาระบบถนน ระบบระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม พัฒนาระบบโครงข่ายการคมนาคมให้เป็นระบบ ตลอดจนวางระบบสาธารณสุขปโภคพื้นฐานให้ได้มาตรฐานและเต็มรูปแบบ

4.4 ควรมีการจำกัดขอบเขตของโรงงานอุตสาหกรรม ที่พักอาศัย และโบราณสถาน โดยแยกออกเป็นสัดส่วนเพื่อป้องกันการใช้ที่ดินที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์และการรุกร้าพื้นที่สาธารณะ

**5. ทศนคติ ของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อผลกระทบของ
โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ**

5.1 ควรมีการควบคุมปริมาณเงินในระดับพื้นที่และระดับจังหวัดมิให้มีการใช้จ่าย
ฟุ่มเฟือย และควบคุมราคาสินค้าให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

5.2 ควรมีการส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งภายใน และภายนอกประเทศ อย่าง
คุ้มค่าและยั่งยืน โดยเฉพาะวัตถุดิบทางการเกษตรที่ใช้ในการผลิต

**6. ทศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของ
โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านสังคมและวัฒนธรรม**

6.1 ควรมีการจัดประชุมและจัดกิจกรรมในชุมชน เช่น การจัดการแข่งขันกีฬาระหว่าง
หมู่บ้าน งานประเพณีประจำท้องถิ่น กิจกรรมในงานเทศกาลต่าง ๆ เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้มีเวลา
พบปะสังสรรค์ และสร้างความสามัคคีกลมเกลียวกันในชุมชน

6.2 ควรปลูกฝังจิตสำนึกค่านิยมแก่เยาวชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ไม่ยึดติดกับกระแสวัตถุนิยม ตลอดจนประพฤติตนตามหลักธรรมของศาสนา

**7. ทศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อผลกระทบของ
โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ด้านโบราณสถาน**

7.1 ควรมีการส่งเสริมดูแลรักษา ทำนุบำรุง บูรณะซ่อมแซมโบราณสถานให้อยู่ใน
สภาพสมบูรณ์ที่สุด ควรแก่การอนุรักษ์

7.2 ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญและหวงแหน
โบราณสถานให้เป็นมรดกสืบทอดแก่เยาวชนรุ่นหลัง ๆ ในการอนุรักษ์และเห็นความสำคัญของ
ประวัติศาสตร์

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านคุณภาพชีวิต

1.1 จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติ เพื่อพัฒนาทักษะของแรงงานภายในและภายนอกประเทศให้มีมาตรฐานเดียวกันในการทำงาน ตลอดจนเป็นการยกระดับค่าแรงขั้นต่ำให้สูงขึ้นด้วย

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 การที่เอกชนจะเข้ามาลงทุนกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จะต้องศึกษาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมก่อน หากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมไม่เห็นชอบก็ไม่สามารถจัดตั้งได้

2.2 การลงทุนหรือประกอบกิจการใด ๆ ต้องมีความสอดคล้องกับพื้นที่ที่ผังเมืองกำหนดเท่านั้น โดยเฉพาะการควบคุมการจัดตั้งโรงงานไม่ให้กระทบพื้นที่พัฒนาอื่น ๆ ดังนั้นนิคมอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้นจะต้องสอดคล้องกับพื้นที่ผังเมืองกำหนดเท่านั้น

2.3 จัดวางผังการใช้ที่ดินเพื่อรองรับการขยายตัวของประชากร และการขยายตัวของการใช้พื้นที่อยู่อาศัย โดยประสานหน่วยงานด้านสังคม และสาธารณสุขเข้ามาวางแผนรองรับ

3. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

3.1 เร่งจัดทำกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความพร้อมของโครงการ ตลอดจนการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การค้าชายแดน เปิดลานค้าปลอดภาษี เพื่อดึงดูดนักลงทุนและนักท่องเที่ยว

3.2 ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษี ให้สนองต่อการขยายกำลัง การค้า และการลงทุนรวมทั้งขยายฐานภาษีเพื่อนำไปสู่การลดอัตราภาษีในระยะยาว ตลอดจนการใช้รายได้จากภาษีสนับสนุนการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

3.3 เพิ่มบุคลากรหรือเครื่องมือในการตรวจสอบการเก็บภาษีสินค้าเข้า-ออกให้มีความถูกต้องและรวดเร็ว และการเข้า-ออกแรงงานต่างด้าว นักท่องเที่ยว ประชาชนในเขตเศรษฐกิจชายแดนของ 3 อำเภออย่างถูกต้องตามกฎหมาย

3.4 ผลักดันให้มีการปรับปรุงกฎหมายของประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะเร่งผลักดันให้เงินลดอัตราภาษีอากรนำเข้าจากประเทศไทยให้เท่าเทียมกับพม่า และลาว

3.5 ห้ามมาตรการหรือข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการจัดการกับภาคเอกชน นักธุรกิจ นักการเมือง ที่เข้าไปทำธุรกิจที่ผิดกฎหมายอันจะนำไปสู่ความหวาดระแวง ในความร่วมมือระหว่างประเทศได้

4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

4.1 เสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านด้วยการเร่งรัด ดำเนินการแก้ไข ปัญหาชนกลุ่มน้อย และปัญหาความมั่นคงชายแดน ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าและยาเสพติด

4.2 แก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติที่ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศให้สามารถช่วย เสริมสร้างและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวร่วมกัน

4.3 ปรับปรุงข้อตกลงระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ด้านการใช้แรงงาน ต่างต่าง อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และกฎระเบียบด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน

5. ด้านโบราณสถาน

5.1 สนับสนุนและจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุง บูรณะ ซ่อมแซมโบราณสถาน ให้คงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ที่สุด ตลอดจนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขต ตัว เมืองเชียงใหม่

5.2 จัดรูปแบบผังเมืองในบริเวณเมืองเก่าให้เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการรุกรานพื้นที่ โบราณสถานในการสร้างที่อยู่อาศัยในเขตตัวเมืองเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะเชิงพื้นที่

1. จัดตั้งกลไกการดำเนินงานระดับชาติ และระหว่างประเทศ โดยอาจดำเนินงานใน ลักษณะคณะทำงานเฉพาะกิจ ทำหน้าที่ร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา เพื่อให้เกิดผลเป็น รูปธรรมที่ชัดเจน ตลอดจนประสานความร่วมมือในการดำเนินงานระดับพื้นที่แบบบูรณาการ เพื่อให้เกิดผลในการนำนโยบายมาปฏิบัติ

2. ในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้มีความเจริญเติบโตอย่างมีทิศทางแล้ว ต้องพุ่งเป้าไปที่ศักยภาพในพื้นที่ซึ่งแบ่งออกเป็น พื้นที่ด้านเกษตรกรรม พื้นที่ด้านพาณิชย์กรรม และพื้นที่ด้านอุตสาหกรรม ซึ่งพื้นที่ของตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายนั้นส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับด้านเกษตรกรรม ประชาชนในพื้นที่ยังเคยชินกับวิถีชีวิตแบบพึ่งพากันในชุมชน การมีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้น จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจจากรัฐบาลเพราะเป็นโครงการที่ใหญ่มาก และที่สำคัญคืออาจมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ความเป็นเมืองโบราณ และเป็นมรดกโลกอย่างอำเภอเชียงแสน ซึ่งในอนาคตไม่อาจพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีได้ จึงควรหาพื้นที่ที่เหมาะสมกว่าที่อยู่ใกล้เคียงกัน เช่น อำเภอแม่สาย หรืออำเภอเชียงของ เป็นต้น

3. ให้ดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ที่ตำบลศรีดอนมูล ตามเดิมโดยเปลี่ยนชื่อเป็น “โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ศรีดอนมูล” และจัดตั้งตำบลศรีดอนมูล และตำบลใกล้เคียง(ตำบลป่าสัก ตำบลบ้านด้าย ตำบลศรีเมืองชุม) เป็นเมืองพิเศษ หรืออำเภอพิเศษ แยกออกจากอำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน โดยใช้หลักการบริหารเมืองในลักษณะพิเศษเพื่อแก้ไขปัญหาภาพลักษณ์ของเมืองโบราณ และเป็นมรดกโลก ตลอดจนผลกระทบของสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรที่จะทำการศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่างอื่นเพิ่มขึ้น เช่น ประชาชนในตำบล หรืออำเภออื่น ๆ ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย ตลอดจนนักลงทุน ข้าราชการที่รับผิดชอบ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ทำการค้าขายร่วมกัน

2. ควรทำการศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งอาจมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เช่น การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน หรือศึกษาผลกระทบในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. 2548. โครงการนิคมอุตสาหกรรมและสถานีขนถ่าย
สินค้า (ICD) อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย (Online). Available: www.ieat.go.th.

เกษม จันทรแก้ว. 2541. เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: โครงการสหวิทยาการ
สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จักรพงษ์ ทิมจรัส. 2545. ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อ
ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จำนง พรายแย้มแซ. 2535. เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับการสอนซ่อมเสริม
(ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ชลทิพย์ เกื้อกอบ. 2548. ทักษะคิดของข้าราชการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติต่อการ
ปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัยพล ทรงสุนทรวงศ์. 2546. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: เทพนิมิตการพิมพ์.

เฉลิมมาลัย ราชภัฏทาร์กซ์. 2542. มนุษย์กับวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณรงค์ ธนาวิภาส. 2545. หลักเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทจุฬาลงกรณ์ จำกัด.

ณรงค์ มังกิตะ. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของราษฎรในการพัฒนาป่าชุมชนบ้านหาด
ผาชน กิ่งอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ. 2546. เศรษฐศาสตร์มหภาค 1. กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันราชภัฏพระนคร.

ดิเรก ฤกษ์ห่วย. 2535. การพัฒนาชนบท: กลยุทธ์และเครื่องชี้วัด. นครสวรรค์: โรงพิมพ์
คอมพิวเตอร์ แอนด์กราฟฟิค.

เดือนรุ่ง ถิ่นวิไล. 2542. การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
ของประชากรในชนบทระหว่างชุมชนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมและไม่มีโรงงาน
อุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดุสิตา แดงทองดี. 2542. ทัศนคติของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกในการ
ลงทุนในเขตอุตสาหกรรมส่งออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ต่อศักดิ์ จันทรเพียร. 2547. ประธานสภาอุตสาหกรรมเชียงราย วิพากษ์เขตเศรษฐกิจพิเศษ
ชายแดน. ประชาชาติธุรกิจ (15 เมษายน 2547) : 15.

ที่ทำการปกครองอำเภอ สำนักงานอำเภอเชียงแสน. 2548. บรรยายสรุปอำเภอเชียงแสน
จังหวัดเชียงราย. เชียงราย: ม.ป.ท.

ธีรพัฒน์ ตี๋ตัน. 2546. ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่วนอุทยานม่อนพระยาแช่ ตำบลพิชัย อำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นिरนาม. 2547. สังคมศึกษา (Online). Available: www.geocities.com/econ_m5.

_____. 2548. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ (Online). Available:
www.tangnamo.com/applied/ecdev/dev01.pdf.

นุชรี มงคลเจริญมิตร. 2544. ผลกระทบของเขื่อนปากมูลต่อทรัพยากรธรรมชาติและสภาพเศรษฐกิจสังคมในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญเรียง ขจรศิลป์. 2533. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS. กรุงเทพมหานคร: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์การพิมพ์.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2536. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ปิแอนด์บี พับลิชชิง.

บุญสม ธรรมชาติวิพน. 2535. คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

ปรีชา กาญจนาคม. 2540. โบราณคดีเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

ผู้จัดการรายวัน. 2547. แผนพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนเชียงราย (Online). Available: www.manager.co.th.

ผู้จัดการรายวัน. 2547. สรุปดัชนีคมาไทย-จีนแจ้งเกิดที่เชียงแสน ล้นมอเตอร์เวย์ เชียงใหม่-เชียงราย 4 หมื่นล้าน(Online). Available: www.manager.co.th.

ผู้จัดการออนไลน์. 2547. วิพากษ์โครงการรัฐมั่งที่เชียงแสน (Online). Available: www.manager.co.th.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2546. กรุงเทพมหานคร: นามิบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.

พจนานุกรมฉบับมติชน. 2547. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

พจน์ย์ พิมพ์. 2545. การศึกษาผลของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พนอม แก้วกำเนิด. 2532. ทิศทางและนโยบายสิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ.

พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถานโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535. 2548. (Online). Available: www.archaeological-data.go.th/FrameLaws.htm.

ไพชนสิษฐ์ โหละสุด. 2547. ทศนคติของชาวประมงต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงในจังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพบูลย์ ช่างเรียน. 2532. วัฒนธรรมกับการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

ไพศาล หวังพานิชย์. 2526. การวัดผลการเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. 2531. “การมีส่วนร่วมของประชาชน”. วารสารพัฒนาชุมชน. (กุมภาพันธ์ 2531): 25

มนตรี ทองปรีชา. 2545. ทศนคติของสมาชิกสหกรณ์อ้อมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด ที่มีต่อประชาธิปไตยในองค์กร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2540. การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนา สายคณิต และ ชลลดา จามรกุล. 2545. เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

รัตนา อัทธภูมิสุวรรณ. 2542. สังคมไทยกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์ผลิตตำราเรียนสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

วชิรวัฒน์ ลินธพ. 2541. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการฝังกลบกากของเสียและสาร
อันตรายจากนิคมอุตสาหกรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบนิคม
อุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิจิตร บุญยะโหดระ. 2537. ชีวิตและสิ่งแวดล้อม เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ธรรมสารการพิมพ์.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2546. พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วัลลภ ลำพาย. 2547. เทคนิควิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมพร เทพสิทธิ. 2540. การพัฒนาสังคมในยุคโลกาภิวัต. กรุงเทพมหานคร: จีระการพิมพ์.

สร้อยตระกูล(ตียานนท์) อรรถมานะ. 2541. พฤติกรรมองค์การ ทฤษฎีและการประยุกต์.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สีลาภรณ์ นาครทรรพ และ ฉวยลักษณ์ สีนประเสริฐ. 2538. ตัวชี้วัดสำหรับงานพัฒนา
ชนบท: ประสพการณ์จากนักพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

สุกัญญา คุ่มทรัพย์. 2547. **ทัศนคติของข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังที่มีต่อการปฏิรูประบบราชการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชา จันทน์เอม. 2540. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สุดใจ ทูลพานิชย์กิจ. 2546. **หลักการพัฒนาเศรษฐกิจ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค จำกัด.

สุพรรณิ ไชยอำพร และ สนิท สมัครการ. 2534. **คุณภาพชีวิตของคนไทย ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชาวเมืองกับชาวชนบท**. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุพัตรา สุภาพ. 2545. **ปัญหาสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สุภาพ ฉัตรภรณ์. 2539. **การสอนคหกรรมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวิทย์ สุทธิจิระพันธ์. 2547. **ฝ่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนเชียงราย**. ผู้จัดการรายวัน (Online). Available: www.manager.co.th.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2548. **เอกสารชี้แจงโครงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน จังหวัดเชียงราย**. เชียงราย. ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

สำนักงานจังหวัดเชียงราย กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด. 2548. **การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเตรียมความพร้อมด้านการค้า การลงทุน กับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน (GMS)**. เชียงราย. ม.ป.ท.

สำนักพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2546. **การจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดน**. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

สำนักพัฒนาพื้นที่เฉพาะ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

2545. เชียงราย: เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีดอนมูล. 2547. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบลศรีดอนมูล 5 ปี. เชียงราย: ม.ป.ท.

อนุชาติ พวงสำลี และอรทัย อาจจำ. 2541. การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อภิรักษ์ จันตะนี และคณะ. 2539. เศรษฐศาสตร์ทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.

อภิรดี พิทยามาศ. 2541. การศึกษาเปรียบเทียบสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมชุมชนก่อนและหลังการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม กรณีศึกษา: ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อมรา พงศาพิชญ์. 2534. วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อานุกาพ นุ่นสง. 2548. นิคมอุตสาหกรรมเชียงราย ใครได้-ใครเสีย. ผู้จัดการออนไลน์ (Online). Available: www.manager.co.th.

อัจฉรา นวจินดา และ ขจีจรัส ภิรมย์ธรรมศิริ. 2532. ความสัมพันธ์ระหว่างความจำเป็นพื้นฐานภาวะทางคหกรรมศาสตร์และคุณภาพชีวิต. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Bloom, B. 1967. *Taxonomy of Educational Objectives (Cognitive Domain)*. New York: David McKay.

- Bloom, B.S., J.T. Hastings and G.F. Madus. 1971. **Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning**. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Chapin, F.S. 1977. "Social Participation and Social Intelligence". **Handbook of Research Design and Social Measurement**. (3rd ed.). New York: Longman.
- Cohen, J.M. and N.T. Uphoff. 1977. **Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. New York: Cornell University.
- _____. 1980. **Participation Place in Rural Development Seeking Clarity Through Specificity**. New York: World Development.
- Cotton, J.L. 1997. "Does Employee Involvement Work? Yes. Sometime". **Journal of Nursing Care Quality**. (12 Feb 1997): 33-35.
- Cotton, J.L., D.A. Vollrath and K.L. Froggatt. 1989. **Organization Behavior**. New York: McGraw-Hill Companies, Inc.
- Drew W. 2002. **Psychology**. Boston: John Wiley & Sons, Inc.
- Erwin, N. 1976. **Participation: Concepts Implementation and Evaluation**. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Fishbein, M. 1997. **Reading in Attitude Theory and Measurement**. New York: John Wiley and Sons.
- Glassman, W.E. 2000. **Approaches to Psychology**. (3rd ed). Buckingham: Open University Press.

Good, C. V. 1973. **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill Book Company, Inc.

Hodgetts, R.M. 1999. **Modern Human Relations at Work**. (7th ed.). New York: The Dryden Press Harcourt Brace College Publishers.

Lawler, E.E. 1986. **High-Involvement Management**. San Francisco: Jossey-Bass Inc.

Moorhead, G. and R.W. Griffin. 1995. **Organizational Behavior: Managing People and Organization**. (4th ed.). New York: Houghton Mifflin Company.

Milton, R. 1990. **Belief's Attitudes and Value**. San Francisco: Jossey Bass.

Quinn, V.N. 1990. **Applying Psychology**. (2nd ed). New York: McGraw-Hill.

Rod P. 2002. **Introduction to Psychology**. New York: Wadsworth Group.

Santrocx, J.W. 2003. **Psychology: Essentials**. Texas: McGraw-Hill Companies, Inc.

Schermerhorn, R. J., J. G. Hunt and R.N. Osborn. 1997. **Organizational Behavior**. New York: John Wiley & Son, Inc.

Sharma, R.C. 1975. "Population and Socio-economic Development". **Population Trends Resources and Environment: Hand Book on Population Education**. New York: McGraw-Hill, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน:
บทสำรวจทัศนคติจากประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผู้ดำเนินการศึกษา

นายพนพล จินดาธรรม นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ
ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนในอำเภอ
เชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่มีต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล   ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน   ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน   ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนต่อโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน   ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ข้อมูลที่ได้นี้จะนำไปใช้เป็น
แนวทางในการตัดสินใจเชิงนโยบายเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ต่อไป
ทั้งนี้คำตอบของท่านจะไม่เป็นผลเสียต่อท่าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บ

1. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

- () 1. ต่ำกว่า 20 ปี () 2. 20 – 30 ปี () 3. 31 – 40 ปี
() 4. 41 – 50 ปี () 5. 51 – 60 ปี () 6. 61 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

- () 1. โสด () 2. สมรส () 3. หม้ายหรือหย่าร้าง

4. ระดับการศึกษา

- () 1. ต่ำกว่าประถมศึกษา () 2. ประถมศึกษา
() 3. มัธยมศึกษาตอนต้น () 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
() 5. อนุปริญญา/ปวส. () 6. ปริญญาตรี
() 7. สูงกว่าปริญญาตรี () 8. อื่น ๆ (ระบุ).....

5. อาชีพ

- () 1. เกษตรกร () 2. ค้าขาย () 3. รับจ้างทั่วไป
() 4. รับราชการ () 5. พนักงานรัฐวิสาหกิจ () 6. นิสิต-นักศึกษา
() 7. พนักงานบริษัทเอกชน () 8. อื่น ๆ (ระบุ).....

6. รายได้ต่อเดือน(ยังไม่หักค่าใช้จ่าย)ประมาณ

- () 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท
() 2. 5,000 – 10,000 บาท
() 3. มากกว่า 10,000 บาท

7. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

- () 1. ต่ำกว่า 10 ปี () 2. 10- 20 ปี () 3. มากกว่า 20 ปี

8. ท่านรู้จักโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน จากแหล่งใดมากที่สุด(ตอบเพียง 1 ข้อ)

- () 1. หนังสือพิมพ์ () 2. โทรทัศน์ () 3. วิทยุ
() 4. อินเทอร์เน็ต () 5. เพื่อน ๆ () 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเพียงช่องเดียว

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นโครงการที่รัฐบาลไทยดำเนินการลงทุนก่อสร้างทั้งหมด		
2. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนจัดอยู่ในแผนการดำเนินงานจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย		
3. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนอยู่ในความดูแลของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย		
4. เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ครอบคลุม 3 อำเภอ คือ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ		
5. การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย เป็นโครงการนำร่องแห่งแรกของประเทศไทย		
6. เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย เน้นให้อำเภอเชียงแสน เป็นเขตการลงทุนด้านอุตสาหกรรม		
7. นิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่าโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและสถานีนถ่ายสินค้า(ICD) อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย		
8. พื้นที่ที่ใช้ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนมีประมาณ 3 พันไร่		
9. พื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนอยู่ในเขตโบราณสถานเชียงแสน		
11. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เป็นการย้ายฐานการลงทุนจากประเทศจีนตอนใต้ เข้ามายังประเทศไทย		
12. สถานที่ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนจะมีโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ทางรถไฟ ระบบระบายน้ำ และการวางผังเมืองรองรับอย่างสมบูรณ์แบบ		
13. หากดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนแล้วเสร็จจะมีโรงงานจากประเทศจีน เข้ามาลงทุนจัดตั้งประมาณ 60 โรงงาน		
14. ลักษณะอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน จะเป็นอุตสาหกรรมด้านเวชภัณฑ์ อัญมณี ตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องจักรกล และอิเล็กทรอนิกส์		
15. พื้นที่ในการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเป็นพื้นที่ปลูกข้าว และอยู่ใกล้เขตพื้นที่ชุ่มน้ำโลก		
16. โครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้นจากมติคณะรัฐมนตรีในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2546		
17. ประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน มากที่สุด		

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านได้เข้าร่วมทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน					
2. ท่านได้เข้าร่วมการประชุมในตำบลของท่านเองเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน					
3. ท่านได้เข้าร่วมปรึกษาหารือ หรือรวมกลุ่มคุยกันกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน					
4. ท่านได้เข้าร่วมรับฟังการอภิปราย และสัมมนาในหัวข้อเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน					
5. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจเสนอพื้นที่ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน					
6. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการเสนอแผนพัฒนาระบบการวางผังเมืองในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน					
7. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการวิเคราะห์สภาพของตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนที่จะมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน					
8. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อรองรับการลงทุนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน					
9. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการกำกับดูแลการดำเนินการในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน					
10. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการชี้แจงถึงผลได้-ผลเสียของชุมชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน					
11. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน ให้กับคนในท้องถิ่นได้ทราบ					
12. ท่านได้เข้ามามีส่วนในการรณรงค์ให้คนในท้องถิ่นอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในบริเวณโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน					

ส่วนที่ 4 ทศนคติของประชาชนต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

เมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเกิดขึ้นในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ท่านมีความเห็นต่อผลกระทบในด้านต่าง ๆ เหล่านี้อย่างไร โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
ด้านคุณภาพชีวิต					
1. มีการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย					
2. มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ					
3. มีที่อยู่อาศัยสะดวกสบายอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม					
4. มีโอกาสได้รับบริการสังคม เช่น การรักษาพยาบาล และการได้รับการศึกษา อย่างเท่าเทียมกัน					
5. มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
6. มีการผลิตและจัดหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ					
7. มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน					
8. มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี					
9. มีการพัฒนาระดับจิตใจให้ดีขึ้น					
10. มีการวางแผนครอบครัว (จำนวนการมีบุตร) ที่เหมาะสม					
ด้านสิ่งแวดล้อม					
1. มีพื้นที่ป่าไม้ในชุมชนเพิ่มขึ้นหรือคงที่ (ไม่ถูกทำลาย)					
2. มีแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง อยู่ในสภาพสะอาด สามารถใช้ประโยชน์ได้					
3. มีสภาพดินในพื้นที่อุดมสมบูรณ์ (ไม่มีสารพิษตกค้าง)					
4. มีน้ำสะอาดใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค และใช้ทำการเกษตรกรรม					
5. มีการกระจายที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนอย่างเหมาะสม (ไม่แออัด)					
6. มีเสียงรบกวนจากโรงงานอุตสาหกรรม					

ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
7. มีปัญหามลภาวะทางอากาศจากการปล่อยควันของโรงงานอุตสาหกรรม					
8. มีก๊าซและควันพิษปล่อยออกมาจากโรงงานอุตสาหกรรม					
9. มีปัญหาการก่อกำจัดน้ำทิ้ง และขยะมูลฝอยจากโรงงานอุตสาหกรรม					
10. มีกลิ่นเหม็นจากการกำจัดขยะมูลฝอย					
ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ					
1. แก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับมาตรฐานในการครองชีพ					
2. ลดปัญหาการว่างงาน มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง					
3. มีแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น					
4. รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น					
5. เกิดการสะสมทุนและค่านิยมในการประหยัดอดออม					
6. สร้างฐานการผลิตใหม่ และเกิดการแข่งขันระหว่างประเทศในการผลิตสินค้า					
7. มีการปรับปรุงการผลิต และยกระดับมาตรฐานสินค้าให้ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ					
8. มีการใช้ทรัพยากรทั้งภายในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และภายนอกประเทศอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน					
9. มีการขยายตัวของการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ชายแดน					
10. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้น					
11. เกิดการขยายตัวของการลงทุนและการค้าระหว่างไทย - จีน					
12. มีปัญหาเงินเฟ้อในระดับจังหวัดและประเทศ					
13. ลดปัญหาภาวะการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินของประเทศ					
14. มีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น					

ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
ด้านสังคมและวัฒนธรรม					
1. มีบ้านเรือนสร้างเพิ่มขึ้น					
2. มีการปรับปรุงบ้านเรือนให้มีสภาพดี					
3. การพบปะสังสรรค์ระหว่างเพื่อนบ้านในชุมชนลดน้อยลง					
4. การพึ่งพาอาศัย และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของ คนในชุมชนจะลดน้อยลง					
5. มีวิถีการดำเนินชีวิตแบบตัวใครตัวมัน					
6. คนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จะไม่มีการย้ายถิ่น ออกไปทำงานที่อื่น					
7. การย้ายถิ่นของคนต่างถิ่นเข้ามาทำงานในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายจะมีมากขึ้น					
8. คนในท้องถิ่นจะได้รับสวัสดิการ เช่น การรักษาความ ปลอดภัยในชุมชนอย่างทั่วถึง					
9. มีปัญหาการก่ออาชญากรรม					
10. มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด					
11. มีปัญหาการเล่นการพนัน					
12. มีปัญหาการลักทรัพย์ภายในชุมชน					
ด้านโบราณสถาน					
1. มีการรื้อล้างพื้นที่และทำลายโบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยดิน เช่น ถนน คูเมือง คันดิน เนินดิน					
2. มีการรื้อล้างพื้นที่และทำลายโบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยอิฐ เช่น โบสถ์ วิหาร วัด เจดีย์ กำแพงเมือง และ อาคารต่าง ๆ					
3. มีการรื้อล้างพื้นที่และทำลายโบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยหิน เช่น ปราสาท					
4. มีการรื้อล้างพื้นที่และทำลายโบราณสถานที่ก่อสร้างด้วยไม้ เช่น ศาลา และกุฏิ					

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง

เรื่อง

**ผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน:
บทสำรวจทัศนคติจากประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย**

1. เมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เกิดขึ้นในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ท่านคิดว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างไร

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

ข้อเสนอแนะ.....

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2. เมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เกิดขึ้นในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ท่านคิดว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

ข้อเสนอแนะ.....

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

5. เมื่อมีโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน เกิดขึ้นในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ท่านคิดว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อโบราณสถานอย่างไร

[illegible]

ข้อเสนอแนะ.....

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แสดงวิธีหาค่าความเชื่อมั่นของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน โดยใช้สูตร KR20 ซึ่งได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามจำนวน 30 ชุด ได้ดังนี้

สูตร KR20 ในการคำนวณที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่น

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} คือ ค่าความเชื่อมั่น

k คือ จำนวนข้อของคำถาม

p คือ ค่าความยากของคำถามในแต่ละข้อซึ่งหาได้จาก

$$\frac{\text{จำนวนคนที่ตอบถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$$

q คือ $1-p$

$\sum pq$ คือ ผลรวมของผลคูณค่าความยากรายข้อ(p) กับ q

S^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมดที่ได้จากการทดสอบซึ่งหาได้จาก

สูตร

$$S^2 = \frac{1}{n-1} \left\{ \sum X^2 - \frac{(\sum X)^2}{n} \right\}$$

โดยค่าคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนของแต่ละชุดคำถามตั้งแต่ชุดที่ 1-30 มีดังนี้

9	13	14	13	5	15	7	2	10	14
14	15	12	11	16	13	14	9	15	17
13	12	8	17	15	11	12	15	15	14

ซึ่งชุดของคะแนนทั้ง 30 ชุด มีค่าความแปรปรวนรวมของคะแนนทั้งหมด (S^2) = 12.23 และได้ค่า $\sum pq = 3.24$ โดยได้แสดงการกำหนดค่า p (ค่าความยากรายข้อ) และ q ของคำถามในแต่ละข้อตั้งแต่ข้อ 1-17 ดังตาราง

ตารางผนวกที่ ค1 การกำหนดค่าความยากรายข้อของคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

ข้อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	p	q	pq
1	23	0.77	0.23	0.1771
2	26	0.87	0.13	0.1131
3	24	0.80	0.20	0.1600
4	21	0.70	0.30	0.2100
5	23	0.77	0.23	0.1771
6	22	0.73	0.27	0.1971
7	27	0.90	0.10	0.0900
8	21	0.70	0.30	0.2100
9	20	0.67	0.33	0.2211
10	16	0.53	0.47	0.2491
11	22	0.73	0.27	0.1971
12	17	0.57	0.43	0.2451
13	20	0.67	0.33	0.2211
14	23	0.77	0.23	0.1771
15	21	0.70	0.30	0.2100
16	21	0.70	0.30	0.2100
17	23	0.77	0.23	0.1771
$\sum pq$				3.2421

แทนค่าในสูตร KR20

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{17}{17-1} \left\{ 1 - \left[\frac{3.24}{12.23} \right] \right\} \\
 &= (1.0625) (1-0.2649) \\
 &= (1.0625) (0.7351) \\
 &= .7810
 \end{aligned}$$

จากการคำนวณโดยใช้สูตร KR20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของชุดคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนเท่ากับ **.7810**

ตารางผนวกที่ ค2 ค่าความเชื่อมั่นของการมีส่วนร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน

Item	Corrected Item	Alpha if
	Total Correlation	Item Deleted
1	.8760	.9509
2	.7296	.9556
3	.6674	.9577
4	.8417	.9521
5	.8781	.9509
6	.8309	.9524
7	.8271	.9525
8	.7565	.9546
9	.8218	.9529
10	.8323	.9525
11	.7478	.9549
12	.6811	.9566

Reliability Coefficients N of Cases = 30.0 N of Items = 12 Alpha = **.9574**

ตารางผนวกที่ ค3 ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัด
เชียงราย ต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีนในภาพรวม

Item	Corrected Item	Alpha if
	Total Correlation	Item Deleted
1	.6283	.9594
2	.5051	.9599
3	.6776	.9591
4	.5725	.9595
5	.7075	.9590
6	.6694	.9592
7	.7272	.9592
8	.7021	.9591
9	.7368	.9591
10	.6232	.9594
11	.5701	.9595
12	.6487	.9592
13	.5988	.9594
14	.6493	.9592
15	.6241	.9593
16	.6827	.9590
17	.6002	.9594
18	.6967	.9590
19	.4847	.9600
20	.5473	.9598
21	.6994	.9592
22	.7593	.9589
23	.6078	.9595
24	.4244	.9601
25	.4948	.9598
26	.4782	.9599
27	.6040	.9595

ตารางผนวกที่ ค3 (ต่อ)

Item	Corrected Item	Alpha if
	Total Correlation	Item Deleted
28	.5110	.9598
29	.5075	.9598
30	.4802	.9599
31	.4626	.9599
32	.6660	.9592
33	.4735	.9599
34	.5172	.9598
35	.6102	.9594
36	.6143	.9593
37	.5847	.9595
38	.5060	.9598
39	.4676	.9599
40	.4981	.9598
41	.5183	.9599
42	.5648	.9596
43	.6972	.9589
44	.6886	.9590
45	.6714	.9591
46	.6492	.9592
47	.3703	.9606
48	.3745	.9608
49	.3703	.9606
50	.3418	.9608

Reliability Coefficients N of Cases = 30.0 N of Items = 50 Alpha = **.9603**

ตารางผนวกที่ ค4 ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัด
เชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
ด้านคุณภาพชีวิต

Item	Corrected Item	Alpha if
	Total Correlation	Item Deleted
1	.7518	.9306
2	.6998	.9337
3	.8080	.9281
4	.7925	.9286
5	.8624	.9247
6	.7592	.9302
7	.6727	.9343
8	.7453	.9309
9	.8099	.9284
10	.6039	.9373

Reliability Coefficients N of Cases = 30.0 N of Items = 10 Alpha = **.9503**

ตารางผนวกที่ ค5 ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัด
เชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
ด้านสิ่งแวดล้อม

Item	Corrected Item	Alpha if
	Total Correlation	Item Deleted
1	.6162	.8981
2	.5912	.8991
3	.5874	.8993
4	.6661	.8995
5	.6137	.8981
6	.7832	.8868
7	.7640	.8880
8	.8002	.8853
9	.5624	.9018
10	.6629	.8958

Reliability Coefficients N of Cases = 30.0 N of Items = 10 Alpha = **.9045**

ตารางผนวกที่ ค6 ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัด
เชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

Item	Corrected Item	Alpha if
	Total Correlation	Item Deleted
1	.6625	.9345
2	.7297	.9325
3	.7426	.9322
4	.7029	.9334
5	.7174	.9329
6	.7029	.9336
7	.7998	.9305
8	.6936	.9336
9	.6553	.9347
10	.7328	.9324
11	.6769	.9340
12	.6299	.9355
13	.6330	.9355
14	.7022	.9334

Reliability Coefficients N of Cases = 30.0 N of Items = 14 Alpha = **.9379**

ตารางผนวกที่ ค7 ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัด
เชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
ด้านสังคมและวัฒนธรรม

Item	Corrected Item	Alpha if
	Total Correlation	Item Deleted
1	.5667	.8998
2	.5338	.9014
3	.5339	.9013
4	.6265	.8974
5	.5357	.9011
6	.4919	.9028
7	.5386	.9026
8	.4764	.9034
9	.8371	.8851
10	.8049	.8871
11	.8222	.8861
12	.7721	.8891

Reliability Coefficients N of Cases = 30.0 N of Items = 12 Alpha = **.9046**

ตารางผนวกที่ ค8 ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติของประชาชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัด
เชียงรายต่อผลกระทบของโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน
ด้านโบราณสถาน

Item	Corrected Item	Alpha if
	Total Correlation	Item Deleted
1	.9952	.9962
2	.9880	.9981
3	.9952	.9962
4	.9954	.9961

Reliability Coefficients N of Cases = 30.0 N of Items = 4 Alpha = **.9975**